

GMINA JAROCIN

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ
I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
GMINY JAROCIN**

**Załącznik nr 1a do uchwały Nr XXXIII.229.2014 Rady Gminy Jarocin
z dnia 26 czerwca 2014 roku
w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
przestrzennego gminy Jarocin**

JAROCIN 2014

CZĘŚĆ A

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA **PRZESTRZENNEGO**

SPIS TREŚCI:

I. WPROWADZENIE.....	5
1. Uwagi ogólne	5
2. Podstawa prawna i zakres opracowania studium	5
3. Struktura opracowania	5
II. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE	6
1. Uwarunkowania wynikające z położenia województwa podkarpackiego na tle kraju	6
2. Gmina na tle regionu	6
III. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE	9
1. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu oraz stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej – stan ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony	9
2. Stan i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego oraz wymogi jego ochrony	11
2.1. Położenie geograficzne i morfologia terenu	11
2.2. Budowa geologiczna, zasoby kopalin	12
2.3. Środowisko wodne	12
2.3.1. Wody powierzchniowe	12
2.3.2. Wody podziemne	14
2.4. Warunki klimatyczne	15
2.5. Środowisko atmosferyczne	16
2.6. Hałas	16
2.7. Promieniowanie elektromagnetyczne	17
2.8. Gleby	19
2.9. Zasoby objęte prawną ochroną przyrody	20
2.10. System powiązań ekologicznych	24
2.11. Walory krajobrazowe i ich ochrona prawna	25
2.13. Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego	27
2.13.1. Uwarunkowania ochronne wynikające z przepisów szczególnych i norm prawa lokalnego	27
2.13.2. Uwarunkowania ochronne obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, stanowiących naturalny system powiązań przyrodniczych	27
2.13.3. Uwarunkowania wynikające z zagrożeń naturalnych	28
2.13.4. Uwarunkowania wynikające z antropogenicznych przeobrażeń i zagrożeń środowiska	28
3. Rolnicza przestrzeń produkcyjna	29
3.1. Gospodarka rolna	29
3.2. Produkcja roślinna	30
3.3. Produkcja zwierzęca	30
3.4. Struktura agrarna	30
3.5. Obsługa rolnictwa	30
3.6. Uwarunkowania wynikające ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej	31
4. Uwarunkowania środowiska kulturowego	32
4.1. Historia osadnictwa	32
4.2. Zasoby dziedzictwa kulturowego	34
4.2.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków	34
4.2.2. Obiekty objęte ochroną konserwatorską	35
4.2.3. Cmentarze i mogiły zabytkowe	37
4.2.4. Miejsca pamięci narodowej	38
4.2.5. Krzyże i kapliczki przydrożne	39
4.2.6. Stanowiska archeologiczne i ich charakterystyka	40
4.3. Szlaki kulturowe	42
4.4. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska kulturowego	43
5. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia	44
5.1. Sytuacja demograficzna gminy	44
5.2. Prognoza demograficzna	44
5.3. Pozarolnicza działalność gospodarcza	45
5.4. Bezrobocie	45
5.5. Stan infrastruktury socjalnej	46
5.5.1. Oświata i wychowanie	46
5.5.2. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	46
5.5.3. Usługi kultury	47
5.5.4. Usługi sportu, turystyki i rekreacji	47
5.6. Zasoby mieszkaniowe gminy	48
5.7. Charakterystyka ruchu budowlanego w gminie	49

5.8. Obronność i bezpieczeństwo publiczne	49
6. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania systemu transportowego	51
6.1. Komunikacja drogowa	51
6.2. Obciążenie ruchem zewnętrznym dróg krajowych	53
6.3. Ocena funkcjonowania układu drogowego	53
6.3.1. Drogi krajowe	53
6.3.2. Drogi powiatowe i gminne	53
6.4. Komunikacja zbiorowa i indywidualna	54
6.5. Drogi transportu rolniczego	55
6.6. Sieć kolejowa	55
6.7. Tereny kolejowe – tereny zamknięte	55
7. Uwarunkowania wynikające z wyposażenia i obsługi uzbrojenia technicznego	56
7.1. Elektroenergetyka	56
7.3. Telekomunikacja i Internet	58
7.3.1. Telefonii komórkowa	59
7.3.2. Dostęp do sieci Internet	59
7.4. Zaopatrzenie w wodę	60
7.5. Gospodarka odpadami	63
7.6. Kanalizacja i oczyszczanie ścieków	64
7.7. Regulacja stosunków wodnych	65
7.7.1. Wody podziemne	65
7.7.2. Wody powierzchniowe	66
7.7.3. Melioracje szczegółowe	66
8. Uwarunkowania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych	68

I. WPROWADZENIE

1. Uwagi ogólne

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest dokumentem, w którym ustala się politykę przestrzenną gminy, przy czym pod pojęciem polityka rozumie się cele rozwojowe gminy i sposoby ich osiągnięcia w zakresie, który wiąże się z zagospodarowaniem przestrzeni.

Podstawowymi zadaniami studium są:

- 1) rozpoznanie aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów, związanych z jej rozwojem;
- 2) sformułowanie kierunków zagospodarowania przestrzennego i zasad polityki przestrzennej gminy, w tym zasad ochrony interesu publicznego;
- 3) stworzenie podstawy do koordynacji planów miejscowych i decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydanych bez planów;
- 4) promocja rozwoju gminy.

2. Podstawa prawna i zakres opracowania studium

- 1) Ustawa z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym art. 6 ust. 1 (Dz. U. z 2012 Nr 0, poz. 647 ze zm.).
- 2) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233).
- 3) Uchwała Nr XVI.106.2012 Rady Gminy Jarocin z dnia 24 maja 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jarocin.
- 4) Zakres opracowania niniejszego Studium obejmuje obszar gminy Jarocin o powierzchni 91 km² w jej aktualnych granicach administracyjnych.

3. Struktura opracowania

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jarocin zostało sporządzone w 2001 r. w trybie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 15 z 1999 r., poz. 139 z późn. zm.) i uchwalone uchwałą Nr XXVII/239/01 Rady Gminy Jarocin z dnia 27 grudnia 2001 r. Obecne studium sporządzone zostało w trybie obowiązującej od 11 lipca 2003 r. ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 Nr 0, poz. 647 ze zm.).

Zakres opracowania jest zgodny z wymogami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 Nr 118, poz. 1233).

Opracowanie jest wykonane w formie tekstowej i graficznej. Część tekstowa składa się z dwóch części:

- A. „Gmina Jarocin. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”
- B. „Gmina Jarocin Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Kierunki zagospodarowania przestrzennego”

Część graficzna składa się z dwóch rysunków w skali 1:10 000:

- „Gmina Jarocin. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”
- „Gmina Jarocin Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Kierunki zagospodarowania przestrzennego”

Niniejsze Studium przyjęte uchwałą nr XXXIII.229.2014 Rady Gminy w Jarocinie zastępuje w całości dokument uchwalony uchwałą nr XXVII/239/01 Rady Gminy Jarocin z dnia 27 grudnia 2001 r.

II. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

1. Uwarunkowania wynikające z położenia województwa podkarpackiego na tle kraju

Województwo podkarpackie (obok warmińsko-mazurskiego, podlaskiego, lubelskiego i świętokrzyskiego) należy do grupy najsłabszych województw – ze względu na poziom i efektywność gospodarki, stan infrastruktury i poziom życia w rankingu województw podkarpackie zajmuje daleką 12-14 pozycję pod względem rozwoju gospodarczego mierzonego poziomem PKB.

Region wymaga głębokich przekształceń strukturalnych, przeciwdziałania zagrożeniu marginalizacją i niedopuszczenia do dalszego zróżnicowania gospodarczego oraz włączenia w procesy rozwojowe kraju.

Warunki zagospodarowania województwa determinuje polityka przestrzenna państwa odnosząca się do obszaru województwa i jego otoczenia którą formułuje nowy dokument rządowy „Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju” opierający się na uniwersalnych zasadach:

- 1) umiarkowanego, policentrycznego rozwoju wielostronnie zrównoważonego między strefą rynkową, społeczną i ekologiczną
- 2) minimalizacji problemów funkcjonalno-przestrzennych
- 3) dostosowania przestrzeni do standardów rynkowych (otwarcie, konkurencyjność, efektywność, czystość ekologiczna, innowacyjność i zróżnicowanie funkcjonalne).

Wśród przyjętych priorytetów realizacyjnych województwa podkarpackiego pewien aspekt przestrzenny w odniesieniu do gminy posiadają następujące zadania rozwoju:

- 1) poprawy dostępu do podstawowych dóbr i usług publicznych z jednoczesnym podniesieniem standardu obsługi mieszkańców na obszarach peryferyjnych (niedosłużonych);
- 2) odnowy zdegradowanych obiektów i terenów, zwłaszcza posiadających znaczenie ponadlokalne;
- 3) rozwoju wielofunkcyjnego obszarów wiejskich i dywersyfikacji działalności gospodarczej a w szczególności tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi obszarów wiejskich z modernizacją sektora rolnego i tworzeniem infrastruktury rynku rolnego
- 4) integracji rynków pracy, a zwłaszcza zapobiegania drenażowi młodej, wykształconej kadry poprzez m.in. wspieranie działań w rozwój turystyki i agroturystyki, składników bazy ekonomicznej terenów wiejskich;
- 5) ochrona dziedzictwa kulturowego;
- 6) poprawa drożności i stworzenie spójnego układu komunikacyjnego oraz systemów infrastruktury technicznej;

2. Gmina na tle regionu

Gmina leży w północno-wschodniej części województwa podkarpackiego. Sąsiaduje z gminami Harasiuki gmina wiejska z powiatu nizańskiego, Ulanów gmina wiejsko-miejska z powiatu nizańskiego, Pysznica gmina wiejska z powiatu stalowowolskiego i Janów Lubelski gmina wiejsko-miejska z powiatu janowskiego.

Niemal cały region nizański można wliczyć do krainy lasowiackiej. Dominowała ludność małopolska przemieszana w niewielkim stopniu z Mazowszanami, Rusinami i Litwinami, w późniejszym okresie też Szwedami i jeńcami tatarskimi (różnego pochodzenia).

Teren obecnej gminy Jarocin położony był na uboczu ważnych szlaków komunikacyjnych. Główne, bardzo stare szlaki handlowe prowadziły bezpośrednio wzdłuż Wisły i Sanu nie wkracając na teren Puszczy. „Szlak ruski” biegł wzdłuż lewego brzegu Sanu z Sandomierza przez Gorzyce, Pławo, Nisko i Kopki. Od XIV wieku szlak rozgałęział się w Kopkach, główny prowadził przez Jarosław i Przemyśl, a drugi przez Krzeszów i Lubaczów do Lwowa i na Mołdawię. Inny ważny szlak przebiegał po prawej stronie Sanu tzw. „gościniec lubelski” od

Krzeszowa przez Bieliny, Ulanów, Zarzecze, Kłyżów, Jastkowice, Wolę Rzeczycką, Radomyśl i Pniów. Dopiero w XVI wieku przetarły się dwa nowe szlaki biegnące przez środek puszczy – południkowo. Jeden odchodził od szlaku ruskiego w Pławie i biegł przez Przyszów, Raniżów i Głogów Małopolski do Rzeszowa, drugi odchodził w Nisku przez Kamień, Sokołów również do Rzeszowa. Były to jedyne ważniejsze drogi przebiegające w pobliżu Jarocina i mające na rozwój wsi duży wpływ

Z czasów współczesnych:

Na podstawie art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 05.06.1998 r. o samorządzie powiatowym oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.08.1998 r. w sprawie utworzenia powiatów powołano powiat nizański obejmujący gminy: Harasiuki, **Jarocin**, Krzeszów, Nisko, Rudnik n/Sanem, Ulanów.

Gmina Jarocin: na podstawie uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej w Rzeszowie Nr XVIII/56/72 04.12.1972 r. utworzono z dniem 01.01.1973 r. gminę Jarocin w powiecie nizańskim. W skład gminy Jarocin wchodzi sołectwa: Jarocin, Majdan Golczański, Szyperki, Zdziary, Mostki, Golce, Katy, Kutły, Domostawa, Szwedry.

Gmina na tle województwa podkarpackiego. Stan w dniu 31.12.2010 r.

Wyszczególnienie	Gmina	Powiat	Województwo
powierzchnia ogólna	9079 ha	78564 ha	1784576 ha
powierzchnia użytków rolnych	5058 ha	40933 ha	954163 ha
ludność ogółem:	5276 osób	66909 osób	2103505 osób

(źródło: Województwo podkarpackie. Podregiony powiaty gminy, US Rzeszów 2011)

W układzie sieci osadniczej Jarocin został zaliczony jako ośrodek obsługi lokalnej (siedziba gminy): „Ośrodkiem obsługi lokalnej jest miejscowość Jarocin o umiarkowanych tendencjach rozwojowych, będąca siedzibą władz samorządowych oraz jednostek obsługi mieszkańców poziomu I w zakresie usług oświaty, ochrony zdrowia, poczty i telekomunikacji, obrotu pieniężnego, policji i straży pożarnej.”

Gmina nie wpisuje się w charakterystyczny dla województwa podkarpackiego podział na przemysłową północ i rolniczo-leśne centrum i południe. Gmina ma charakter rolno-leśny. Struktura zagospodarowania i użytkowania terenów na obszarze gminy przedstawia się następująco:

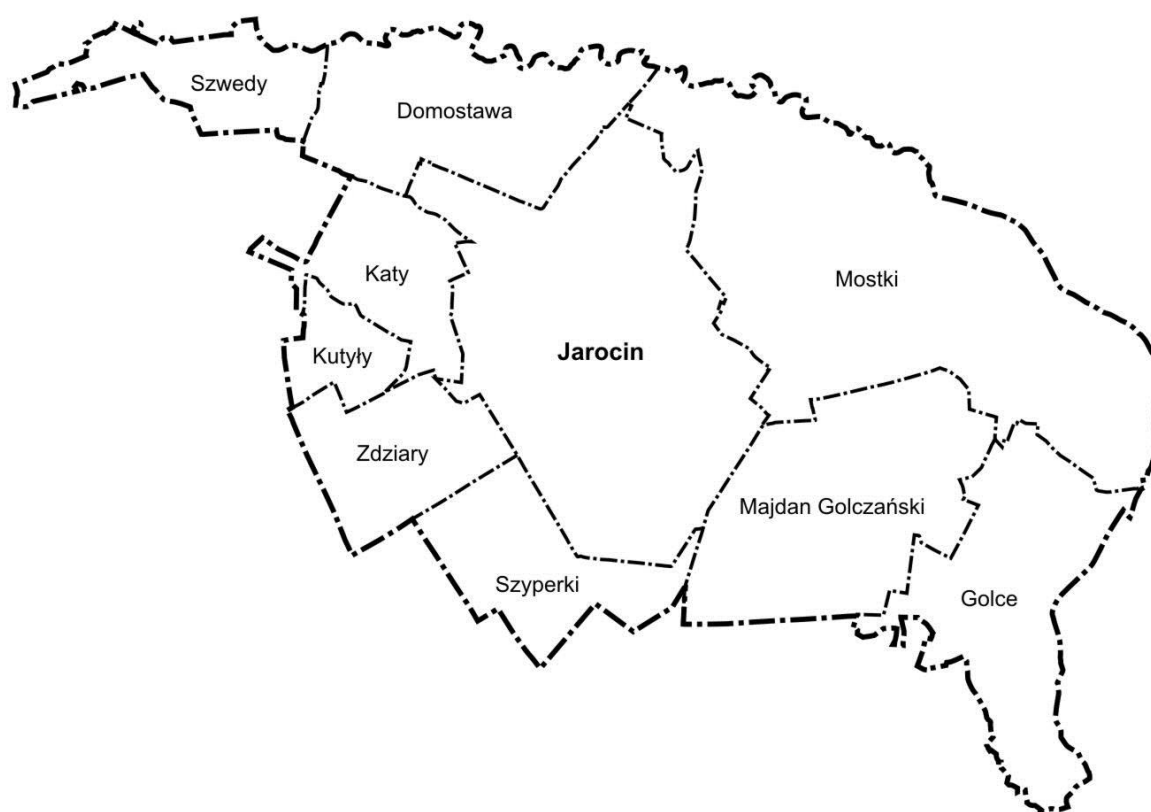
- użytki rolne 5058 ha – 55,7% pow. gminy,
- lasy 3725 ha – 41,0% pow. gminy,
- pozostałe (w tym zabudowa i komunikacja) 296 ha – 3,3% pow. gminy.

Zachodnim krańcem gminy przebiega droga krajowa Nr 19 relacji Rzeszów - Lublin, a południowo-wschodnim – linia kolejowa Biłgoraj – Stalowa Wola wraz z LHS (linia hutnicza szerokotorowa).

W gminie ustanowiono następujące sołectwa:

1. Domostawa
2. Golce
3. Jarocin
4. Katy
5. Kutylły
6. Majdan Golczański
7. Mostki
8. Szwedy
9. Szyperki
10. Zdziary

Gmina Jarocin. Podział na sołectwa.

III. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

1. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu oraz stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej – stan ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony

Zgodnie z obowiązującą ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ład przestrzenny jest to „takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno - estetyczne”.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy jest układem powiązanych ze sobą części, z jakich się ona składa. Części te stanowią poszczególne sołectwa, które wyróżniają się dzięki cechom przestrzennym i funkcjonalnym. Struktura ta kształtowała się przez wiele lat i miała na nią wpływ różne uwarunkowania.

Sieć osadnicza, połączona jest układem komunikacji drogowej. Jej główną osią jest droga krajowa nr 19 oraz zbiorcze i lokalne drogi powiatowe, uzupełnione o lokalne i dojazdowe drogi gminne. Przez teren gminy przechodzi Linia Hutnicza Szerokotorowa (LHS) oraz linia kolejowa normalnotorowa relacji Zwierzyniec – Stalowa Wola.

Jarocin – gminny ośrodek administracyjno-usługowy, pełni funkcję lokalną. Skupia na swoim obszarze również funkcję rolną i leśną.

W obszarze przestrzennym w pełni wykształciły się w zasadzie dwa obszary, jeden dominujący na terenie gminy z Jarocinem na czele o funkcji usługowo-rolniczej i drugi z Domostawą jako uzupełniający - o funkcji rolniczej.

Na terenie gminy przeważa zabudowa zagrodowa, związana z dominującą (rolniczą) funkcją gminy. Obecnie obserwuje się częste przypadki tworzenia nowej zabudowy jednorodzinnej i przekształcania istniejącej zabudowy zagrodowej w budownictwo jednorodzinne. Występuje to szczególnie w miejscowościach gminy, mocniej związanych z pracą mieszkańców w pobliskich ośrodkach miejskich (Nisko, Stalowa Wola) z przemysłową funkcją pełnioną przez Stalową Wolę.

Zasady, jakim powinien odpowiadać ład przestrzenny w gminie, określają plany miejscowe sporządzane dla poszczególnych obszarów w zależności od potrzeb społecznych czy ekonomicznych. Gmina nie posiada obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w granicach całej gminy, który ma za zadanie kształtować strukturę przestrzenną w obrębie całej jednostki.

W miejscowym planie uwzględnia się ekspozycję najbardziej wartościowych elementów krajobrazu przyrodniczego i kulturowego oraz wskazuje elementy dysharmonizujące strukturę zagospodarowania. Ważnym aspektem planu jest również wskazanie obszarów zdegradowanych wymagających rewitalizacji, które charakteryzują się niską atrakcyjnością funkcjonalną, architektoniczną i krajobrazową.

Działania w zakresie kształtowania ładu przestrzennego powinny być skierowane na:

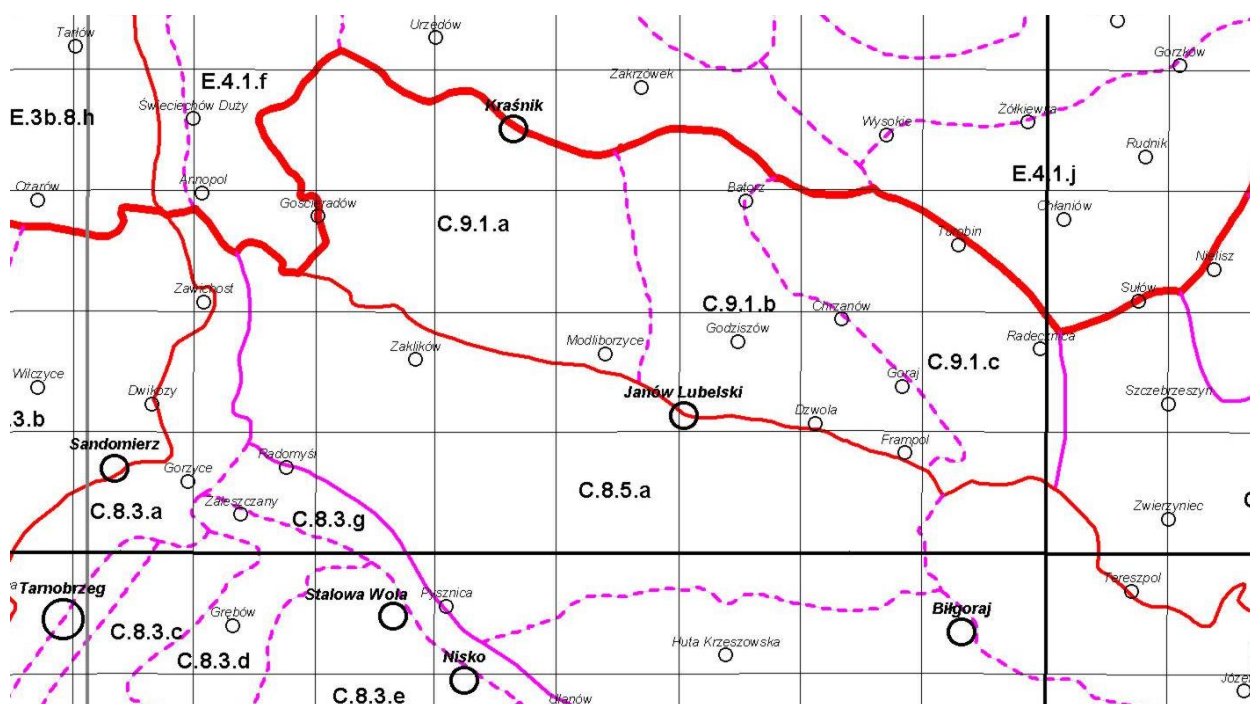
- 1) stworzenie zwartych kompleksów zabudowy w nawiązaniu do istniejących zespołów zabudowy;
- 2) zachowanie historycznych układów przestrzennych;
- 3) zachowanie wartości architektoniczno - krajobrazowych i kulturowych;
- 4) rozwiązanie ruchu w układzie drogowym tranzytowym poprzez modernizację drogi Nr 19;
- 5) zachowanie korytarzy ekologicznych;
- 6) wykorzystanie kompleksów leśnych i obszarów atrakcyjnych krajobrazowo dla celów turystyki i rekreacji;
- 7) przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy na terenach rolnych;
- 8) ograniczanie zabudowy na terenach objętych ochroną prawną bądź wnioskowaną do ochrony;
- 9) wyznaczenie terenów inwestycyjnych wygenerowanych przez nowoprojektowane ciągi drogowe.

2. Stan i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego oraz wymogi jego ochrony

2.1. Położenie geograficzne i morfologia terenu

Wg podziału fizyczno - geograficznego J. Kondrackiego (1977) gmina Jarocin położona jest w Makroregionie Kotliny Sandomierskiej w obrębie wydzielonej mniejszej jednostki - Mezoregionu Równiny Biłgorajskiej.

Wg podziału geobotanicznego teren gminy zaliczany jest do Działu Wyżyn Południowopolskich (C), Krainy Kotliny Sandomierskiej (C.8.), Okręgu Równiny Biłgorajskiej (C.8.5.) i Podokręgu Lasów Janowskich (C.8.5.a)

Źródło: Jan Marek Matuszkiewicz *Regionalizacja geobotaniczna Polski*, IGiPZ PAN, Warszawa 2008

Pod względem morfologicznym teren gminy położony jest wg M. Klimaszewskiego w Kotlinie Sandomierskiej w obrębie dwóch regionów: Obniżenia Tanwi (przeważająca część obszaru gminy) i Równiny Rozwadowskiej (fragment zachodni).

Obniżenie Tanwi jest to rozległe obniżenie o wysokości 190-240 m n.p.m. rozcięte dolinami Bukowej, Gilówki i Tanwi (już poza terenem gminy). Obniżenie urozmaicają zespoły wydym o wysokościach względnych wahających się w granicach 5-10 m występujące w rejonie Domostawy, Katów i Jarocina.

Równina Rozwadowska, której fragment obejmuje zachodnią część gminy to piaszczysta równina przecięta szerokimi wstęgami den dolinnych Wisły i Sanu, jest płaskim, monotonnym obszarem wznoszącym się przeciętnie na wysokość 170-190 m n.p.m.

W obrębie omawianego obszaru wydzielono następujące formy morfologiczne:

- dolinę rzeki Bukowej z terasą zalewową występującą tylko fragmentarycznie i terasą nadzalewową stanowiącą formę o niewielkich nachyleniach (do 2%) wyniesioną około 2-3 m nad poziom wody w rzece, lokalnie porożcinaną przez starorzecza;
- doliny boczne i nieckowate - największa z nich to dolina rzeki Gilówki stanowiąca formę o szerokości 100-600 m, płaska o wyraźnym dnie i słabo zaznaczających się zboczach.

Doliny boczne w większości są zmeliorowane, biegi cieków uregulowane, pomimo to dna dolin w większości okresowo są podmokłe;

- wydm - wzniesione są przeciętnie na wysokość ok. 5-10 m nad powierzchnię otaczającego terenu, w przewadze porośnięte lasem.

2.2. Budowa geologiczna, zasoby kopalin

Pod względem geologicznym teren gminy położony jest w obrębie dużej jednostki geologicznej Polski – Zapadliska Przedkarpackiego. Jest to rozległe obniżenie tektoniczne wypełnione trzeciorzędowymi osadami miocenu morskiego spoczywającymi na utworach starszych. Zapadlisko powstało w końcowej fazie fałdowania geosynkliny karpackiej.

Obszar gminy usytuowany jest w północno-wschodniej części Zapadliska, a utwory je wypełniające wykształcone są w głębokomorskiej facji ilów i iłolupków. Ostatnim ogniwem utworów trzeciorzędowych są iły krakowieckie, zalegające bezpośrednio pod nakładem utworów czwartorzędowych (plejstocénskich i holocénskich) na głębokości kilkunastu metrów poniżej powierzchni terenu.

Osady plejstocénskie reprezentowane są przez osady fluwioglacjalne i eoliczne. Osady fluwioglacjalne wykształcone są jako gliny pylaste, lokalnie gliny zwięzłe, posiadające konsystencję twardoplastyczną z wkładkami glin o konsystencji plastycznej zalegające na głębokości od 0,2 do ok. 4,5 m p.p.t. oraz piaski drobne lub średnie występujące przeważnie w stropowej partii podłoża. Osady eoliczne występują w obrębie wydm, są to piaski w przewadze drobne, dość dobrze wysortowane. Osady holocénskie reprezentowane są przez piaski i gliny występujące w obrębie doliny rzeki Bukowej.

Zasoby kopalin

Na terenie gminy nie stwierdzono występowania zasobów surowców podstawowych. Powszechnie występują natomiast kopaliny pospolite. Są to występujące w północnej i centralnej części piaski rzeczne terasów akumulacyjnych o szerokim zastosowaniu w budownictwie, deluwialne piaski i piaski gliniaste na południu gminy występujące lokalnie głównie na terenach leśnych w rejonie Domostawy, Katów i Jarocina oraz piaski eoliczne.

W północnej części gminy w dolinie Bukowej zostały wstępnie rozpoznane złoża torfów. Są to złoża niskie „Domostawa I” o pow. 7,2 ha i zasobach szacunkowych, określanych na 96 tys. ton i „Domostawa II” o pow. 78,0 ha i zasobach ok. 640 tys. ton. Torfy w zależności od własności fizykochemicznych mogą być stosowane w rolnictwie i ogrodnictwie jako nawóz organiczny i środek poprawiający strukturę gleby. Dawne zastosowanie torfów jako środka opałowego w chwili obecnej ma znaczenie marginalne.

Na terenie gminy nie prowadzi się koncesjonowanego wydobycia surowców, stwierdza się natomiast przypadki „dzikiej” eksploatacji piasków w szczególności w obrębie wydm, co jest zjawiskiem niekorzystnym z uwagi na zagrożenie dewastacji tych ciekawych form morfologicznych. Jest to wydobycie punktowe, na małą skalę prowadzone przez miejscową ludność na potrzeby własne. Powstałe wyrobiska są z reguły małe i szybko ulegają naturalnej sukcesji.

2.3. Środowisko wodne

2.3.1. Wody powierzchniowe

Teren gminy położony jest w zlewni rzeki San w przeważającej części odwadniany przez rzekę Bukowa i jej dopływy. Rzeką Bukowa płynie ze wschodu na zachód północnym skrajem terenu gminy na przeważającym odcinku będąc granicą gminy. Jej dolina jest kręta i stosunkowo rozległa. Dno doliny jest wcięte na głębokość 3-5 m w stosunku do otaczających terenów. Rzeką Bukowa uchodzi do Sanu poza obszarem opracowania na terenie gminy Pysznica. Największym

dopływem Bukowej jest rzeka Gilówka płynąca przez centralną część gminy. Jest to ciek uregulowany jak i większość jego dopływów. W ostatnich latach na rzece Gilówce został wybudowany zalew wraz z częścią rekreacyjną w miejscowości Jarocin będący obecnie największym zbiornikiem wodnym w gminie.

Przez rejon wsi Golce biegnie granica działu wodnego pomiędzy Bukową i Tanwią a wzdłuż południowej granicy gminy w rejonie wsi Golce płynie rzeka Kurzynka – dopływ rzeki Tanew, która uchodzi do Sanu na terenie gminy Ulanów. Łączna długość sieci rzecznej w gminie Jarocin wynosi 35,7 km, a rowów melioracyjnych 82,2 km.

W dnach dolin, w niewielkich wyrobiskach poeksploatacyjnych występują zbiorniki wód powierzchniowych. W okresach wysokich stanów wód powierzchniowych (po roztopach lub długotrwałych i obfitych opadach deszczu) wody z rzek nie mieszają swych wód w korytach i zalewają przyległe łąki.

Jakość wód powierzchniowych

W latach 2007-2009 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie wykonywał na terenie województwa pierwsze badania wód powierzchniowych z uwzględnieniem podstawowych wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE. Ramowa Dyrektywa Wodna wprowadza nowe pojęcia w ocenie stanu wód powierzchniowych tj. m.in. klasyfikację stanu ekologicznego jednolitych części wód w ciekach naturalnych. Stan ekologiczny klasyfikuje się poprzez nadanie im jednej z pięciu klas jakości. Stan ekologiczny określa się jako: bardzo dobry, dobry, umiarkowany, słaby i zły. Badania monitoringowe prowadzone były w wybranych jednolitych częściach wód powierzchniowych (JCWP), wyznaczonych dla potrzeb planowania gospodarowania wodami. Zakres badań obejmował wskaźniki fizykochemiczne, chemiczne i biologiczne, w zależności od rodzaju prowadzonego monitoringu.

Na obszarze gminy Jarocin wydzielono jednolite części wód powierzchniowych:

- JCWP o kodzie PLRW 200017229452 „Dopływ spod Kiszek”. Jest to potok nizinny piaszczysty. Naturalna część wód, której stan określono jako zły niezagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych.
- JCWP o kodzie PLRW 200019229499 „Bukowa od Rakowej do ujścia”. Rzeka nizinna piaszczysto - gliniasta należąca do naturalnej części wód o złym stanie niezagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych.
- JCWP o kodzie PLRW 200017229489 „Gilówka”. Potok nizinny piaszczysty o statusie – naturalna część wód o złym stanie, niezagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych.

Południowe tereny gminy znajdują się w granicach:

- JCWP o kodzie PLRW 20001722889 „Kurzynka”. Jest to potok nizinny piaszczysty o statusie – silnie zmieniona część wód, niezagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych.
- JCWP o kodzie PLRW 20001722892 „Dopływ spod Dyjaków”. Potok nizinny piaszczysty o statusie – naturalna część wód o złym stanie, niezagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Wody rzeki Bukowa przepływającej przez teren gminy nie były przedmiotem badań przeprowadzonych przez WIOŚ. Bukowa jest rzeką stosunkowo czystą. Wyniki wcześniejszych badań (lata 2004-2006), prowadzonych zgodnie z wówczas obowiązującymi przepisami dotyczącymi monitoringu i klasyfikacji wód wskazywały jedynie na występowanie okresowo wysokich koncentracji żelaza wynikające z procesów naturalnych.

Z opublikowanych w 2008 r. wyników badań prowadzonych przez WIOŚ w punkcie kontrolno - pomiarowym Bukowa – Chłopska Wola (gm. Pysznica) wynikało że, średnie stężenie roczne na odcinku: Bukowa od Rakowej do ujścia wynosiło dla:

- azotanów - 4,06 mg NO₃/l;
- azotu amonowego - 0,92 mg N- NO₃/l;
- azotu ogólnego – 2,25 mg N/l;
- fosforu ogólnego – 0,089 mg P/l;
- chlorofilu „a” – 2,58 µg/l.

Pomimo, że Bukowa uważana jest za rzekę czystą jakość jej wód w klasyfikacji ogólnej została uznana za niezadowalającą głównie z względu na ponadnormatywną zawartość żelaza pochodzenia naturalnego. Większość parametrów fizyko-chemicznych wody wykazała wartości charakterystyczne dla wód czystych. Podwyższone wartości utlenialności, zawartość związków żelaza oraz barwa wody świadczą o obecności związków humusowych, charakterystycznych dla zlewni leśnych. W ocenie przydatności wód Bukowej do celów pitnych i bytowania ryb w warunkach naturalnych oceniono je jako nieprzydatne do w/w celów.

2.3.2. Wody podziemne

Obszar gminy generalnie jest mało zasobny w wody podziemne z wyraźnymi lokalnymi różnicowaniami. Stwierdza się występowanie czwartorzędowego poziomu wód gruntowych. Na znacznym obszarze wody IV rzędowe występują w piaskach, mając swobodne zwierciadło wody, stabilizujące się na głębokości od 0,7 do 4,5 m p.p.t. oraz w postaci II poziomu wód czwartorzędowych występującego na głębokości kilkunastu metrów pod kompleksem nieprzepuszczalnych ilów. Lokalnie (doliny Bukowej i Gilówki) poziom wód występuje w postaci sączeń śródglinowych na głębokości od 1,1 do 2,0 m p.p.t. Pod wpływem intensywnych opadów atmosferycznych lub roztopów poziom wód ulega znacznemu podwyższeniu, w dolinach rzek występują okresowe podmokłości.

Poziom wodonośny zasilany jest przez opady atmosferyczne i częściowo przez wody gromadzące się w korytach rzek i cieków wodnych. Wahania poziomu wodonośnego wykazują ścisłą współzależność z opadami atmosferycznymi. Wody I poziomu czwartorzędowego nie posiadają pokrywy izolującej w stropie warstwy wodonośnej w związku z czym narażone są na przenikanie zanieczyszczeń z powierzchni, co stwarza zagrożenie skażenia wód.

W oparciu o zasoby IV-rzędowego poziomu wodonośnego na terenie gminy funkcjonują dwa ujęcia wody w Jarocinie i Katach.

Ujęcie Jarocin zasila w wodę Jarocin, Szyperki, Majdan Golczański, Mostki Sokale, Mostki Deputaty, Mostki Graba, Mostki Nalepy, Golce. Ujęcie zlokalizowane w rejonie przysiółka Lipniki w Jarocinie przy drodze lokalnej Jarocin - Nalepy, składa się z dwóch studni głębinowych o ustalonych decyzją zasobach eksploatacyjnych w kat „B”. Czerpie ono wodę zgodnie z wielkościami poboru ustalonymi w decyzji o wielkości $Q_{\max}$ m³/h=34,0 m ze studni S-2a wydanej przez Starostę Nizańskiego nr OLR.I.6223-18/04/A z 14.01.2005, która obowiązuje do końca 2014 r. Wokół ujęć wody zostały wyznaczone i wykonane strefy ochrony bezpośredniej obejmujące pas terenu o promieniu 10 m. Jak wynika z operatu wodno-prawnego ujęcia w Jarocinie z uwagi na brak obiektów mogących skażyć warstwę wodonośną w promieniu kilku kilometrów, nie wyznaczono stref ochrony pośredniej. W zasięgu leja depresyjnego R = 495 m teren porośnięty jest lasem.

Ujęcie Katy zaopatruje w wodę mieszkańców wsi Katy, Domostawa, Szwedry, Kutuły i Zdziary. Składa się ono z dwóch studni głębinowych zlokalizowanych na łąkach, po lewej stronie drogi krajowej Rzeszów – Lublin. Udokumentowane i zatwierdzone zasoby eksploatacyjne w kat „B” dla tego ujęcia wynoszą 66,8 m³/h. Pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę

Niżańskiego z 15.12.2004 r. znak OLR.I.6223-15/04/A ustala wielkość i sposób eksploatacji ujęcia w wysokości $Q_{\text{śr.dob.}}=559 \text{ m}^3/\text{d}$ lub $Q_{\text{max.dob.}}=732 \text{ m}^3/\text{d}$. Pozwolenie jest ważne do 31.12.2014 r. Posiada wygradzoną strefę ochrony bezpośredniej. Dla ujęcia wody zaprojektowano strefy ochrony pośredniej wewnętrznej zajmujące dla studni podstawowej S_1 teren o promieniu $R = 80,5 \text{ m}$, dla studni awaryjnej S_2 teren o promieniu $R = 74 \text{ m}$.

Zasoby ujęcia Jarocin zabezpieczają obecne zapotrzebowanie na wodę użytkowników (przy wykorzystaniu rezerw w zbiorniku wyrównawczym). Nie zabezpiecza jednak zapotrzebowania przy założeniu zwiększonej liczby użytkowników. Dlatego planowane jest „spięcie” wodociągów „Katy” i „Jarocin” poprzez wykonanie sieci łączącej Katy z Szyperkami i Zdziarami.

Ścieki sanitarne mieszkańców gminy Jarocin (poza wsią Golce) odprowadzane są kanalizacją sanitarną na oczyszczalnię ścieków zlokalizowaną w Jarocinie. Jest to oczyszczalnia mechaniczno - biologiczna oparta na procesie dwufazowej recyrkulacji osadu czynnego z pełną nitryfikacją i denitryfikacją oraz chemiczną redukcją fosforu. Oczyszczalnia działa zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym na zrzut ścieków do środowiska wydane przez Starostę Niżańskiego decyzją nr OLR.I.6223-7/03/A z 31.07.2003 r.

Jakość wód podziemnych

Badania stanu wód podziemnych w sieci krajowej prowadzi Państwowy Instytut Geologiczny, będący z mocy ustawy Prawo wodne państwową służbą hydrogeologiczną, zobligowaną do wykonywania badań i oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), wyznaczonych zgodnie z wymogami Ramowej Dyrektywy Wodnej. Ponieważ JCWPd, wyznaczone na terenie województwa podkarpackiego nie mają statusu zagrożenia nie osiągnięcia dobrego stanu, w roku 2008 i 2009 nie wykonywano monitoringu operacyjnego.

W ramach monitoringu diagnostycznego wykonywanego w cyklu trzyletnim, dla jednolitej części wód podziemnych (nr 119) w obrębie, której położona jest gmina Jarocin, badania stanu chemicznego wykonywano w roku 2007 w oparciu o punkt pomiarowy nr 94 w Stalowej Woli. W ocenie uwzględniono kryterium zanieczyszczenia wód podziemnych związkami azotu z działalności rolniczej.

Na podstawie uzyskanych wyników badań oraz przeprowadzonej klasyfikacji stwierdzono, że woda z otworu obserwacyjnego w Stalowej Woli jest niskiej jakości - klasy IV. Poziom azotanów, nie przekraczający wartości granicznej, nie wskazuje na zanieczyszczenie wód podziemnych związkami azotu ze źródeł rolniczych.

Analizy prób wody surowej pobrane na ujęciach wody w Katkach i Jarocinie wykazują podwyższone zawartości związków manganu i żelaza, ujmowane wody nie odpowiadają pod tym względem wymaganiom dla wody pitnej, wymagają uzdatniania. Pozostałe wskaźniki fizyko-chemiczne i bakteriologiczne są niższe od dopuszczalnych.

2.4. Warunki klimatyczne

Według Okołowicza gmina położona jest w obrębie Krainy Klimatycznej Sandomierskiej. Jest to obszar o dużych wpływach klimatu kontynentalnego, który wyraża się w większych rocznych amplitudach temperatury powietrza, wydłużonych okresach upalnego lata i dość długimi zimami.

Badany teren ze względu na położenie, rzeźbę, dużą powierzchnię lasów, głębokość występowania wód gruntowych charakteryzuje się zróżnicowanymi warunkami klimatu lokalnego, od rejonów o słabym nasłonecznieniu, dużej wilgotności w obrębie dolin rzek i na terenach obniżonych i płytkim zaleganiu wód gruntowych do 2,0 m p.p.t. do terenów na wysoczyznach, dobrze przewietrzonych o korzystnych warunkach solarnych. Specyficzny mikroklimat występuje w obrębie kompleksów leśnych, cechujący się osłabieniem promieniowania słonecznego, dużą zaciszą, wyrównaną termiką, podwyższoną wilgotnością względną, bakteriostatycznym oddziaływaniem olejków eterycznych.

Warunki klimatu lokalnego

Obszar gminy Jarocin cechuje się średnio korzystnymi warunkami klimatu lokalnego. Obszarami o zmiennych warunkach klimatu lokalnego są doliny rzek Bukowej i Gilówki. Są to obszary o gorszych warunkach wilgotnościowych i częściej zalegających mgłach.

Niekorzystne warunki klimatu lokalnego występują w obrębie terasy zalewowej rzeki Bukowej, starorzeczy oraz w dolinach bocznych. Charakteryzują się one niekorzystnymi warunkami termicznymi, wilgotnościowymi i solarnymi. Narażone są na częste zaleganie chłodnego powietrza i dużą częstotliwość występowania mgieł.

2.5. Środowisko atmosferyczne

Stopień zanieczyszczenia powietrza związany jest z wielkością emisji wprowadzanych do atmosfery strumieni zanieczyszczeń pochodzących przede wszystkim ze źródeł antropogennych. Gmina Jarocin położona jest w rejonie o korzystnych warunkach aerosanitarnych.

Na terenie gminy, z uwagi na brak rozwiniętego przemysłu lokalnego, brak punktowych uciążliwych źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza, mogących znacząco wpływać na pogorszenie warunków aerosanitarnych. Niemniej na stan czystości powietrza w gminie może mieć wpływ emisja zanieczyszczeń wynikająca z bliskiego sąsiedztwa aglomeracji miejsko – przemysłowej Stalowej Woli i Niska.

Ponadto wpływ na stan środowiska atmosferycznego, w skali lokalnej posiada emisja niekontrolowana z niepunktowych źródeł. Zalicza się do nich emisja z:

- sektora transportowego;
- sektora komunalnego – z małych kotłowni i palenisk domowych, gdzie podstawowym źródłem energii cieplnej jest spalanie węgla i drewna;
- rolnictwo (hodowla bydła, zabiegi agrotechniczne).

Reasumując należy stwierdzić, iż gmina charakteryzuje się korzystnymi warunkami czystości powietrza, o czym świadczy zdrowotność lasów (występują jedynie uszkodzenia słabe – I strefa zagrożeń przemysłowych), środowiska szczególnie wrażliwego na zanieczyszczenia zwłaszcza gazowe. Narastającym problemem staje się natomiast emisja komunikacyjna, szczególnie odczuwalna w rejonie trasy tranzytowej – drogi krajowej nr 19.

Wobec powyższego, można przypuszczać, iż w jej rejonie występuje niezorganizowana emisja zanieczyszczeń motoryzacyjnych stwarzająca uciążliwość w miejscowościach Domostawa, Katy, Zdziary położonych przy tej drodze.

2.6. Hałas

W zależności od rodzaju źródła emisji dźwięku rozróżnia się dwie podstawowe kategorie hałasu: komunikacyjny (drogowy, kolejowy i lotniczy) oraz przemysłowy (w otoczeniu zakładu przemysłowego i na stanowiskach pracy). Największy wpływ na hałas akustyczny wywiera hałas komunikacyjny – w szczególności droga krajowa Nr 19.

W 2010 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadziła pomiar ruchu. Na odcinku pomiarowym Janów Lubelski – Domostawa zarejestrowano średni dobowy ruch (SDR) pojazdów samochodowych ogółem 6673 a na odcinku Domostawa – Zarzecze 5688.

W przypadku gminy do działań sprzyjających obniżeniu hałasu komunikacyjnego należą: utrzymanie dobrego stanu dróg, odnawianie nawierzchni drogowych, obiektów mostowych, remonty i modernizacje odcinków dróg.

Normy dotyczące dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku reguluje Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120 poz. 826) zmienione w dniu 1 października 2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1109).

W przypadku przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, w celu ochrony ludzi przed tym zanieczyszczeniem należy podjąć środki minimalizujące oddziaływanie,

a w pierwszej kolejności jest to instalowanie ekranów akustycznych. Ekran akustyczny, nawet w najlepszej formie, wykonane estetycznie, zamykają wgląd w krajobraz, co ma ogromne znaczenie w przypadku gmin, których najcenniejsze dziedzictwo stanowi nieprzekształcone środowisko naturalne.

2.7. Promieniowanie elektromagnetyczne

Wśród pól elektromagnetycznych występujących w otaczającym środowisku, wyróżniamy naturalne oraz wytwarzane sztucznie, o różnych częstotliwościach. Pola elektromagnetyczne pochodzenia naturalnego to między innymi pole magnetyczne Ziemi, pole wywołane atmosferycznymi wyładowaniami elektrycznymi, promieniowaniem Słońca, promieniowaniem kosmicznym. Pola pochodzenia sztucznego wytwarzane są przez anteny nadawcze radiostacji i TV, radary, anteny stacji bazowych telefonii komórkowej, telefony bezprzewodowe i komórkowe komputery, kuchenki mikrofalowe oraz linie i stacje elektroenergetyczne.

Linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia generują pola o niskich częstotliwościach (ok. 50 Hz). Pola o wyższych częstotliwościach to fale radiowe. Ich górne zakresy to mikrofały. Pole elektromagnetyczne o bardzo dużej częstotliwości to promieniowanie rentgenowskie.

Do urządzeń emitujących promieniowanie elektromagnetyczne na obszarze gminy, mające znaczenie w procesie projektowym studium, należą:

- linie elektroenergetyczne niskiego, średniego i wysokiego napięcia;
- 2 bazowe stacje telefonii komórkowej zlokalizowane w Katach i Zdziarach.

Jak informuje CIOP (Centralny Instytut Ochrony Pracy): „Sposób i skutki oddziaływania pól elektromagnetycznych, zarówno bezpośrednio na ciało człowieka jak i na materialne elementy środowiska pracy, zależą od ich częstotliwości i natężenia. Pola elektromagnetyczne w przeciwieństwie do wielu fizycznych czynników środowiska, jak np. hałas, nie są z reguły rejestrowane przez zmysły człowieka, dlatego niemożliwe jest intuicyjne dostosowanie sposobu postępowania człowieka do stopnia zagrożenia. Energia pól elektromagnetycznych absorbowana bezpośrednio w organizmie powoduje powstawanie w nim elektrycznych prądów indukowanych oraz podgrzewanie tkanek. Może to być przyczyną niepożądanych efektów biologicznych i w konsekwencji zmian stanu zdrowia (czasowego i trwałego). Mimo wieloletnich badań w celu ustalenia czy wieloletnia, chroniczna ekspozycja na pola o natężeniach nie wywołujących istotnych zmian krótkoterminowych może wpływać na stan zdrowia ludzi, wciąż nie ma ostatecznych rozstrzygnięć w tej sprawie”.

Przeprowadzone badania nie wykazały jednoznacznie istnienia negatywnego wpływu pól elektromagnetycznych na zdrowie. „Obecny stan wiedzy upoważnia specjalistów w zakresie bioelektromagnetyki do stwierdzenia, że promieniowanie MF emitowane ze stacji bazowych TK nie powoduje efektów biologicznych w organizmach żywych i nie wpływa na stan zdrowia ludności zamieszkałej w okolicy takich stacji (...). Taka opinia wynika z faktu, że natężenie pola MF emitowanego z anten stacji bazowych (...) jest zbyt słabe (...), aby wywołać jakiegokolwiek efekty biologiczne, nawet po ciągłej i długotrwałej ekspozycji.

Pole elektromagnetyczne emitowane przez napowietrzne linie elektromagnetyczne nie będzie wywoływać negatywnego wpływu na tereny zabudowy sąsiadującej ze względu na zachowanie pasa technologicznego (20 m w obie strony – 110 kV, 7,5 m w obie strony - 15kV) wolnego od zabudowy. Zgodnie z Art. 121 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska z 27 kwietnia 2001 r., ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposoby sprawdzania dotrzymania tych poziomów zostały określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. (Dz. U. Nr 192 z 2003 r., poz. 1883) w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych

poziomów. Zróżnicowane dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych określa załącznik nr 1 do rozporządzenia. Zgodnie z rozporządzeniem częstotliwość sieci elektroenergetycznej wynosi 50 Hz.

Dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową przy częstotliwości pola elektromagnetycznego wynoszącej 50 Hz dopuszczalne poziomy składowe pól elektromagnetycznych wynoszą: składowa elektryczna - 1 kV/m; składowa magnetyczna - 60 A/m.

Dla miejsc dostępnych dla ludności przy częstotliwości pola elektromagnetycznego wynoszącej 50 Hz dopuszczalne poziomy składowe pól elektromagnetycznych wynoszą: składowa elektryczna - 10 kV/m; składowa magnetyczna 60 A/m.

Monitoring dopuszczalnych poziomów składowych pól elektromagnetycznych może być skutecznym działaniem minimalizującym stopień zagrożenia.

Na obszarach otaczających źródła pól elektromagnetycznych ustanawia się strefy ochronne pierwszego i drugiego stopnia. Wartości graniczne dla poszczególnych stref ochronnych przedstawia tabela poniżej.

Postać promieniowania		Strefa ochronna	
		Pierwszego stopnia	Drugiego stopnia
Pole elektromagnetyczne o częstotliwości (składowa elektryczna)	50 Hz	Powyżej 10 V/m	Powyżej 1 V/m do 10 V/m
	od 0,1 do 10 MHz	Powyżej 20 V/m	Powyżej 5 V/m do 20 V/m
	powyżej 10 do 30 MHz	Powyżej 7 V/m	Powyżej 2 V/m do 7 V/m
Pole elektromagnetyczne o częstotliwości powyżej 300 MHz do 300 GHz - stacjonarne - niestacjonarne		powyżej 0,1 W/m ² powyżej 1 W/m ²	powyżej 0.025 W/m ² do 0,1 W/m ² powyżej 0.25 W/m ² do 1 W/m ²

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z 5 listopada 1980 r. w sprawie szczegółowych zasad ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

Na obszarze strefy ochronnej pierwszego stopnia przebywanie ludności jest zabronione, z wyjątkiem osób zatrudnionych przy eksploatacji źródeł pól. Na obszarze strefy ochronnej drugiego stopnia dopuszcza się okresowe przebywanie ludności związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej, turystycznej, rekreacyjnej. Zabrania się natomiast lokalizować budynków mieszkalnych, szpitali, internatów, żłobków itp. W przypadku linii energetycznych 220 kV mamy do czynienia ze strefą ochronną drugiego stopnia.

Nieznaczne promieniowanie elektromagnetyczne mogą wygenerować również stacje transformatorowe. Wpływ promieniowania na ludzi będzie jednak znikomy lub nie będzie występował.

W związku z wejściem w życie ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych nie należy ustanawiać zakazów ani uniemożliwiać lokalizowania inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej.

Poziom pola elektromagnetycznego nie może przekroczyć parametrów określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska w/s dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów. Dla miejsc dostępnych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludzi wynoszą one odpowiednio:

Rodzaj terenu	Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego	Parametr fizyczny	Składowa elektryczna	Składowa magnetyczna	Gęstość mocy
zabudowa mieszkaniowa	50 Hz - częstotliwość sieci elektroenergetycznej		1 kV/m	60 A/m	-
miejsca dostępne dla ludzi	0 Hz		10 kV/m	2500 A/m	-
	0-0,5 Hz		-	2500 A/m	-
	0,5-50 Hz		10 kV/m	60 A/m	-
	0,05-1 kHz		-	3/fA/m	-
	0,001-3 MHz		20 V/m	3 A/m	-
	3-300 MHz		7 V/m	-	-
	300 MHz - 300 GHz		7 V/m	-	0,1 W/m ²

Na podstawie Rozporządzenia MS w/s dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych..., 2003 r.

Zgodnie z przepisami wymienionej powyżej ustawy, w przypadku spełnienia wymogów określonych przepisami odrębnymi na terenie gminy będą mogły być zlokalizowane inwestycje celu publicznego z zakresu łączności publicznej, przez które rozumie się infrastrukturę telekomunikacyjną służącą zapewnieniu publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych (urządzenia telekomunikacyjne, oprócz telekomunikacyjnych urządzeń końcowych, oraz w szczególności linie, kanalizacje kablowe, słupy, wieże, maszty, kable, przewody oraz osprzęt wykorzystywane do zapewnienia telekomunikacji). Zasięg oddziaływania infrastruktury telekomunikacyjnej będzie możliwy do określenia dopiero na etapie wydawania decyzji środowiskowej (przy znajomości parametrów technicznych oraz szczegółowej lokalizacji obiektów).

2.8. Gleby

Użytki rolne występujące na terenie gminy zaliczane są do gleb III-VI klasy bonitacyjnej. Przeważają użytki w klasie V i VI (ponad 60% powierzchni użytków rolnych). Gleby klasy III stanowią 1% użytków rolnych.

Spory odsetek stanowią gleby pochodzenia organicznego, szczególnie chronione z mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Są to gleby torfowe i murszowe występujące w rejonie miejscowości: Jarocin, Zdziary, Szyperki, Mostki, Majdan Golczański i Domostawa.

Grunty zbonifikowane w klasie I-IV podlegają ochronie (Ustawa z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych - tekst jednolity (Dz. U. 2004 Nr 121, poz. 1266 z późn. zm.). Gleby o najwyższej klasie bonitacji (klasy I-III) oraz gleby pochodzenia organicznego podlegające szczególnej ochronie i nie powinny być przejmowane na cele nierolnicze.

Pogorszenie właściwości użytkowych gleby może nastąpić pod wpływem czynników naturalnych oraz antropogenicznych. Do czynników naturalnych zaliczamy erozję gleb – wietrzną (eoliczną), wodną, wodno-grawitacyjną oraz uprawową. Czynnikiem antropogenicznym powodującym niszczenie gleb może być prowadzona działalność gospodarcza m.in. nadmierny wyrąb lasów, niszczenie szaty roślinnej, nieprawidłowa uprawa gruntów i dobór roślin uprawnych, niewłaściwe stosowanie środków ochrony roślin i nawozów sztucznych, odwadnianie bagien itp. Z punktu widzenia ochrony środowiska najważniejsze jest zapobieganie zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi. Tego typu zanieczyszczenia występują między innymi w otoczeniu zakładów przemysłowych oraz składowisk odpadów komunalnych i przemysłowych.

Na terenie gminy w miejscowości Jarocin znajduje się składowisko odpadów komunalnych, które jest planowane do zamknięcia i rekultywacji, ponadto oprócz kilku niewielkich zakładów drzewnych (tartaków) nie ma uciążliwych zakładów przemysłowych.

Jakość gleb użytkowanych rolniczo

W celu uzyskania całości obrazu trwałych przekształceń i zmian zachodzących w glebie oraz stworzenia możliwości szybkiego reagowania na zachodzące nieprawidłowości realizowany jest monitoring gleb zajmujący się badaniem i oceną stanu biologicznie czynnej powierzchni ziemi. Ogólnopolski program badań realizowany jest przez Okręgowe Stacje Chemiczno-Rolnicze (Rzeszów) w zakresie m.in.: stopnia zakwaszenia oraz zawartości przyswajalnych form fosforu, potasu i magnezu. Badania odczynu gleby pozwalają określić potrzeby jej wapnowania, natomiast celem badania zawartości fosforu, potasu i magnezu jest określenie ich ilości w kontekście zastosowania odpowiedniego nawożenia w zależności od potrzeb roślin, nie powodując jednocześnie zagrożenia skażeniem wód gruntowych szczególnie fosforem. Dla gminy Jarocin wyniki badań przedstawiają się następująco:

Kwasowość gleb w rolnictwie indywidualnym w 2009 r.

Wyszczególnienie	Odczyn gleb – pH w % badanych użytków rolnych				
	bardzo kwaśny pH <4,5	kwaśny pH 4,6-5,5	lekko kwaśny pH 5,6-6,5	obojętny pH 6,6-7,2	zasadowy pH >7,2
Jarocin	58	28	10	2	1

(źródło: Ochrona środowiska w województwie podkarpackim w latach 2007-2009, US Rzeszów 2010)

Zawartość fosforu w glebie w rolnictwie indywidualnym w 2009 r.

Wyszczególnienie	w % badanych użytków rolnych				
	bardzo niska do 5mg/100g gleby	niska 5,1-10,0	średnia 10,1-15,0	wysoka 15,1-20,0	bardzo wysoka >20,0
Jarocin	20	50	12	6	12

(źródło: Ochrona środowiska w województwie podkarpackim w latach 2007-2009, US Rzeszów 2010)

Zawartość potasu w glebie w rolnictwie indywidualnym w 2009 r.

Wyszczególnienie	w % badanych użytków rolnych				
	bardzo niska do 7,5mg/100g gleby	niska 7,6-12,5	średnia 12,6-20,0	wysoka 20,1-25,0	bardzo wysoka >25,0
Jarocin	33	33	14	7	13

(źródło: Ochrona środowiska w województwie podkarpackim w latach 2007-2009, US Rzeszów 2010)

Zawartość magnezu w glebie w rolnictwie indywidualnym w 2009 r.

Wyszczególnienie	w % badanych użytków rolnych				
	bardzo niska do 3,0mg/100g gleby	niska 3,1-5,0	średnia 5,1-7,0	wysoka 7,1-9,0	bardzo wysoka >9,0
Jarocin	31	18	24	9	18

(źródło: Ochrona środowiska w województwie podkarpackim w latach 2007-2009, US Rzeszów 2010)

2.9. Zasoby objęte prawną ochroną przyrody

Park Krajobrazowy Lasy Janowskie

Równolegle do północnej granicy gminy Jarocin w odległości od kilkuset metrów do kilku kilometrów przebiega południowa granica Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie” zatwierdzona rozporządzeniem Nr 86/06 Wojewody Podkarpackiego z 12.12.2005 r.

Granica otuliny Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie przebiega poza terenem gminy Jarocin, przez gminy Zaklików, Radomyśl n/Sanem, Pysznica, Nisko, Ulanów i Harasiuki, wewnątrz otuliny zawiera się cały obszar gminy Jarocin i obejmuje znaczne powierzchnie zachowanego osobliwego krajobrazu dawnych puszczy Kotliny Sandomierskiej z cennymi ekosystemami leśnymi i bagiennymi, o dużym stopniu naturalności i bogactwie gatunkowym roślin i zwierząt.

Obszary Natura 2000

Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie” i północna część gminy Jarocin obejmująca tereny leśne na północ od Jarocina, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2011 r. nr 25, poz. 133 wraz z Obwieszczeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 marca 2011 r. o sprostowaniu błędów - załącznik nr 2 - Dz. U. z 2011 r. nr 67, poz. 358) zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz.U. z 2007 r. nr 179 poz. 1275) został objęty granicami Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „OSO Lasy Janowskie” o kodzie PLB 060005. Obszar Lasy Janowskie obejmuje 60235,8 ha, w tym na terenie gminy 1321,4 ha.

Obszar „OSO Lasy Janowskie”, to rozległy i zwarty kompleks leśny, stanowiący północno-zachodnią część Puszczy Solskiej oraz enklawę „Rozwadów” dla ochrony głuszcza. Przeważa płaski teren, urozmaicony wzniesieniami wydmowymi, lekko nachylony w kierunku południowo-zachodnim, odwadniany przez szereg cieków, z których wiele ma tu obszary źródłiskowe (rzeki Biała Branew, Rakowa, Bukowa, Sanna). Obszary bezodpływowe lub okresowo przepływowe zajęte są przez torfowiska wysokie lub przejściowe, z których część zamieniono jeszcze w ubiegłym stuleciu na stawy. Wśród roślinności przeważają zbiorowiska leśne (80%). Przeważają siedliska borowe, ale dużą część powierzchni zajmują też siedliska lasu liściastego. Występuje tutaj co najmniej 29 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady Europy 79/409/EEG, 8 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bielik, bocian czarny, głuszc, lelek; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występują: kania czarna, trzmielojad, orlik krzykliwy i sóweczka.

W sieci NATURA 2000 w północno-zachodniej części gminy planowany jest także obszar „Uroczyska Lasów Janowskich” (kod PLH 060031) wchodzący w skład obszaru zajmującego zachodnią i centralną część Równiny Biłgorajskiej. Położony jest pomiędzy dolinami Wisły i Sanu na zachodzie, doliną Bukowej na południu i krawędzią Wyżyny Lubelskiej i Rostocza na północy i wschodnią granicą sięgającą po Frampol. Podłoże stanowią głównie piaski, miejscami silnie zwydmione, rzadko gliny polodowcowe. Zagłębienia bezodpływowe zajęte są w dużej mierze przez torfowiska lub przekształcone w ekstensywnie użytkowane stawy hodowlane (ponad 150 stawów). Teren odwadniany jest przez szereg cieków, z których wiele ma tu obszary źródłiskowe. Podstawową formą użytkowania terenu jest gospodarka leśna.

Podstawowym celem ochrony w obszarze jest wilk - priorytetowy gatunek z Dyrektywy Siedliskowej. Jego populacja w obszarze stanowi istotną część lokalnej populacji Kotliny Sandomierskiej i Rostocza. Lasy Janowskie to zwarty obszar leśny o dużym stopniu naturalności i małej gęstości zaludnienia, z fragmentami starych drzewostanów o charakterze puszczańskim. Głównymi walorami siedliskowymi są tu bory bagienne i torfowiska oraz bory jodłowe. Ponadto na uwagę zasługują łąki olszowe wzdłuż licznych cieków, murawy napiaskowe i wrzosowiska. W obszarze zidentyfikowanych zostało 22 rodzaje siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, zajmującej w sumie 12% powierzchni obszaru. Jest to również ważna ostoja flory i fauny. Stwierdzono tu występowanie 18 gatunków zwierząt i 2 gatunków roślin z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Poza tym w obszarze występuje znaczne nagromadzenie innych rzadkich i chronionych w Polsce taksonów, w tym największej w kraju populacji fiołka bagiennego. Obszar Uroczyska Lasów Janowskich obejmuje 34544,2 ha, w tym na terenie gminy ok. 88 ha.

Ponadto do wschodniej granicy gminy przylega obszar sieci Natura 2000 „Bory bagienne nad Bukową” (kod PLH 180048).

Pomniki przyrody

Na terenie gminy zlokalizowany jest jeden pomnik przyrody - dąb szypułkowy rosnący na południowym skraju wsi Nalepy na gruncie należącym do Nadleśnictwa Rozwadów.

Siedliska przyrodnicze podlegające ochronie

Wykonana przez dr Dominika Wróbla *Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Jarocin* wykazała funkcjonowanie na terenie gminy **12 typów siedlisk** przyrodniczych o znaczeniu priorytetowym objętych ochroną na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 sierpnia 2012 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz.U.2012.1041).

Typy siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty:

kod 3150 – starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami *Nympheion*, *Potamion*; kod 3270 – zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodium rubri* p.p. i *Bidention* p.p.; kod 4030 – suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio-Callunion*, *Calluno-Arctostaphylion*); kod 6120 – ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*); kod 6430 – ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*); kod 6510 – niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*); kod 7110 – torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe); kod 7120 – torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji; kod 7140 – torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*); kod 91D0 – bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne); kod 91E0 – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe); kod 91T0 – sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano-Pinetum*).

Najwyższą wartość przyrodniczą, z racji ogólnego rozprzestrzenienia, bogactwa gatunkowego i unikalnego charakteru mają siedliska torfowiskowe, a w dalszej kolejności bory bagienne, łągi i kompleksy łąkowe. Lokalizacja siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie, obejmująca wszystkie typy siedlisk została pokazana na załącznikach graficznych.

Rośliny podlegające ochronie

Na podstawie *Inwentaryzacji przyrodniczej gminy Jarocin* na terenie gminy stwierdzono występowanie lub uznano za wysoce prawdopodobne **występowanie stanowisk 26 gatunków roślin ściśle chronionych i 19 gatunków roślin częściowo chronionych** wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 sierpnia 2012 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz.U.2012.1041) oraz w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 5.01.2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U.2012.81).

Rośliny ściśle chronione: torfowiec błotny, torfowiec czerwonawy, torfowiec magellański, torfowiec postrzępiony, długosz królewski, widlicz cyprysowaty, widlicz spłaszczony, widłak jałowcowaty, widłak goździsty, widłaczek torfowy, wroniec widlasty, fiołek mokradłowy, centuria zwyczajna, goździk piaskowy, przylaszczka pospolita, włosienicznik wodny, pływacz zwyczajny, rosiczka okrągłolistna, bagno zwyczajne, bagnica torfowa, kosaciec syberyjski, zimowit jesienny, kruszczyk szerokolistny, kukulka szerokolistna, listeria jajowata i podkolan biały. Z czego 4 rośliny wymagają ochrony czynnej: (215) fiołek mokradłowy, (355) kosaciec syberyjski, (373) zimowit jesienny i (387) kukulka szerokolistna. Lokalizacja roślin

wymagających ochrony czynnej została pokazana na załącznikach graficznych.

Rośliny częściowo chronione: bielistka siwa, drabik drzewkowaty, fałdownik nastroszony, gajnik lśniący, płonnik pospolity, próchniczek błotny, mokradłoszka zaostrowana, piórosze pierzasty, torfowiec kończysty, torfowiec nastroszony, bluszcz pospolity, bobrek trójlistkowy, grązel żółty, kopytnik pospolity, kalina koralowa, porzeczka czarna, kruszyna pospolita, barwinek pospolity i konwalia majowa.

Grzyby podlegające ochronie

Na podstawie *Inwentaryzacji przyrodniczej gminy Jarocin* na terenie gminy stwierdzono występowanie **4 gatunków grzybów (porostów) częściowo chronionych** wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 roku w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną (Dz. U. z 2004 r. nr 168 poz.1765). Są to: płucnica islandzka, chrobotek leśny, chrobotek łagodny i chrobotek reniferowy.

Zwierzęta podlegające ochronie

Na podstawie *Inwentaryzacji przyrodniczej gminy Jarocin* na terenie gminy stwierdzono występowanie **13 gatunków bezkręgowców i 27 gatunków kręgowców** chronionych wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 sierpnia 2012 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz.U.2012.1041) oraz w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12.10.2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2011 r., nr 237, poz. 1419).

Gatunki będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty (!) oraz objęte ochroną prawną w Polsce (*). **Bezkręgowce**: *Tygrzyk paskowany *Argyope bruennichi*; !Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar* (kod: 1060); *Szłaczkoń torfowiec *Colias pala eno*; !*Modraszek telejus *Maculinea teleius* (kod: 1059); !*Modraszek nausitous *Maculinea nausithous* (kod: 1061); *Biegacz fioletowy *Carabus violaceus*; *Biegacz gajowy *Carabus nemoralis*; *Biegacz granulowany *Carabus granulatus*; *Biegacz ogrodowy *Carabus hortensis*; *Biegacz zwężony *Carabus convexus*; *Biegacz wręgaty *Carabus cancellatus*; *Paź królowej *Papilio machaon*; *Mieniak strużnik *Apatura ilia*. **Kręgowce**: *!Głowacz białopłetwy *Cottus gobio* (kod: 1163); *!Różanka *Rhodeus sericeus* (kod: 1134); *!Piskorz *Misgurnus fossilis* (kod: 1145); *!Koza *Cobitis taenia* (kod: 1149); *!Minóg strumieniowy *Lampetra planeri* (kod: 1096); *Śliz pospolity *Barbatula barbatula*; *!Kumak nizinny *Bombina bombina* (kod: 1188); *Traszka zwyczajna *Triturus vulgaris*; *Ropucha zielona *Bufo viridis*; *Rzekotka drzewna *Hyla arborea*; *Żaba śmieszka *Rana ridibunda*; *Padalec zwyczajny *Anguis fragilis*; *Jaszczurka żyworodna *Lacerta vivipara*; *Zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix*; *Żmija zygzakowata *Vipera berus*; *Nocek duży *Myotis myotis*; *Nocek rudy *Myotis daubentonii*; *Mroczek późny *Eptesicus serotinus*; *Borowiec wielki *Nyctalus noctula*; *Gacek brunatny *Plecotus auritus*; *Gacek szary *Plecotus austriacus*; *Ryjówka aksamitna *Sorex araneus*; *Wiewiórka ruda *Sciurus vulgaris*; *!Bóbr europejski *Castor fiber* (kod: 1337); *!Wydra *Lutra lutra* (kod: 1355); *Łasica *Mustella nivalis*; *!Wilk *Canis lupus* (kod:1352).

Jedynym występującym na terenie gminy gatunkiem będącym przedmiotem zainteresowania Wspólnoty o znaczeniu priorytetowym jest wilk *Canis lupus*. Ponadto gatunkiem występującym na terenie gminy jest łось *Alces alces* – gatunek ten objęty jest całoroczną ochroną w oparciu o prawo łowieckie.

Ptaki podlegające ochronie

Na podstawie opracowania *Ptaki gminy Jarocin* wykonanego przez p. Przemysława Kunysza na potrzeby *Opracowania ekofizjograficznego podstawowego* na terenie gminy stwierdzono występowanie wielu gatunków ptaków chronionych wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12.01.2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2011 r., nr 25, poz. 133 wraz z Obwieszczeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 marca 2011 r. o sprostowaniu błędów - załącznik nr 2 - Dz. U. z 2011 r. nr 67, poz. 358) i w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12.10.2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2011 r., nr 237, poz. 1419).

Stwierdzono występowanie w ciągu całego roku ogółem 113 gatunków ptaków. Gatunki z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG odnotowane na terenie gminy to – 14 gatunków uznanych za lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz ze statutem jako możliwe że gniazdują: bocian biały, bocian czarny, błotniak stawowy, orlik krzykliwy, derkacz, lelek, zimorodek, kraska, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, lerka, świergotek polny, gąsiorek, ortolan. 15 gatunek - żuraw obserwowany był tylko na przelotach. Odnotowano gniazdowanie pewne i prawdopodobne (status: L, pL.) - 102 gatunków ptaków a dalsze 9 gatunków uznane zostało za możliwe gniazdujące. Dwa gatunki - czapłę siwą i żurawia uznano za przelotne. Ogółem gatunków o statusie jako pojawiające się przelotne wykazano – 67. Ponadto 38 gatunków uznano za zimujące na terenie gminy.

Na terenie gminy występuje 6 gatunków ptaków objętych ochroną ścisłą wymagających ochrony czynnej: orlik krzykliwy (AQP), kraska (CG), błotniak stawowy (CIA), dzięcioł czarny (DM), derkacz (CX) i bocian biały (CCC), z czego 2 gatunki wymagają strefy ochrony całorocznej w promieniu do 100 m od gniazda dla orlika krzykliwego i 10 m od gniazda dla kraski. Ponadto na terenie gminy występują dwa gatunki zagrożone wyginięciem w skali globalnej. Są to kraska: 4-5 par (w 2009-2010 roku) i derkacz: 30-40 par (w 2010 roku).

Lokalizacja 6 gatunków ptaków objętych ochroną ścisłą wymagających ochrony czynnej i zasięgi występowania 2 gatunków ptaków zagrożonych wyginięciem w skali globalnej została pokazana na załącznikach graficznych.

Do gatunków objętych ochroną został zaliczony głuszec, którego jedyne naturalne siedlisko na terenie woj. podkarpackiego znajduje się na terenie gminy Jarocin (Rozporządzenie Wojewody Tarnobrzskiego Nr 4 z dnia 10.03.1992 r.).

2.10. System powiązań ekologicznych

System powiązań ekologicznych na terenie gminy tworzą:

- ekosystemy leśne;
- dolina rzeki Bukowej wraz z obudową biologiczną, stanowiąca lokalny korytarz ekologiczny, pełniący rolę powiązań przyrodniczych pomiędzy terenami leśnymi, a doliną rzeki San na zachodzie;
- ekosystemy łąk naturalnych, wilgotnych i podmokłych, szuwary, trzęsawiska stanowiące bazę równowagi ekologicznej dla sąsiadujących łatwo wysuszających się obszarów.

Lasy na terenie gminy stanowią pozostałości Puszczy Solskiej, rozmieszczone są nierównomiernie, najbardziej zwarty kompleks leśny znajduje się w centralnej i północnej części gminy. Lasy na terenie gminy to typowe lasy gospodarcze, nie wydzielono tu lasów ochronnych. Kompleksy leśne terenu gminy charakteryzują się zadowalającą zdrowotnością. Wszystkie drzewostany położone są w I strefie zagrożeń przemysłowych (uszkodzenia słabe). Lasy na terenie gminy (US Rzeszów 2012) zajmują powierzchnię 3732 ha, co stanowi 41,1% ogólnej powierzchni.

Na obszarze gminy występują następujące zbiorowiska roślinności ściśle związane ze sposobem zagospodarowania i warunkami gruntowo - wodnymi: łąki świeże, łąki podmokłe, pastwiska świeże, łąki z zapustami, łąki z udziałem upraw i siedlisk porolnych, łąki z udziałem upraw i siedlisk porolnych i zapustów, zbiorowiska nitrofilne, uprawne i siedliska porolne, uprawy i siedliska porolne z udziałem łąk wilgotnych, uprawy i siedliska porolne z udziałem łąk świeżych, uprawy i siedliska porolne z udziałem łąk i zapustów, uprawy i siedliska porolne z udziałem zapustów, murawy na siedliskach porolnych, murawy napiaskowe, zarośla i nasadzenia, murawy zarastane sosną pospolitą, zarośla z udziałem upraw i siedlisk porolnych, zarośla z udziałem upraw, siedlisk porolnych i łąk, zarośla z udziałem łąk, torfowiska nieodwracalnie zdegradowane przez nasadzenia, szuwały, łęgi, olsy, śródlądowy bór suchy, bory, bór bagienny oraz torfowiska i trzęsawiska. Zróżnicowanie zespołów roślinnych wynika z występowania znacznych powierzchni siedlisk półnaturalnych i naturalnych oraz ze sposobu użytkowania i zagospodarowania terenów.

Najważniejsze korytarze ekologiczne na terenie gminy mają przebieg wschód – zachód i są to:

- rzeka Bukowa wraz z nadrzecznymi siedliskami łęgowymi i ziołoroślowymi;
- kompleksy borowe na linii Momoty Górne – Katy – Domostawa – Studzieniec;
- kompleksy borowe na linii Mostki – Golce – Szyperki Mule – Huta Deręgowska.

2.11. Walory krajobrazowe i ich ochrona prawna

Obszar gminy pomimo, iż nie posiada urozmaiconej rzeźby terenu i morfologicznie jest raczej monotonna równiną cechuje ciekawy krajobraz. Użytki rolne poprzez swoje rozdrobnienie oraz duży udział łąk i pastwisk z licznymi zadrzewieniami śródpolnymi nie tylko nie wprowadzają monotonii, ale podkreślają walory krajobrazowe. Ciekawym akcentem krajobrazowym jest meandrująca wśród lasów i pól rzeka Bukowa. Natomiast krajobrazy leśne, stanowią najlepszą wizytówkę gminy, z całą swoją fizjonomią - różnorodnością drzewostanu pod względem gatunkowym i wiekowym, przejrzystością lasu, różnorodnością siedlisk przyrodniczych, chronionych egzemplarzy o charakterze pomnikowym, występowaniem zbiorników wodnych, polan, a także zabytków architektury. Dodatkowo krajobraz wzbogacają niewielkie kompleksy leśne rozproszone na całym obszarze. Zabudowa wsi poprzez często ciekawą architekturę zabudowy jednorodzinnej nie powoduje dysharmonii w krajobrazie.

Cała gmina Jarocin leży w obrębie Otuliny Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie utworzonej rozporządzeniem nr 85/05 Wojewody Podkarpackiego z 12.12.2005 r. dającej jej status zgodny z ustawą „O ochronie przyrody” przypisywany Obszarom Chronionego Krajobrazu. Zgodnie z zapisami zawartymi w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego (2002) Gmina Jarocin ma się znaleźć w planowanym Zaklikowsko-Ulanowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu z uwagi na występowanie wyróżniających się krajobrazowo terenów o różnych typach ekosystemów. Obszar chronionego krajobrazu obejmowałby tereny gminy: Zaklików, Radomyśl nad Sanem, Pysznica, Jarocin, Ulanów i Harasiuki.

2.12. Ocena zagrożeń środowiska i możliwości ich ograniczania

Powódź

Gmina należy do gmin zagrożonych powodzią ze strony rzeki Bukowa. Zagrożenie powodziowe występuje corocznie w czasie wiosennych roztopów na przełomie marca i kwietnia oraz tzw. „wyżówki”, na przełomie czerwca i lipca. Jego wielkość uzależniona jest od stanu warunków atmosferycznych (gwałtowne ocieplenie i topnienie śniegów).

Określenia zasięgu obszarów narażonych na niebezpieczeństwo wystąpienia powodzi dokonano w oparciu o dokument opracowany przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej pt. „Wyznaczenie obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią w zlewni Sanu, jako integralnego elementu studium ochrony przeciwpowodziowej” stanowiący I etap studium ochrony przeciwpowodziowej. Obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią obejmują tereny strefy zalewowej odpowiadającej prawdopodobieństwu 1% tj. wodzie powodziowej mogącej pojawić się teoretycznie nie częściej niż raz na 100 lat.

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011r. Nr 32 poz. 159) wprowadziła nowe określenia terenów zagrożonych powodzią i nowe zasady ochrony przed powodzią w odniesieniu do planowania przestrzennego. Niemniej zgodnie z art. 14 zmiany ustawy dotychczas sporządzone studium ochrony przeciwpowodziowej zachowuje ważność do dnia sporządzenia dokumentów z zakresu ochrony przed powodzią, określonych w ww. ustawie.

Ponadto art. 17 zmiany ustawy mówi, iż obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią określone na podstawie dotychczasowych przepisów uwzględnia się przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i uznaje się za obszary szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu przepisów ustawy Prawo wodne (po zmianie) - art. 9 ust. 1 pkt 6c). Stąd na dzień dzisiejszy ww. dokument „Wyznaczenie obszarów...” stanowi podstawę do wyznaczenia w studium obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, dla których obowiązują zakazy (w tym zakaz budowy obiektów budowlanych), nakazy, ograniczenia i dopuszczenia określone w art. 88l ustawy Prawo wodne (po zmianie). Obszary szczególnego zagrożenia powodzią wyznaczone w ww. studium obejmują tereny położone wzdłuż doliny rzeki Bukowej w sołectwach Szwedzy, Domostawa i Mostki. W ww. dokumencie wskazany został ponadto jeden obszar bezodpływowy znajdujący się w sołectwie Szwedzy w pobliżu rzeki Bukowa i granicy administracyjnej gminy.

Wszystkie istniejące tereny inwestycyjne znajdują się poza terenami szczególnego zagrożenia powodzią oraz poza terenem bezodpływowym.

Wichury

W województwie istnieje wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia wiatru, którego prędkość niesie element zagrożenia utraty mienia, poszkodowania zdrowia i wyrządzenia szkód w gospodarce narodowej i ludności na większych obszarach. W przedziale 29-32 m/s mamy do czynienia z gwałtownymi wiatrami huraganowymi, powodującymi zniszczenia zabudowań, zrywanie odcinków linii energetycznych oraz utrudniających jazdę samochodów ciężarowych. Natomiast w przypadku huraganu siła wiatru osiąga prędkość od 33-55 m/s.

Gwałtowne zjawiska meteorologiczne tego typu, a szczególnie w postaci trąb powietrznych są bardzo trudne do monitorowania w zakresie wcześniejszego ich wykrycia i precyzyjnego ustalania miejsca, w których mogą wystąpić oraz ich rozległości i intensywności. Występowanie tych zagrożeń jest coraz częstsze i intensywniejsze w swoim charakterze.

Pożary

Charakterystyczną cechą zagrożeń pożarowych jest sezonowość ich występowania. Największe zagrożenie występuje wiosną i w porze letniej, w warunkach braku opadów atmosferycznych.

Wielkość zagrożenia pożarowego lasów jest zmienna w skali roku i można traktować ją jako pochodną zmian pogodowych jak i intensywności ruchu turystycznego i prac leśnych.

Zagrożenie pożarowe jest bardzo realne w lasach, szczególnie podczas długich okresów upałów połączonych z wysoką temperaturą i okresem bez deszczu. Lasy gminy Jarocin zakwalifikowano do II kategorii zagrożenia pożarowego.

Susza

Jeśli w Polsce w okresie wegetacyjnym, przez okres 20 dni nie ma opadów, uznaje się, że nastąpił początek suszy atmosferycznej. Statystycznie w Polsce sytuacja zdarza się raz na 4-7 lat. W minionym stuleciu za najbardziej dotkliwe uważa się susze z 1921 r. i 1992 r. Wg danych statystycznych susze mogą wystąpić niezależnie od pory roku.

Burze śnieżne, zawieje i zamiecie

Gwałtowne zjawiska atmosferyczne tego typu mogą wystąpić w okresie późno jesiennym, i zimy. Największe zawieje i zamiecie śnieżne miały miejsce na przełomie 2001 i 2002 roku podczas których sparaliżowane było życie na kilka dni.

Zakłady stwarzające zagrożenie poważnej awarii/skażenia chemicznego, będącego skutkiem uwolnienia niebezpiecznych substancji chemicznych do środowiska. Wiąże się to z przedostaniem się tej substancji do gleby, wód powierzchniowych i gruntowych oraz bezpośredniego zniszczenia roślinności i zdewastowania gleby w miejscu uwolnienia substancji. Zgodnie z art. 3, pkt. 23 ustawy Prawo ochrony środowiska przez „poważną awarię” rozumie się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie przemysłowego magazynowania lub transportu, w którym występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub zaistnienie takiego zagrożenia z opóźnieniem, zaś przez „poważną awarię przemysłową” rozumie się poważną awarię w zakładzie” (§ 3 pkt. 24 ustawy). Na terenie gminy Jarocin nie ma zakładów szczególnie uciążliwych emitujących zanieczyszczenia powietrza. Jedyny taki zakład na terenie powiatu nizańskiego znajduje się w Nisku.

2.13. Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego

2.13.1. Uwarunkowania ochronne wynikające z przepisów szczególnych i norm prawa lokalnego

- konieczność ochrony arealu gleb o wysokiej bonitacji (klasa III, IV), gleb pochodzenia organicznego, obszarów leśnych przed zmniejszaniem i zmianą użytkowania;
- konieczność ochrony przed zainwestowaniem terenów występowania wstępnie rozpoznanych złóż torfów;
- konieczność wzmożonego nadzoru sanitarnego w obrębie stref ochrony bezpośredniej studni ujęć wody oraz stosowania ograniczeń w zagospodarowaniu w zasięgu oddziaływania ujęcia w Jarocinie i na terenie strefy ochrony pośredniej w Katrach;
- konieczność respektowania zasad zagospodarowania na obszarach i w otoczeniu obiektów przyrody prawnie chronionej.

2.13.2. Uwarunkowania ochronne obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, stanowiących naturalny system powiązań przyrodniczych

- ochrony przed zainwestowaniem wymagają obszary występowania chronionych roślin i siedlisk przyrodniczych, terytoria i miejsca lęgowe chronionej ornitofauny oraz obszary wchodzące w skład lokalnego systemu ekologicznego, a w szczególności dolina rzeki Bukowej i Gilówki zapewniających stabilność układów i procesów przyrodniczych;
- Ze względu na wyznaczone obszary Natura 2000 należy wykluczyć zagospodarowanie mogące negatywnie oddziaływać na cele i przedmiot ochrony obszarów chronionych;

- potrzeba ochrony systemów biotycznych o znaczeniu regionalnym tj. kompleksów leśnych stanowiących pozostałości Puszczy Solskiej oraz systemów lokalnych tj. ekosystemów łąkowych, zieleni śródpolnej, enklaw zieleni w terenach zabudowanych w celu zachowania systemu powiązań ekologicznych oraz wzniesień wydmowych jako ciekawych form morfologicznych w krajobrazie.

2.13.3. Uwarunkowania wynikające z zagrożeń naturalnych

- konieczność ograniczeń w gospodarowaniu na terenach zagrożonych występowaniem wód stuletnich;
- z zainwestowania należy wykluczyć tereny występowania gruntów słabonośnych i o wysokim poziomie wód gruntowych, które równocześnie stanowią obszary cenne przyrodniczo.

2.13.4. Uwarunkowania wynikające z antropogennych przeobrażeń i zagrożeń środowiska

- uzależnienie rozwoju przestrzennego od możliwości zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzania i oczyszczania ścieków w sposób zorganizowany;
- potrzeba eliminacji „dzikiej” eksploatacji kruszyw, w szczególności na terenach leśnych;
- konieczność stosowania ograniczeń w zainwestowaniu w obszarach negatywnego oddziaływania istniejących i projektowanych elementów liniowych infrastruktury technicznej i komunikacji.

3. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

3.1. Gospodarka rolna

Gmina Jarocin pod względem klimatycznym posiada korzystne warunki do rozwoju gospodarki rolnej, znajduje się w strefie klimatu umiarkowanego w którym okres wegetacji trwa 210 dni i można uprawiać w nim większość roślin uprawnych.

Jednak udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni gminy stanowi 55,6%, tak niewielki udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni gminy spowodowany jest występowaniem dużych powierzchni lasów. Lasy i grunty leśne na terenie gminy zajmują powierzchnię 3732 ha co stanowi 41,1% ogólnej powierzchni gminy.

Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy jest niski i wynosi 51,5 pkt (wg IUNG Puławy), wpływają na to szczególnie warunki glebowe.

Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej porównawczo:

- powiat nizański 59,2 pkt,
- województwo podkarpackie 70,4 pkt,
- Polska 66,6 pkt.

W wskaźniku tym agroklimat i rzeźba terenu są wyżej wycenione, a jakość i przydatność gleb oraz warunki wodne bardzo nisko w porównaniu z danymi dla województwa i kraju.

Podstawową dziedziną dla gminy jest rolnictwo, którego rozwój ograniczony jest słabymi warunkami glebowymi. Na przeważającym obszarze gminy występują gleby piaszczyste, słabogliniaste i gliniaste w typie pseudobielicowym i brunatnym. Ponad 70% gleb gruntów ornych występuje w klasie V i VI i zaliczone są do kompleksu żytniego słabego i bardzo słabego pod względem przydatności rolniczej. Gleby gminy Jarocin są glebami lekkimi z dużym zakwaszeniem użytków rolnych tj.: 81% wynosi udział gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych.

Gmina Jarocin. Użytkowanie gruntów w 2012 r.

Wyszczególnienie	Powierzchnia w [ha]	[%] pow. gminy
grunty orne	2523	52,2
sady	18	0,4
łąki trwałe	1352	28,0
pastwiska trwałe	935	19,4
Razem:	4828	100,0

Źródło: US Rzeszów 2012.

Największy udział w strukturze użytków rolnych posiadają grunty orne i stanowią 52,2% ogólnej powierzchni użytków rolnych i największa ich powierzchnia znajduje się w miejscowościach: Jarocin, Mostki i Majdan Golczański. Grunty orne dobrej jakości znajdują się w: Domostawie, Jarocinie, Szyperkach i Zdzarach.

Użytki zielone na terenie gminy stanowią 47,4% ogólnej powierzchni użytków rolnych i największe ich powierzchnie znajdują się w miejscowościach: Golce, Jarocin, Mostki, Majdan Golczański, najlepsze pod względem bonitacji użytki zielone znajdują się w miejscowościach: Jarocin, Katy, Domostawa. Użytki zielone występują przeważnie w obniżeniach terenowych; większość z nich to gleby słabe, okresowo podmokłe.

Obok gleb mineralnych na terenie gminy występują gleby pochodzenia organicznego tj: gleby torfowe i murszowe znajdują się one we wsiach: Zdziary, Jarocin, Szyperki, Mostki, Majdan Golczański i Domostawa. Najczęściej położone są one nad rzeką Gilówką i innymi ciekami.

Gleby organiczne podlegają ochronie zgodnie z Ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych i powinny być przeznaczone do użytkowania rolniczego. Najczęściej znajdują się na nich użytki zielone.

3.2. Produkcja roślinna

Podstawowym kierunkiem w produkcji roślinnej jest uprawa zbóż i ziemniaków, a więc kierunek zbożowo - okopowy zgodny jest z występującymi warunkami glebowymi.

Udział zbóż w ogólnej powierzchni zasiewów wynosi 81,2%, wśród zbóż przeważa uprawa żyta i owsa. Drugą rośliną pod względem powierzchni uprawy są ziemniaki, które w strukturze upraw stanowią 14,4%. Plonowanie zbóż i ziemniaków jest dużo niższe od średniej wojewódzkiej.

Gmina Jarocin. Udział poszczególnych upraw w strukturze zasiewów w 2010 r.

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]
Ogólna powierzchnia zasiewów	814,30
w tym: zboża razem	661,65
ziemniaki	117,05
uprawy przemysłowe	1,38
baraki cukrowe	1,38
rzepik i rzepak razem	0,00
strączkowe jadalne na ziarno razem	1,23
warzywa gruntowe	0,00

Źródło: BDL

3.3. Produkcja zwierzęca

Podstawowym kierunkiem w produkcji zwierzęcej jest hodowla bydła ogólnoużytkowego, chów trzody chlewnej, koni i drobiu. Wg Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku na terenie gminy było: 674 szt. bydła, 296 szt. trzody chlewnej, 119 koni i 11924 szt. drobiu.

3.4. Struktura agrarna

Na terenie gminy liczba gospodarstw indywidualnych w 2010 roku (wg PSR 2010) wynosiła 1025. Ich cechą charakterystyczną jest duże rozdrobnienie. Dominują gospodarstwa wielkości do 5 ha, których jest 792 czyli ponad 77%, a gospodarstw powyżej 10 ha jest tylko 26 czyli 2,5% wszystkich gospodarstw.

W ogólnej liczbie 1025 gospodarstw znajdują się następujące grupy obszarowe gospodarstw:

- do 1 ha – 171 gospodarstw,
- od 1 do 5 ha – 621 gospodarstw,
- od 5 do 10 ha – 207 gospodarstw,
- od 10 do 15 ha – 19 gospodarstw,
- powyżej 15 ha – 7 gospodarstw.

3.5. Obsługa rolnictwa

Usługi w zakresie mechanizacji i chemizacji rolnicy wykonują we własnym zakresie. W 2010 r. (wg PSR 2010) w gminie znajdowało się 455 ciągników w gospodarstwach rolnych.

Na terenie gminy brak jest punktu skupu mleka i żywca. Rolnicy mleko zdają do Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Stalowej Woli a zwierzęta hodowane są na własne potrzeby ewentualnie sprzedawane indywidualnym odbiorcom. Dla lepszej obsługi rolnictwa zorganizowane są skupy płodów rolnych. Na terenie gminy zorganizowane są sezonowe punkty skupu owoców i warzyw.

3.6. Uwarunkowania wynikające ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej

- Powierzchnia obszarów zagospodarowanych rolniczo wynosi 53,1% ogólnej powierzchni gminy, dosyć dużą część gminy zajmują lasy tj.: 41,1% powierzchni gminy.
- Rozwój gospodarki rolnej w gminie ograniczony jest mało korzystnymi warunkami glebowymi wynikającymi z naturalnych walorów przestrzeni produkcyjnej. Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy jest bardzo niski i wynosi 51,5 pkt (wg IUNG w Puławach).
- Obszary o glebach średniej jakości tj.: w klasie IV stanowią ok. 35% powierzchni użytków rolnych, gleby klasy III stanowią tylko ok. 1% ogólnej powierzchni użytków rolnych. Gleby w klasie III i IV należy chronić gdyż stanowią one bazę dla rolnictwa gminy.
- Duży udział gleb słabych V i VI klasy stanowiący ok. 64% powierzchni użytków rolnych, w przypadku gruntów nie rokujących możliwości prowadzenia na nich gospodarki rolnej przeznaczyć do zalesienia.
- Struktura obszarowa gospodarstw jest niekorzystna - gospodarstwa do 1 ha i od 1 do 5 ha stanowią w sumie 77% gospodarstw gminy.

4. Uwarunkowania środowiska kulturowego

4.1. Historia osadnictwa

Gmina Jarocin położona jest w Kotlinie Sandomierskiej. W przeszłości niemal cały obszar kotliny zajmowała Puszcza Sandomierska, która we wczesnym średniowieczu stanowiła naturalną granicę pomiędzy królestwem polskim i księstwami ruskimi. Ostatecznie do Polski przyłączył ją Kazimierz Wielki. Przez długi czas, ze względu na trudne warunki naturalne nie była zasiedlana przez większe skupiska ludzi. W początkowym okresie rozwoju osadnictwa, była miejscem schronienia dla niepokornych chłopów, którzy chronili się w nieprzebranych kniejach przed pańszczyzną, dla zbiegów ściganych przez prawo oraz jeńców wojennych, osadzanych tu z rozkazu królewskiego. Pierwsi osadnicy utrzymywali się głównie z bogactw naturalnych lasów i rzek. Oprócz łowiectwa i myślistwa zajmowali się również bartnictwem.

Pod koniec XVIII w. rozpoczęło się ożywienie gospodarcze w życiu miast i wsi. Miało to także ogromny wpływ na rozwój zorganizowanego osadnictwa w terenach puszczańskich. Tworzący się przemysł potrzebował bowiem dużych ilości drewna a także produktów z niego wyrabianych, takich jak: węgiel drzewny, potaż, smoła, dziegieć, terpentyna. W tym to głównie okresie powstają wioski i osady położone na terenie obecnej gminy Jarocin. Do karczunku lasów związanego z rozwojem przemysłów drzewnych i rzemiosł opartych na tym surowcu: maziarnictwa, smolarstwa, węglarstwa drzewnego sprowadzani są chłopci z innych, przeludnionych obszarów kraju, takich jak Mazowsze czy zachodnia Małopolska ale także ludność ruska czy też wołoska. W Nalepach już pod koniec XVIII w. funkcjonowała duża maziarnia, w Katkach natomiast fabryka terpentyny.

Świadectwem powstawania osad leśnych do gospodarczego wykorzystywania lasów jest nazwa „Majdan”. Słowo to jest pochodzenia tureckiego i pierwotnie oznaczało czworoboczny obszar, plac ćwiczeń wojskowych. W obozach polskich zaś, wolny obszar środkowy, na którym gromadziło się rycerstwo dla równego podziału łupów. Stąd przeszła ta nazwa na obozowiska robotników leśnych. Stawały się one często zawiązkami wsi zakładanych na wyciętych obszarach leśnych. Zwykle przybierały one nazwę od dóbr, do których należały lasy. W pobliżu Jarocina było 5 takich osad. Mieszkańcy ich trudnili się wyrabianiem klepek, gontów, smoły, terpentyny i potażu. Powstanie Jarocina miało jednakże związek z hutnictwem. Otóż od początku XVI w. pojawiają się w widłach Sanu i Wisły pierwsi hutnicy żelaza zwani wówczas w Polsce rudnikami lub kuźnikami. Wytapiali oni żelazo z rudy darniowej w tzw. dymarkach. Kuźnica taka działała na przełomie XVI i XVII w. w Jarocinie. Pierwsze wiadomości o niej pochodzą z 1567 r. a ostatnie z 1662 r. W 1673 r. została ona zanotowana jako „opuszczona” czyli nieczynna. Z dokumentów wynika, że w 1625 r. Zygmunt III zezwolił szlachcicowi Janowi Bartnickiemu posiadającemu nadanie na dożywotnie użytkowanie kuźnicy jarocińskiej na odstąpienie swych praw na rzecz Piotra i Barbary Lisowskich, również szlacheckiego pochodzenia. Po wytrzebieniu dużych połaci puszczy uzyskano tereny nadające się do wykorzystania rolniczego. Część mieszkańców puszczy zajęła się więc hodowlą i rolnictwem.

Tereny dzisiejszej gminy Jarocin w okresie zaborów znalazły się w zaborze austriackim i leżały przy granicy z zaborem rosyjskim, tzw. Kongresówką. Trzy miejscowości Jarocin, Szyperki i Zdziary w okresie prowadzenia przez rząd w Wiedniu akcji kolonizacyjnej znacznie zwiększyły liczbę mieszkańców. Dokonując kolonizacji Galicji preferowano Niemców, ale dopuszczano także kolonizację elementem tubylczym. Na wniosek i petycję administratora domen państwowych dopuścił cesarz parcelację ziemi kameralnej dla miejscowej ludności. Do największej parcelacji doszło w dobrach sandomierskich. Tutaj chłopci galicyjscy wraz z ziemią otrzymali gotowe domy. W Jarocinie osiedliło się wtedy 101 rodzin, w Szyperkach 44 a w Zdziarach 43. Wszystkie osiedlone w miejscowościach gminy rodziny otrzymały po 19 korców ziemi (7,22 ha). Razem w 12 wioskach położonych w dobrach sandomierskich, 750 rodzin otrzymało 13761 korców ziemi. Była to duża ilość, nawet w stosunku do tego co otrzymali koloniści niemieccy. Osadzanie nowych rodzin w Jarocinie, Szyperkach i Zdziarach

odbyło się w tym samym 1783 roku, co osadzenie kolonistów niemieckich w Kurzynie Wielkiej i Małej oraz Wólce Tanewskiej.

W gminie Jarocin w XIX i na początku XX wieku istniały dwa majątki ziemskie, jeden w Jarocinie, drugi w Golcach. Pierwszymi właścicielami majątku w Jarocinie byli Marianna z Wierchlejskich i Aleksander Srokowscy. Nabyli oni w 1830 r. majątek w Jarocinie w ramach parcelacji i sprzedaży Królewsczyzn przeprowadzonej przez rząd austriacki. Prócz Jarocina zakupili wtedy część Nalep do Jastkowic należących, Katy, Kutylły, Zdziary, Szyperki, Mostki – Sokale oraz Jeże – Deputaty. Powyższe dobra nabył na licytacji w 1860 r. Jan Niesiołowski za 59.491 zł reńskich. Następnym właścicielem był Henryk Malinowski, który częściowo rozparcelował swój majątek, a resztę sprzedał Żydom. Według *Skorowidza wszystkich miejscowości z przysiółkami w Królestwie Galicji, wielkim Księstwie Krakowskim i Księstwie Bukowińskim* opracowanym przez Jana Bigo (wyd. 1909 r.) posiadłości w Jarocinie, Szyperkach, Domostawie, Zdziarach i Mostkach należały do Abrahama i Lifczy Ingber.

W okresie pomiędzy 1910 a 1921 r. obszary dworskie na terenie dzisiejszej gminy Jarocin zostały rozparcelowane. Zabudowania dworskie nie przetrwały - oprócz piwnicy - do naszych czasów. Jak wyglądało zagospodarowanie obejścia dworskiego możemy dowiedzieć się tylko z map katastralnych z 1855 i 1897 roku.

Majątek w Golcach był mniejszy niż w Jarocinie. Pierwszymi właścicielami byli Józef Myszkowski i Seweryn Domaradzki. Nabyli oni dobra w Golcach i Kurzynie w 1829, sprzedali je zaś w 1845 roku. Następnymi według kolejności właścicielami byli: Jan Żuk Skarzewski, Izydor Nierenstein, Henryka i Zuzanna Lewickie i resztek po rozparcelowaniu Nicefor Sufczyński.

Do Szyperek ściągnięto Rusinów i zatrudniono ich jako robotników leśnych i przy spławie drewna. Jako, że byli grekokatolikami uczęszczali na nabożeństwa do cerkwi w Dąbrówce do czasu ufundowania cerkwi na miejscu ok. połowy XIX w. przez ziemianina Srokowskiego.

W połowie XIX wieku powstała wieś Majdan Golczański z parcelacji majątku ziemianina Lewickiego z Borków. Pierwotnie występowała pod nazwą Majdan Borkiński. Tutaj przybyło najwięcej osadników z Wrzaw, Krzątki i Mazur Kolbuszowskich, a także z innych wsi z powiatu niżańskiego i leżajskiego. Chłopi ci kupowali przeważnie wyręby leśne i łąki. Na kupno ziemi zaciągali pożyczki w bankach we Lwowie.

Wioski Jarocin, Majdan Golczański, Mostki i Szyperki jak również inne wsie okoliczne (Kurzyzna Mała, Średnia i Wielka oraz Golce) należały najpierw do parafii Pysznica, a później od roku 1818 katolicy obrządku rzymsko-katolickiego (łacińskiego) chodzili do kościoła w Kurzynie Średniej (Rauchersdorf), który był kościołem filialnym parafii Pysznica a później samoistną parafią. Przed I rozbiorem Polski katolicy z tych wsi chodzili do kościoła w Hucie Krzeszowskiej, znajdującej się później pod zaborem rosyjskim.

Na uwagę zasługuje także fakt, iż 19 maja 1809 r. na kwaterze w Domostawie przebywał książę Józef Poniatowski. Mieszkańcy z Jarocina brali udział w wojnie polsko - bolszewickiej 1920 roku. Dwaj z nich a mianowicie Jan Koziół oraz Sebastian Małek za bohaterską postawę na polu walki odznaczeni zostali orderami Virtuti Militari.

Od odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 roku, aż do roku 1934 na terenie obecnej gminy Jarocin funkcjonowały gminy wiejskie jednostkowe tzw. gminy miejscowe (jednowioskowe). Gminami wiejskimi były więc: Domostawa, Golce, Jarocin, Katy, Majdan Golczański, Mostki, Szyperki i Zdziary. Gminy te (bez Szwedów) liczyły w 1921 roku 4432 mieszkańców, w tym 238 wyznania grekokatolickiego i 107 mojżeszowego. Po dokonanej reformie administracyjnej od 1 sierpnia 1934 r. powstają gminy zbiorcze. Gmina Jarocin zajmuje wtedy największy w swojej historii obszar. Oprócz Domostawy, Zdziar, Szyperek, Katów z Kutylami, Mostków, Golc i Majdanu Golczańskiego należą do niej także Borki, Kurzyzna Mała, Kurzyzna Wielka, Rauchersdorf i Studzieniec.

II Wojna Światowa bardzo mocno dotknęła mieszkańców gminy. Z rąk Niemców zginęło co najmniej 400 osób (biorąc pod uwagę obszar gminy w obecnym kształcie). W kampanii wrześniowej 1939 r. walczyli żołnierze rekrutujący się z terenu gminy Jarocin. Oprócz udziału

w walkach obronnych we wrześniu 1939 roku mieszkańcy gminy brali udział w walkach na wielu frontach II wojny światowej: pod Monte Cassino, Wale Pomorskim, na szlaku od Lenino do Berlina. Za przechowywanie Żydów podczas okupacji 8 osób z gminy Jarocin oraz policjant „granatowy” spoza gminy ale pracujący na posterunku w Jarocinie otrzymało medale „Sprawiedliwych wśród narodów świata”. Teren gminy Jarocin był polem działania wielu grup partyzanckich. Sprzyjającym elementem dla działalności partyzantów były duże połacie lasów. Do najbardziej znanych grup partyzanckich walczących z Niemcami należały: oddział Franciszka Kosaka z Majdanu Golczańskiego, Oddział NOW – AK „Ojca Jana” Franciszka Przysiężniaka oraz oddział BCH Juliana Karczmarczyka „Lipy”. Niektóre wioski w odwecie za wsparcie udzielane partyzantom poddane zostały przez Niemców częściowej lub całkowitej pacyfikacji. Świadectwem tego okresu jest wiele pomników martyrologii. Za postawę społeczeństwa w czasie okupacji Jarocin w 1972 r. otrzymał Krzyż Grunwaldzki III klasy.

4.2. Zasoby dziedzictwa kulturowego

Zachowane obiekty zabytkowe znajdujące się na terenie gminy pochodzą z drugiej połowy XIX w. i pierwszej połowy XX w. Do najstarszych zabytków zaliczyć można dawną kaplicę greckokatolicką ufundowaną przez ziemianina Srokowskiego ok. połowy XIX wieku znajdującą się w miejscowości Szyperki oraz kościoły z Jarocina i Domostawy powstałe na początku XX wieku. Obiekty te uzupełniają zabytki sepulkralne - cmentarz parafialny w Domostawie oraz mogiły wojenne z II wojny światowej. Pozostałe obiekty zabytkowe to przede wszystkim drewniana zabudowa zagrodowa.

4.2.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków

W wojewódzkim rejestrze zabytków (wg stanu na 31.12.2012 r.) znajduje się 8 obiektów z terenu gminy Jarocin:

Domostawa

- kościół par. p.w. MB Królowej Polski, drewn., 1911, nr rej.: A-804 z 9.05.2012
- cmentarz par. (najstarsza część), nr rej.: 388/A z 17.06.1988

Jarocin

- kościół par. p.w. MB Bolesnej, 1911-13, 1969, nr rej.: A-660 z 21.10.2011
- plebania, drewn., 1946, nr rej.: j.w.
- zbiorowa mogiła wojenna, 1942, nr rej.: 502/A z 24.05.1993

Katy-Maciszów

- zbiorowa mogiła wojenna, 1943, nr rej.: 503/A z 24.05.1993 → do gm. Pysznica

Zdziary

- cmentarz wojenny z II wojny światowej, nr rej.: 391/A z 17.06.1988 → do gm. Ulanów
- mogiła partyzancka, 1944, nr rej.: 504/A z 24.05.1993

z czego, 2 obiekty faktycznie znajdują się poza terenem gminy Jarocin. Zbiorowa mogiła wojenna z 1943 wymieniona w Katy-Maciszowie znajduje się na terenie gminy Pysznica w sołectwie Studzieniec a rzekomy cmentarz wojenny z II wojny światowej wymieniony w Zdziarach jest faktycznie pomnikiem upamiętniającym miejsce śmierci milicjanta Klemensa Pityńskiego i znajduje się na terenie gminy Ulanów w sołectwie Huta Deręgowska. Obiekty te zostały informacyjnie pokazane na rysunku „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”.

4.2.2. Obiekty objęte ochroną konserwatorską

Gmina aktualnie (30.07.2013) nie posiada gminnej ewidencji zabytków (jest w trakcie jej uzgadniania z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków) w związku, z czym pozostałe obiekty zabytkowe objęte ochroną konserwatorską wymienia się za ewidencją konserwatorską przechowywaną w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków z/s w Przemysłu Delegatura w Tarnobrzegu. W trakcie prac nad gminną ewidencją zabytków ewidencja konserwatorska została zweryfikowana o obiekty, które od lat 80-tych XX w. zostały rozebrane lub gruntownie przebudowane i zatraciły cechy obiektów zabytkowych. Z 89 obiektów ujętych w ewidencji konserwatorskiej pozostało 36 obiektów z czego 2 znajdują się w ruinie i 1 kapliczki z Majdanu Golczańskiego nie udało się odnaleźć w terenie.

Gmina Jarocin. Wykaz obiektów zabytkowych objętych ewidencją konserwatorską.

Lp.	Sołectwo	Stan obiektu wg danych Urzędu Gminy
Domostawa		
1.	Dawna huta żelaza czynna w XVIII w. (w terenie widoczne pozostałości hałd żużla, zabudowa huty nie istnieje od poł. XIX w.)	nie istnieje
2.	Dom nr 28, wł. A. Żelazko, drewn., 1926.	istnieje
3.	Dom nr 30, wł. W. Głaz, drewn., 1932.	istnieje
4.	Dom przy nr zab. 43 wł. J. Bury, drewn., lata 20-te XX w.	nie istnieje
5.	Karczma, (ew. dawna szkoła) ob. dom nr 61, wł. Franciszek Sobilo, drewn., lata 70-te XIX w., przeniesiona ze Szwedów pocz. XX w.	nie istnieje
6.	Dom nr 71, wł. L. Maziarz, drewn., 1925.	istnieje
7.	Spichlerz przy nr zab. 72, wł. J. Dziechciarz, drewn., lata 20-te XX w.	nie istnieje
8.	Dom nr 79, wł. F. Woś, drewn., 1920.	istnieje
9.	Dom nr 89, wł. M. Cudziło, drewn., 1920.	istnieje
10.	Dom nr 101, wł. J. Marchut, drewn., lata 30-te XX w.	nie istnieje
11.	Zagroda nr 118, wł. W. Rękas: a) dom, drewn., 1935, b) obora, drewn., lata 30-te XX w.	nie istnieje
12.	Dom nr 122, wł. B. Kuziora, drewn., 1934.	nie istnieje
13.	Zagroda nr 130, wł. B. Reguła: a) dom, drewn., ok. 1920, b) obora, drewn., lata 30-te XX w.	nie istnieje
14.	Kapliczka Jezus z sercem gorejącym, drewn., lata 20-te XX w.	istnieje – brak figury
Deputaty		
16.	Stodoła z oborą nr zab. 10, wł. L. Oleksak, drewn., ok. 1921 r.	istnieje
17.	Obora nr zab. 13, wł. J. Świąder, drewn., ok. 1927.	nie istnieje
Golce		
18.	Kaplica, mur., 1929.	istnieje
19.	Dom nr 1, wł. L. Olak, drewn., k. XIX w.	nie istnieje
20.	Dom nr 80, wł. A. Habuda, drewn., 1914.	nie istnieje
Jarocin		
21.	Szkoła podst., mur., l. 20-te XX w.	istnieje - GCK
22.	Dom nr 14, wł. J. Olak, drewn., ok. 1919.	istnieje
23.	Zagroda nr 16, wł. H. Powęska: a) dom, drewn., ok. 1910, b) stodoła, drewn., lata 20-te XX w., c) chlew, drewn., lata 30-te XX w., d) chlew, drewn., lata 30-te XX w.	nie istnieje
24.	Zagroda nr 19, wł. J. Łyda: a) dom, drewn., lata 30-te XX w., b) stodoła, drewn., lata 30-te XX w.	nie istnieje
25.	Dom nr 28, bez wł., drewn., lata 30-te XX w.	istnieje - ruina
26.	Dom nr 59, wł. W. Piechuta, drewn., lata 30-te XX w.	istnieje
27.	Dom nr 77, wł. M. Karkut, drewn., 1930 r.	istnieje
28.	Zagroda nr 81, wł. B. Szabat: a) chlew, drewn., lata 20-te XX x.,	nie istnieje

	b) stodoła, drewn., lata 20-te XX w.	
29.	Zagroda nr 181, wł. W. Szabat: a) dom, drewn., 1930. b) stodoła, drewn., 1923.	nie istnieje
30.	Dom nr 106, wł. P. Powęska, drewn., lata 20-te XX w.	nie istnieje
31.	Dom nr 119, wł. A. Wołoszyn, drewn., 1922.	istnieje – jako magazyn
32.	Dom nr 139, wł. A. Małek, drewn., 1928.	nie istnieje
33.	Dom nr 143, wł. T. Cudziło, drewn., ok. 1931.	istnieje – wł. Piskorowski
34.	Dom nr 176, wł. Z. Rosa, drewn., otynk., lata 30-te XX w.	nie istnieje
35.	Dom nr 179, wł. A. Moskal, drewn., ok. 1923.	nie istnieje
Katy		
36.	Dawna szkoła, wł. Gmina, drewn., otynk., 1932.	istnieje – ob. bud. mieszk.
37.	Stajnia ze stodołą wł. Szkoła, drewn., 1935.	nie istnieje
38.	Dom nr 5, wł. S. Małys, drewn., lata 20-te XX w.	istnieje
39.	Dom nr 16, wł. H. Skiba, drewn., 1907.	nie istnieje
40.	Zagroda nr 23, wł. J. Kata: a) stodoła, drewn., ok. 1920, b) chlew, drewn., ok. 1922.	istnieje nie istnieje
41.	Dom nr 24, wł. J. Garbacz, drewn., lata 30-te XX w.	nie istnieje
42.	Dom nr 38, wł. S. Kolano, drewn., lata 30-te XX w.	istnieje
Kutyły		
43.	Obora nr zab. 63, wł. A. Stręciwilk, drewn., lata 20-te XX w.	nie istnieje
Majdan Golczański		
44.	Kapliczka Jezus z sercem gorejącym, drewn., ok. 1920.	nie odnaleziono w terenie
45.	Zagroda nr 52, wł. J. Fila: a) dom, drewn., lata 30-te XX w., b) stodoła, drewn., lata 30-te XX w., c) kuźnia, drewn., lata 30-te XX w.	wł. W. Cudziło istnieje istnieje nie istnieje
Mostki		
46.	Szkoła podst., drewn., 1938.	nie istnieje
47.	Budynek gosp. szkoły, drewn., 1938.	nie istnieje
48.	Zagroda nr 81, wł. M. Dziechciarz: a) dom, drewn., ok. 1928, b) stodoła, drewn., ok. 1928.	nie istnieje
49.	Zagroda nr 139, wł. M. Oleksak: a) obora, drewn., 1925, b) stodoła, drewn., 1925.	nie istnieje
50.	Dom nr 149, wł. A. Serafin, drewn., 1921.	nie istnieje
51.	Dom nr 159, wł. W. Nalepa, drewn., ok. 1921.	istnieje
52.	Dom nr 160, wł. Cz. Mierzwa, drewn., ok. 1922.	istnieje
53.	Obora nr zab. 161, wł. F. Nalepa, drewn., 1924.	nie istnieje
54.	Obora nr zab. 161, wł. F. Nalepa, drewn., 1926.	nie istnieje
Nalepy		
55.	Dom nr 143, wł. J. Maziarz, drewn., pocz. XX w.	nie istnieje
56.	Dom nr 145, wł. Grzybowski, drewn., lata 30-te XX w.	nie istnieje
57.	Zagroda nr 147, wł. Kopeć: a) dom, drewn., 1909. b) stodoła, drewn., lata 30-te XX w.	nie istnieje
58.	Dom nr 151, wł. J. Oleksak, drewn., lata 30-te XX w.	nie istnieje
59.	Dom nr 153, wł. A. Kozdra, drewn., lata 30-te XX w.	nie istnieje
Szwedy		
60.	Dom nr 4, wł. J. Szwed, drewn., ok. 1918.	nie istnieje
61.	Dom nr 17, wł. T. Wołoszyn, drewn., lata 20-te XX w.	nie istnieje
62.	Dom nr 46, wł. J. Nalepa, drewn., 1922.	istnieje
63.	Dom nr 47, wł. Z. Szwedo, drewn., lata 20-te XX w.	istnieje
64.	Dom nr 49, wł. S. Wołoszyn, drewn., lata 20-te XX w.	nie istnieje
65.	Dom nr 51, wł. J. Gęśła, drewn., 1930.	istnieje
66.	Dom nr 53, wł. J. Gęśła, drewn., 1934.	istnieje

Szyperki		
67.	Kaplica gr.-kat., ob. kościół rzym.-kat. fil. p.w. Matki Boskiej, drewn., ok. 1875, przebud. 1970.	istnieje
68.	Kapliczka p.w. M.B., drewn., lata 20-te XX w.	istnieje kapl. mur. z 1915
69.	Szkoła, mur., 1937.	istnieje – adapt. na lokale socjalne
70.	Zagroda nr 16, wł. W. Oleksak: a) dom, drewn., lata 20-te XX w., b) obora, drewn., lata 20-te XX w.	nie istnieje
71.	Dom nr 18, wł. S. Paleń, drewn., ok. 1908.	nie istnieje
72.	Dom nr 23, wł. A. Zawada, drewn., lata 20-te XX w.	istnieje - ruina
73.	Zagroda nr 40, wł. F. Lach: a) dom, drewn., ok. 1912. b) stodoła, drewn., 1930.	nie istnieje
74.	Zagroda nr 42, wł. J. Wołoszyn: a) dom, drewn., lata 30-te XX w., b) stodoła, drewn., lata 30-te XX w., c) chlew, drewn., lata 30-te XX w.	nie istnieje
75.	Dom nr 45, wł. A. Michalska, drewn., lata 30-te XX w.	nie istnieje
76.	Dom nr 47, wł. F. Gumieła, drewn., ok. 1914.	nie istnieje
77.	Dom nr 48, wł. S. Zawadzki, drewn., lata 30-te XX w.	nie istnieje
78.	Dom nr 54, wł. E. Prucnal, drewn., lata 30-te XX w.	istnieje
79.	Dom nr 58, wł. M. Sieradzki, drewn., l. 20-te XX w.	nie istnieje
80.	Stodoła nr zab. 62, wł. Karkut, drewn., lata 30-te XX w.	istnieje
81.	Dom nr 66, wł. Podpora, drewn., 1938.	istnieje
82.	Zagroda nr 73, wł. F. Koza: a) dom, drewn., ok. 1935, b) stodoła, drewn., ok. 1904.	istnieje nie istnieje
Zdziary		
83.	Zagroda nr 6, wł. W. Słomiany: a) dom, drewn., 1931, b) stodoła, drewn., 1931.	nie istnieje
84.	Dawna szkoła nr 8, lata 30-te XX w.	istnieje
85.	Dom nr 38, wł. B. Sieradzka, drewn., ok. 1914.	istnieje
86.	Dom nr 41, wł. J. Martyna, drewn., lata 20-te XX w.	nie istnieje
87.	Dom nr 49, wł. S. Dudzic, drewn., ok. 1925.	nie istnieje
88.	Dom nr 59, wł. J. Golec, drewn., ok. 1925.	nie istnieje
89.	Dom nr 71, wł. K. Ciosmak, drewn., ok. 1919.	nie istnieje

Źródło: Zabytki architektury i budownictwa w Polsce. Województwo tarnobrzeskie 42, ODZ, Warszawa 1990 oraz małe karty ewidencyjne przechowywane w WUOZ o. Tarnobrzeg; błędy literowe w części nazwisk zostały skorygowane przez pracowników UG w Jarocinie

4.2.3. Cmentarze i mogiły zabytkowe

Na terenie gminy znajduje się jeden cmentarz będący częściowo pod ochroną konserwatorską zlokalizowany w miejscowości Domostawa (cmentarz parafialny – najstarsza część - nr rej.: 388/A). Cmentarz ten zgodnie z mapami katastralnymi i granicą sołectw znajduje się na terenie sołectwa Jarocin. Drugi, cmentarz parafialny znajduje się w północnej części wsi Jarocin. Na obydwu cmentarzach znajdują się mogiły osób poległych w trakcie II wojny światowej.

Domostawa – cmentarz rzymskokatolicki

Nr rej. zab.: 388/88

Admin.: Parafia NPM Królowej Polski w Domostawie

Pow.: 0,83 ha

Czynny. Położony w lesie, na niewielkim piaszczystym wzniesieniu, na peryferiach wsi, około 300 m od kościoła parafialnego. Założony w 1914 r. Na planie prostokąta, z jedną alejką na osi wejścia i regularnym rzędowym układem mogił. Otoczony ogrodzeniem metalowym w przodzie i prefabrykowanym, betonowym po bokach i z tyłu, z nową murowaną kaplicą usytuowaną

z przodu przy głównej alei. Nagrobki kamienne, krzyże metalowe i drewniane bezstylowe, bez większych wartości artystycznych lub zabytkowych. Groby osób zamordowanych przez Niemców w latach 1941-44, m.in. 10 osób rozstrzelanych w czasie pacyfikacji wsi 9 czerwca 1943 r. Drzewostan młody, nieliczny, głównie przy wejściu i w centrum cmentarza.

Jarocin – cmentarz rzymskokatolicki

Nr rej. zab.: brak

Admin.: Parafia Matki Bożej Bolesnej w Jarocinie

Pow.: 1,5 ha

Czynny. Położony na niewielkim wzniesieniu około 1,2 km na północ od wsi, przy drodze do Nalep, od południa przyległy do pól, z pozostałych stron otoczony lasem. Założony około 1912 r. Na planie zbliżonym do trapezu, z dwiema przecinającymi się pod kątem prostym alejkami i regularnym, rzędownym układem mogił. Ogrodzony przesłami metalowymi umieszczonymi na murowanych słupkach. W części wschodniej nowa kaplica. W centrum zachowanych kilka eklektycznych nagrobków kamiennych z okresu międzywojennego. Drzewostan nieliczny, brak starodrzewu. Na cmentarzu znajdują się nagrobki poległych partyzantów oraz groby mieszkańców wsi zamordowanych w czasie pacyfikacji w 1943 i 1944 r.

W 2011 r. staraniem Urzędu Gminy wykonano nowe granitowe nagrobki na 2 mogiłach partyzanckich wraz z nowymi tablicami pamiątkowymi, na których uściślono daty, okoliczności śmierci oraz nazwiska i pseudonimy.

Jarocin – mogiła zbiorowa ludności cywilnej z II wojny światowej

Nr rej. zab.: 502/93

Admin.: Urząd Gminy w Jarocinie

Pow. 0,002 ha

Położona w lesie na niewielkim piaszczystym wzniesieniu przy drodze do Nalep, około 200 m na zachód od cmentarza parafialnego. Pierwotnie dwie prostokątne mogiły. Po uporządkowaniu otoczono je wspólną ramą betonową (zacierając między nimi granice). Obecnie jest to jedna duża kwadratowa mogiła z granitową tablicą pamiątkową pośrodku. Pochowanych jest w niej 87 osób narodowości żydowskiej rozstrzelanych przez Niemców w październiku i listopadzie 1942 r. W ostatnich latach staraniem Urzędu Gminy wykonano na wzniesieniu chodnik z kostki betonowej prowadzący do mogiły wraz z tablicą w kształcie macewy.

Zdziary – mogiła zbiorowa z II wojny światowej (partyzancka)

Nr rej. zab.: 504/93

Admin.: Urząd Gminy w Jarocinie

Pow. 0,001 ha

Figurująca w rejestrze zabytków jako mogiła zbiorowa z II wojny światowej jest faktycznie miejscem upamiętnienia śmierci, w formie pomnika wykonanego z granitowego cokołu i położonego na nim kamienia, poległych w dniu 8 maja 1944 r. w potyczce z Niemcami partyzantów ps. „Serce” i „Daniluk”. Ich szczątki spoczywają na cmentarzu w Jarocinie. Pomnik położony jest w lesie sosnowym, na północny-wschód od wsi, przy drodze prowadzącej do Jarocina, około 200 m od skrzyżowania z drogą krajową nr 19.

4.2.4. Miejsca pamięci narodowej

Na terenie gminy znajdują się 2 miejsca pamięci narodowej upamiętniające ofiary z I wojny światowej usytuowane w Domostawie i w Zdziarach:

- Domostawa – zbiorowa mogiła żołnierzy z I wojny światowej, w której zostało pochowanych około 20 osób narodowości polskiej, bośniackiej, rosyjskiej; mogiła położona

jest w lesie ok. 400 m na wschód od drogi krajowej i ok. 400 m na północ od cmentarza parafialnego;

- Zdziary – zbiorowa mogiła ofiar z I wojny światowej; mogiła istniała do końca lat 40-tych XX wieku, znajdowała się ok. 300 m od zabudowań od strony zachodniej na wysokości nowego przystanku autobusowego.

Stan zachowania i utrzymania mogiły w Domostawie jest bardzo dobry. Mogiła w Zdziarach została zaorana prawdopodobnie przez właściciela gruntu kilkadziesiąt lat temu. Pierwotnie składała się z dwu podłużnych usypanych grobów pomiędzy którymi stał drewniany krzyż. Było to miejsce spotkań patriotycznych w okresie międzywojennym i bezpośrednio powojennym. Podczas ważnych świąt państwowych młodzież ze szkoły w Zdziarach składała tam wieńce. Nie wiadomo ile osób zostało w niej pochowanych i kim one były. Gmina planuje ekshumację szczątków ofiar i przeniesienie ich na cmentarz parafialny w Domostawie.

Ponadto na terenie gminy znajduje się 8 miejsc pamięci narodowej upamiętniających wydarzenia związane z II wojną światową, w których zginęło ok. 400 mieszkańców gminy. Miejsca te znajdują się w Jarocinie, Zdziarach, Golcach i Mostkach - Grabie.

- Jarocin – pomnik „W hołdzie bohaterom walki i męczeństwa 1939-1945” w centrum wsi;
- Jarocin – Pomnik upamiętniający męczeńską śmierć w płomieniach ks. Marcina Kędzierskiego w dniu 12 czerwca 1943 r. na placu obok kościoła parafialnego;
- Jarocin - mogiła zbiorowa ludności żydowskiej z II wojny światowej położona przy drodze do Nalep, na niewielkim wzniesieniu, około 200 m na zachód od cmentarza parafialnego (nr rej. zab. 502/93);
- Jarocin – mogiła partyzantów Franciszka Kosaka, Eugeniusza Wróbla i Kazimierza Kozy skrytobójczo zamordowanych w dniu 7 grudnia 1941 r. z inspiracji niemieckiego okupanta w dolnej części cmentarza parafialnego;
- Jarocin – wspólna mogiła partyzantów AL poległych w walce z Niemcami w dniu 7 maja 1944 r. pod Zdziarami ps. „Daniluk” i ps. „Serce” i partyzantów BCH Antoniego Czuba, Antoniego Dąbrowskiego i Nieznanego Partyzanta poległych w walce z Niemcami w dniu 11 czerwca 1944 r. w lesie pod Grabą w górnej części cmentarza parafialnego;
- Zdziary – pomnik upamiętniający miejsce śmierci dwóch partyzantów położony ok. 200 m od drogi krajowej nr 19, przy drodze do Jarocina (nr rej. zab. 504/93);
- Golce - tablica upamiętniająca zamordowanych przez Niemców w czasie II wojny światowej mieszkańców sołectwa Golce umieszczona na kapliczce znajdującej się na placu przy kościele;
- pomnik w Mostkach - Grabie upamiętniający poległych w walce z Niemcami partyzantów z oddziału Juliana Karczmarczyka „Lipy”.

Stan zachowania i utrzymania tych miejsc jest dobry lub bardzo dobry. Miejsca są zadbane, uporządkowane i otoczone opieką społeczeństwa gminy. Gmina planuje budowę 2 nowych pomników upamiętniających tragiczne wydarzenia II wojny światowej w Majdanie Golczańskim i Mostkach Grabie.

4.2.5. Krzyże i kapliczki przydrożne

Na terenie gminy zlokalizowanych jest 75 kapliczek i krzyży przydrożnych będących pamiątką dziedzictwa kulturowego i społecznego. Większość z nich to obiekty proste i ubogie w formie, występujące najczęściej w postaci metalowych krzyży przydrożnych, metalowych lub żeliwnych krzyży na postumencie lub małych kapliczek domkowych na słupie zlokalizowanych na terenie prywatnych posesji. Z głównych typów tej architektury zauważalny jest brak figur kamiennych. Wśród nich znajduje się kilka interesujących obiektów:

- drewniana kapliczka domkowa p.w. Matki Boskiej w Jarocinie przy drodze na Borki;
- murowana kapliczka domkowa w Golcach;

- kapliczki z drewnianą figurą Jezusa z sercem gorejącym w Domostawie i Majdanie Golczańskim;
- kapliczka na wydmie pomiędzy Jezami i Załomami Majdańskimi (tzw. Klinowa Góra).

Zestawienie ilości krzyży i kapliczek przydrożnych w poszczególnych sołectwach:

– Domostawa	5
– Golce	8
– Jarocin	12
– Katy	3
– Kutylły	4
– Majdan Golczański	10
– Mostki	20
– Szwedry	6
– Szyperki	4
– Zdziary	3

Źródło: badania terenowe

4.2.6. Stanowiska archeologiczne i ich charakterystyka

Na obszarze gminy odkryto 82 stanowiska archeologiczne, na których spotykany jest materiał pochodzący z różnych okresów pradziejów od późnego paleolitu poprzez wczesny neolit, średniowiecze po okres nowożytny. Posiadają one zróżnicowaną wartość poznawczą. Większość z nich to ślady osadnictwa i niewielkie osady. Część z nich jest zniszczona przez erozję, drogi polne oraz prace polowe. Wszystkie stanowiska wymagają podjęcia działań ratowniczych zanim nie zostaną całkowicie zniszczone.

Archeologiczne Zdjęcie Polski (AZP) jest ogólnopolskim programem badawczo-konserwatorskim, prowadzonym od 1978 roku. Jego celem jest rozpoznanie metodą badań powierzchniowych i w kwerendzie źródłowej, stanowisk archeologicznych na terenie całego kraju oraz budowa archiwum informacji o stanowiskach archeologicznych rozpoznanych tą metodą. Dla potrzeb AZP obszar kraju został podzielony na prostokątne obszary o powierzchni 37,5 km² oznaczane liczbami arabskimi w systemie nr pasa - nr słupa.

Dokumentacja z badań AZP w formie sprawozdania tekstowego z badań na obszarze oraz załączonych **Kart Ewidencji Stanowisk Archeologicznych** sporządzonych dla każdego stanowiska, jest przechowywana w oddziałach **Wojewódzkich Konserwatorów Zabytków** a kopia tych materiałów jest dostępna w Dziale Archeologii Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

Rezultaty badań AZP są podstawowym narzędziem służb ochrony zabytków w formułowaniu wytycznych dla władz gmin przy ustalaniu planów zagospodarowania przestrzennego i ustalaniu stref ochrony konserwatorskiej. Są również podstawą do wnioskowania o podjęciu badań ratowniczych lub nadzoru konserwatorskiego w przypadku planowanej inwestycji. Uwzględnienie rezultatów badań AZP jest również ważnym elementem w procesie planowania inwestycji przez różne podmioty gospodarcze. Koszty wiążące się z koniecznością prowadzenia badań archeologicznych mają, bowiem zasadniczy wpływ na ostateczne ustalenie lokalizacji i budżetu przedsięwzięcia.

Stanowiska archeologiczne na obszarze gminy rozmieszczone są na 6 sekcjach AZP: 91-78, 91-79, 91-80, 92-78, 92-79 i 93-80 których karty ewidencji stanowiska archeologicznego znajdują się w siedzibie Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Przemyśle Delegatura w Tarnobrzegu. Dwa stanowiska archeologiczne Borki 92-79/15 i Borki 92-79/16 (pozycje 16 i 17 w tabeli) znajdujące się wg wykazu konserwatorskiego na terenie gminy Ulanów faktycznie położone są na terenie gminy Jarocin.

Poniższa tabela przedstawia stanowiska archeologiczne na terenie gminy. Stanowiska zostały przedstawione na rysunkach „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego” i „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.

Gmina Jarocin. Wykaz stanowisk archeologicznych. (stan na 30.06.2013 r.).

Lp.	Miejscowość	Nr AZP	Nr na obszarze	Funkcja i chronologia stanowiska
1.	Domostawa	91-78	3	1. osada/ wieś; XVI-XVII w.;
2.	Domostawa	91-78	9	1. ślad osadnictwa;
3.	Domostawa	91-78	15	1. ślad osadnictwa; kultura pucharów lejkowatych;
4.	Domostawa	91-78	16	1. ślad osadnictwa;
5.	Domostawa	91-78	17	1. ślad osadnictwa;
6.	Domostawa	91-79	6	1. ślad osadnictwa;
7.	Domostawa	91-79	8	1. ślad osadnictwa; p. mezolit - śr. neolit;
8.	Domostawa	91-79	11	1. obozowisko (skupisko); mezolit; 2. ślad osadnictwa (poza skupiskiem); kultura pucharów lejkowatych;
9.	Domostawa	91-79	12	1. ślad osadnictwa;
10.	Domostawa	91-79	13	1. ślad osadnictwa;
11.	Domostawa	91-79	14	1. ślad osadnictwa;
12.	Domostawa	91-79	15	1. ślad osadnictwa; kultura pucharów lejkowatych; 2. ślad osadnictwa; sznurowe; I okres EB;
13.	Domostawa	91-79	23	1. ślad osadnictwa; sznurowe; I okres EB;
14.	Golce	93-80	20	1. ślad osadnictwa; starożytny nieokreślony;
15.	Golce	93-80	21	1. ślad osadnictwa; starożytny nieokreślony;
16.	Borki	92-79	15	1. ślad osadnictwa;
17.	Borki	92-79	16	1. ślad osadnictwa; paleolit schyłkowy?;
18.	Jarocin	91-79	9	1. ślad osadnictwa;
19.	Jarocin	92-79	1	1. ślad osadnictwa; ?;
20.	Jarocin	92-79	3	1. ślad osadnictwa; ?;
21.	Jarocin	92-79	4	1. ślad osadnictwa; kultura świderska;
22.	Jarocin	92-79	5	1. ślad osadnictwa; ?; neolit; 1. osada; postsznurowe; I okres EB;
23.	Jarocin	92-79	19	1. ślad osadnictwa;
24.	Jarocin	92-79	20	1. ślad osadnictwa; KPL lub KWLCM; środkowy neolit;
25.	Jarocin	92-79	47	1. ślad osadnictwa; 2. ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze; X-XIII w.;
26.	Jarocin	92-79	48	1. ślad osadnictwa; kultura pucharów lejkowatych?; środkowy neolit; 2. osada; kultura trzciniecka; II okres EB;
27.	Jarocin	92-79	49	1. ślad osadnictwa;
28.	Jarocin	92-79	50	1. osada; kultura łużycka; EB;
29.	Jarocin	92-79	51	1. ślad osadnictwa; kultura łużycka;
30.	Jarocin	92-79	52	1. ślad osadnictwa;
31.	Jarocin	92-79	53	1. ślad osadnictwa;
32.	Jarocin	92-79	54	1. ślad osadnictwa;
33.	Jarocin	92-79	55	1. ślad osadnictwa; kultura łużycka; EB;
34.	Jarocin	92-79	56	1. ślad osadnictwa;
35.	Jarocin	92-79	61	1. ślad osadnictwa;
36.	Jarocin	92-79	62	1. ślad osadnictwa; późne średniowiecze XIV-XV w.;
37.	Jarocin	92-79	64	1. ślad osadnictwa;
38.	Katy	91-78	10	1. ślad osadnictwa; mezolit;
39.	Katy	91-78	11	1. obozowisko; mezolit; 2. ślad osadnictwa; I okres EB;
40.	Katy	91-78	12	1. ślad osadnictwa; kultura pucharów lejkowatych;
41.	Majdan Golczański	92-79	17	1. dymarki?;

42.	Majdan Golczański	92-79	57	1. ślad osadnictwa; mezolit; 2. osada; kultura trzciniecka; II okres EB;
43.	Majdan Golczański	92-79	58	1. ślad osadnictwa;
44.	Majdan Golczański	92-79	63	1. ślad osadnictwa;
45.	Mostki	91-79	16	1. ślad osadnictwa;
46.	Mostki	91-79	24	1. ślad osadnictwa;
47.	Mostki	91-80	21	1. ślad osadnictwa; neolit; 2. ślad osadnictwa; postsznurowe; I okres EB;
48.	Mostki	92-79	59	1. ślad osadnictwa;
49.	Mostki	92-79	60	1. ślad osadnictwa;
50.	Szwedy	91-78	7	1. ślad osadnictwa;
51.	Szwedy	91-78	8	1. ślad osadnictwa; późny mezolit;
52.	Szwedy	91-78	13	1. ślad osadnictwa; kultura pucharów lejkowatych;
53.	Szwedy	91-78	18	1. ślad osadnictwa; kultura pucharów lejkowatych;
54.	Szwedy	91-78	19	1. ślad osadnictwa; kultura pucharów lejkowatych; 2. ślad osadnictwa; mezolit?;
55.	Szyperki	92-79	24	1. ślad osadnictwa; neolit ?;
56.	Szyperki	92-79	25	1. ślad osadnictwa;
57.	Szyperki	92-79	26	1. ślad osadnictwa;
58.	Szyperki	92-79	27	1. ślad osadnictwa;
59.	Szyperki	92-79	30	1. ślad osadnictwa; postsznurowe; I okres EB; 1. osada; kultura łużycka; III-IV okres EB;
60.	Szyperki	92-79	31	1. ślad osadnictwa; Chłopice-Vesele; I okres EB;
61.	Szyperki	92-79	32	1. ślad osadnictwa;
62.	Szyperki	92-79	33	1. ślad osadnictwa; starożytny nieokreślony;
63.	Szyperki	92-79	34	1. ślad osadnictwa; mezolit – neolit;
64.	Szyperki	92-79	35	1. ślad osadnictwa;
65.	Szyperki	92-79	36	1. ślad osadnictwa;
66.	Szyperki	92-79	37	1. ślad osadnictwa;
67.	Szyperki	92-79	38	1. osada; kultura łużycka; EB;
68.	Szyperki	92-79	39	1. ślad osadnictwa;
69.	Szyperki	92-79	40.	1. ślad osadnictwa;
70.	Szyperki	92-79	41	1. ślad osadnictwa; kultura łużycka; EB;
71.	Szyperki	92-79	42	1. ślad osadnictwa; starożytny nieokreślony;
72.	Szyperki	92-79	43	1. osada; środkowy neolit; 2. ślad osadnictwa; kultura łużycka; EB;
73.	Szyperki	92-79	44	1. ślad osadnictwa;
74.	Szyperki	92-79	45	1. ślad osadnictwa;
75.	Szyperki	92-79	46	1. ślad osadnictwa;
76.	Zdziary	92-78	15	1. ślad osadnictwa;
77.	Zdziary	92-79	18	1. ślad osadnictwa;
78.	Zdziary	92-79	21	1. ślad osadnictwa;
79.	Zdziary	92-79	22	1. ślad osadnictwa;
80.	Zdziary	92-79	23	1. ślad osadnictwa; mezolit – wcz. i śr. neolit;
81.	Zdziary	92-79	28	1. ślad osadnictwa; kultura łużycka;
82.	Zdziary	92-79	29	1. ślad osadnictwa; mezolit;

4.3. Szlaki kulturowe

Przez teren gminy nie przebiegają żadne lokalne, regionalne, krajowe i międzynarodowe szlaki kulturowe.

4.4. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska kulturowego

Zagrożenia dla środowiska kulturowego gminy:

- działalność inwestycyjna i rolnicza prowadzona nie zawsze zgodnie z dbałością o dziedzictwo archeologiczne;
- pozostawienie obiektów bez właściwej ochrony;
- brak środków na ochronę konserwatorską.

Zalecenia związane z ochroną środowiska kulturowego:

- zasoby dziedzictwa kulturowego stanowią istotny element w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, zwłaszcza kościoły znajdujące się w Jarocinie i Domostawie oraz liczne miejsca pamięci narodowej;
- obiekty wpisane do rejestru zabytków należy chronić zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami i odpowiednio je zagospodarować by mogły służyć lokalnej społeczności;
- należy podnosić świadomość lokalną co do wartości spuścizny historycznej, oraz jej wpływu na turystykę i agroturystykę;
- należy skorygować rozbieżności lokalizacyjne dwóch obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz dwóch stanowisk archeologicznych.

5. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia

5.1. Sytuacja demograficzna gminy

Liczba ludności gminy (wg danych US Rzeszów), na koniec 2011 r. wynosiła 5461 mieszkańców co stanowiło 8,1% ludności powiatu nizańskiego oraz 0,3% ludności województwa podkarpackiego.

Ludność w poszczególnych powiatach (źródło: US Rzeszów, stan na 31.12.2011 r.).

wyszczególnienie	ludność			przyrost naturalny (wskaźnik na 1000 ludności)	saldo migracji (na 1000 ludności)
	ogółem	kobiety	na 1 km ²		
województwo podkarpackie	2128687	1086587	119	1,4	-1,0
powiat nizański	67721	34192	86	-0,4	-1,4
Jarocin	5461	2750	60	-3,7	-1,6

Ludność i gęstość zaludnienia gminy na tle powiatu i gmin sąsiednich (źródło: US Rzeszów, stan na 31.12.2011 r.).

wyszczególnienie	powierzchnia (km ²)	ludność	gęstość zaludnienia - na km ²	kobiety na 100 mężczyzn
powiat nizański	786	67721	86	102,0
Ulanów	119	8660	73	100,0
Jarocin	91	5461	60	101,4
Harasiuki	169	6320	38	99,4
Pysznica	147	10248	70	102,0

Struktura wiekowa ludności w gminie i gminach sąsiednich (źródło: US Rzeszów, stan na 31.12.2011 r.).

wyszczególnienie	liczba ludności	wiek przedprodukcyjny	wiek produkcyjny	wiek poprodukcyjny	wskaźnik obciążenia demograficznego (%)
Powiat nizański	67721	13507	43755	10459	54,8
Ulanów	8660	1668	5547	1445	56,1
Jarocin	5461	1102	3478	881	57,0
Harasiuki	6320	1283	3954	1083	59,8
Pysznica	10248	2012	6673	1563	53,6

W porównaniu do pozostałych gmin powiatu nizańskiego można zauważyć, że gmina zajmuje zupełnie przeciętną pozycję z danymi bardzo zbliżonymi do średniej powiatowej, jednakże nieco gorszymi niż średnia wojewódzka.

Wskaźnik obciążenia demograficznego czyli procentowy stosunek liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym (przed i poprodukcyjnym) do liczby ludności w wieku produkcyjnym wynosił w 2011 r. dla gminy 57,0% i był wyższy od średniej dla powiatu nizańskiego – 54,8%.

Przyrost naturalny w gminie jest bardzo niski, wynosi -3,7 i jest dużo niższy od średniej dla powiatu nizańskiego wynoszącej -0,4 oraz bardzo niekorzystny w stosunku do dodatniego wskaźnika 1,4 dla województwa.

Wskaźnik obciążenia grupy ludności w wieku produkcyjnym grupą nieprodukcyjną jest dość dobry i zbliżony do średniej dla powiatu nizańskiego. Analiza struktury ludności w gminie wskazuje, że dynamika rozwoju ludności ma tendencję malejącą. Niski przyrost naturalny i wysoka migracja nie sprzyjają rozwojowi gminy.

5.2. Prognoza demograficzna

W ostatnich latach na terenie kraju obserwuje się stopniowy spadek liczby ludności. Tendencja ta kształtuje się również na terenie województwa podkarpackiego. W powiecie nizańskim do roku 2035 liczba ludności ogółem jak również liczba ludności wsi ogółem (wg Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011-2035 GUS) ma ulec zwiększeniu o 1653 osób ogółem i 467 osób wsi ogółem. Na podstawie tych danych można założyć, że proces niewielkiego wzrostu liczby ludności powinien dotyczyć także gminy Jarocin.

Prognoza demograficzna dla pow. niżańskiego na lata 2011-2035 (GUS).

Lp.	Wyszczególnienie	Rok					
		2011	2015	2020	2025	2030	2035
1.	Ludność ogółem	67459	68061	68901	69491	69510	69112
2.	Wieś ogółem	43431	43672	43996	44234	44177	43898

Prognoza demograficzna gminy opiera się zarówno na trendach występujących w otoczeniu gminy, jak i na czynnikach wewnętrznych związanych z rozwojem gminy. Do czynników wewnętrznych zalicza się przede wszystkim brak większych ośrodków kształcenia w gminie. Możliwość edukacji kończy się już na poziomie gimnazjalnym, co zmusza młodzież do migracji za dalszym wykształceniem. Kolejną przyczyną migracji może być poszukiwanie lepszych warunków życia oraz pracy. Gmina oferuje miejsca pracy związane przede wszystkim z rolnictwem i leśnictwem, ewentualnie z oświatą, administracją i drobnymi zakładami produkcyjnymi oraz usługami, co nie zaspokaja wszystkich aspiracji mieszkańców.

5.3. Pozarolnicza działalność gospodarcza

Według danych Urzędu Statystycznego w 2011 r. w gminie było zarejestrowanych w rejestrze REGON 247 podmiotów gospodarczych, w tym:

Gmina	Ogółem	w tym:						
		przemysł	budownictwo	handel, naprawa poj. sam.	transport i gospodarka magazynowa	zakwaterowanie i gastronomia	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Jarocin	247	39	48	53	16	9	2	12

5.4. Bezrobocie

Bezrobotni zarejestrowani w gminie na tle powiatu i gmin sąsiednich (stan w dniu 31.12.2011).

obszar	zarejestrowani bezrobotni	w tym kobiety	stopa bezrobocia
województwo podkarpackie	146208	77403	15,5%
powiat niżański	5828	2963	24,1%
gmina Jarocin	435	204	-
gmina Harasiuki	606	287	-
gmina Ulanów	740	349	-
gmina Pysznica	488	268	-

Wśród bezrobotnych znaczny udział jest kobiet - w gminie stanowią one około 45%. Wśród grupy osób bezrobotnych absolwenci stanowią kilkuprocentową grupę. Znaczna część osób bezrobotnych straciła prawo do zasiłku – świadczy to o przedłużającym się okresie pozostawania bez pracy.

5.5. Stan infrastruktury socjalnej

5.5.1. Oświata i wychowanie

Placówki oświatowe w gminie (źródło: UG).

Miejscowość	Nazwa obiektu	Liczba klas	Liczba uczniów
Przedszkola			
gmina		-	-
Razem:			-
Szkolnictwo podstawowe i gimnazja			
Domostawa	Publiczna Szkoła Podstawowa	6	66
Golce	Szkoła Podstawowa Fundacji „Elementarz” z Oddziałem Przedszkolnym im. Św. Stanisława Kostki w Golcach	6	22
Mostki-Sokale	Publiczna Szkoła Podstawowa	6	33
Zdziary	Publiczna Szkoła Podstawowa	6	39
Szyperki	Publiczna Szkoła Podstawowa	6	34
Jarocin	Publiczna Szkoła Podstawowa im. ks. J. Twardowskiego	6	84
Jarocin	Publiczne Gimnazjum im. ks. J. Twardowskiego	7	162
Razem:			440

Gmina zaspokaja potrzeby w zakresie szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego o ustawowym obowiązku kształcenia. W Golcach, Zdziarach, Mostkach i Szyperkach nauka odbywa się w klasach łączonych. W ramach struktury szkoły istnieją oddziały przedszkolne (tzw. „zerówki”) przy poszczególnych szkołach podstawowych. Przy Szkole Podstawowej Fundacji „Elementarz” w Golcach istnieje Punkt przedszkolny z jednym oddziałem do którego uczęszcza 18 dzieci. Szkoły podstawowe w Mostach-Sokalach i Zdziarach są prowadzone przez Stowarzyszenie Przyjaciół Państwa Jarocin. Szkolnictwo ponadgimnazjalne realizowane jest w pobliskich miejscowościach: Ulanowie, Nisku, Stalowej Woli i Janowie Lubelskim.

5.5.2. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Ochrona zdrowia

Podstawową opiekę zdrowotną zapewniają niepubliczne Ośrodki Zdrowia w Jarocinie.

Placówki podstawowej opieki zdrowotnej w gminie (źródło: UG).

stan na 31.12.2012 r.	miejscowość	zatrudnienie	
		lekarzy medycyny	lekarzy stomatologów
Niepubliczny Ośrodek Opieki Zdrowotnej Wólka Grodziska 119a 37-306 Grodzisko Dolne Oddział w Jarocinie	Jarocin	2	-
Niepubliczny Ośrodek Opieki Zdrowotnej w Jarocinie	Jarocin	1	-
Gabinet Stomatologiczny Marek Nalepa	Jarocin	-	1

Na terenie gminy funkcjonuje Centrum Pielęgniarstwa Środowiskowo-Rodzinnego i Rehabilitacji przy Stacji Opieki Caritas w Domostawie oraz Filia Punkt Świadczeń Usług Rehabilitacyjnych i Pielęgniarstwa w Majdanie Golczańskim.

Mieszkańcy gminy korzystają ponadto z opieki medycznej świadczonej przez szpitale powiatowe w Nisku i Stalowej Woli.

Pomoc społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje następujące zadania:

zlecone, do których należy: wypłacanie rent socjalnych, zasiłków stałych i zasiłków wyrównawczych;

własne, które obejmują: schronienie dla bezdomnych, dożywianie dorosłych (potrzebujących), opieka i pomoc osobom starszym i niesamodzielnym, dożywianie dzieci.

5.5.3. Usługi kultury

Na terenie gminy działa Gminny Ośrodek Kultury, Sportu Turystyki i Rekreacji w Jarocinie, w skład którego wchodzi: Centrum Edukacji Ekologicznej w Jarocinie, Gminna Biblioteka Publiczna w Jarocinie i Filia Gminnej Biblioteki Publicznej w Domostawie. Ośrodek realizuje zadania w dziedzinie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury. Prowadzi działalność kulturalną, rozrywkową i czytelniczą a także zajmuje się promocją gminy.

Obiekty kultu sakralnego

Teren gminy Jarocin podzielony jest pomiędzy trzy parafie w Jarocinie, w Domostawie oraz w Kurzynie Średniej. Obszar parafii w Jarocinie i Domostawie w całości położony jest na terenie gminy Jarocin, natomiast sołectwo Golce oraz część sołectwa Mostki (część Sokal, Jeże i Deputaty) należą do parafii w Kurzynie Średniej (gm. Ulanów).

Do parafii w Jarocinie należą: Jarocin, Szyperki, Majdan Golczański oraz część sołectwa Mostki (część Sokal, Nalepy, Graba, Kiszki, Podpory, Wasile i Łoza). Oprócz kościoła parafialnego w Jarocinie p.w. Matki Bożej Bolesnej istnieją 3 kaplice dojazdowe: w Mostkach - Wasilach p.w. Przemienienia Pańskiego, w Mostkach Nalepach p.w. św. Judy Tadeusza oraz w Szyperkach p.w. Najświętszej Marii Panny.

Do parafii w Domostawie należą: Domostawa, Zdziary, Kutylły, Szwedy i Katy. Kościół macierzysty w Domostawie jest p.w. Matki Bożej Królowej Polski, kościół filialny, murowany w Zdziarach p.w. Chrystusa Króla.

Kościół p.w. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny w Golcach jest kościołem filialnym parafii w Kurzynie Średniej.

5.5.4. Usługi sportu, turystyki i rekreacji

Na terenie gminy formalnie istnieją 3 kluby sportowe: LZS Jarocin, LZS Zdziary i Klub Jeździecki „Państwo Jarocin”. Dwa pierwsze z nich są klubami piłkarskimi występującymi w rozgrywkach prowadzonych przez OZPN Stalowa Wola.

Działalnością sportowo - rekreacyjną zajmuje się także Stowarzyszenie Przyjaciół Państwa Jarocin będące głównym organizatorem Biegów Zwycięstwa nad bolszewikami „Goń bolszewika, goń” im. Sebastiana Małka i Jana Kozioła kawalerów orderu Virtuti Militari za bohaterskie czyny dokonane w czasie wojny polsko - bolszewickiej 1920 r.

Baza sportowa gminy kształtuje się w następujący sposób:

- w Jarocinie znajduje się pełnowymiarowy stadion sportowy z boiskiem do gry w piłkę nożną wraz z boiskiem wielofunkcyjnym z nawierzchnią poliuretanową i niepełnowymiarowym boiskiem do piłki nożnej z nawierzchnią trawiastą przy Zespole Szkół;
- w Zdziarach znajduje się pełnowymiarowe boisko do gry w piłkę nożną oraz boisko wielofunkcyjne o nawierzchni poliuretanowej;
- w Domostawie przy szkole znajduje się niepełnowymiarowe boisko do gry w piłkę nożną z nawierzchnią ze sztucznej trawy oraz boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową;
- w Katkach znajduje się boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową; boisko do piłki siatkowej plażowej, niepełnowymiarowe boisko do piłki nożnej o nawierzchni trawiastej oraz siłownia zewnętrzna;

- w Szyperkach znajduje się boisko wielofunkcyjne o nawierzchni poliuretanowej oraz niepełnowymiarowe boisko do piłki nożnej o nawierzchni trawiastej;
- w Majdanie Golczańskim znajduje się boisko do gry w piłkę siatkową plażową oraz siłownia zewnętrzna;
- w Mostkach Sokalach i Golcach znajdują się niepełnowymiarowe szkolne boiska do piłki nożnej.

Na terenie gminy bazę turystyczną, usług hotelarskich, pensjonatów i gospodarstw agroturystycznych stanowią:

- zbiornik wodny w Jarocinie wraz ze sceną plenerową, zadaszonymi wiatami, pomostem i częścią rekreacyjną;
- zbiornik wodny „Dolina” w Szyperkach wraz z częścią rekreacyjną;
- staw w Kutylach wraz z altankami;
- 1 gospodarstwo agroturystyczne w Jarocinie;
- 3 gospodarstwa agroturystyczne w Szwedach;
- zajazd - motel w Zdziarach.

Turystyka piesza

Przez teren gminy nie prowadzą znakowane szlaki turystyczne turystyki pieszej. Najbliższym od granic gminy szlakiem, do którego najlepszy dostęp jest w miejscowości Łążek Ordynacki (gm. Janów Lubelski) jest szlak czerwony Gołoszyce – Bidaczów zwany też szlakiem walk partyzanckich. Szlak ten od Annopola prowadzi przez kompleksy leśne Lasów Lipskich i Janowskich poprzez najciekawsze tereny przyrodnicze Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie oraz miejsca związane z licznymi pacyfikacjami hitlerowskimi i walkami partyzanckimi mającymi miejsce w okresie II wojny światowej.

Turystyka rowerowa

Przez teren gminy przebiega wyznakowany (kolorem zielonym) szlak rowerowy ATR Nisko – Bojanów wykonany w ramach projektu Ekomuzeum w widłach Wisły i Sanu finansowanego z programu PROW 2007-2013. Trasa szlaku przez teren gminy biegnie z Dąbrówki (gm. Ulanów) przez Borki, Szyperki, Jarocin, Mostki, Majdan Golczański, Deputaty do Huty Podgórnej (gm. Harasiuki) i dalej w kierunku Krzeszowa.

5.6. Zasoby mieszkaniowe gminy

Mieszkania oddane do użytkowania w 2011 r. (źródło: US Rzeszów, stan na 31.12.2011 r.).

wyszczególnienie	mieszkania oddane do użytku	izby	przeciętna pow. użytkowa 1 mieszkania [m ²]
Woj. podkarpackie	5697	28534	117,8
Powiat niżański	104	582	126,0
Gmina Jarocin	9	49	113,0

W gminie inicjatywę w zakresie budownictwa przejawiają wyłącznie inwestorzy prywatni. Ani gmina ani spółdzielnie nie były i nie są zainteresowane prowadzeniem budownictwa mieszkaniowego. Komunalne zasoby gminy są niewielkie, obejmują 10 mieszkań (w tym 2 socjalne). Znajdują się one w miejscowościach: Jarocin, Domostawa, Mostki, Golce i Szyperki.

5.7. Charakterystyka ruchu budowlanego w gminie

Ruch budowlany w gminie w latach 1990-2010 (źródło: UG).

Lp.	Sołectwo	2001-2005	2006-2010
1.	Domostawa	26	10
2.	Golce	6	14
3.	Katy	12	9
4.	Kutyły	3	3
5.	Majdan Golczański	17	21
6.	Mostki	18	12
7.	Jarocin	31	30
8.	Szwedy	14	10
9.	Szyperki	9	5
10.	Zdziary	18	21
Ogółem:		154	135

Wśród inwestycji zdecydowanie przeważają budynki mieszkalne i gospodarcze. Pozwolenia na nie stanowią ponad połowę wydanych pozwoleń.

Systematycznie wzrasta liczba wydawanych pozwoleń na budynki mieszkalne. Największą aktywność budowlaną przejawiają mieszkańcy Jarocina i Zdziar a najmniejszą sołectwa Kutyły i Szyperki.

5.8. Obronność i bezpieczeństwo publiczne

Ochrona przeciwpożarowa

Na terenie gminy funkcjonują 2 jednostki OSP, które są zlokalizowane w miejscowościach Jarocin i Domostawa. Obie jednostki należą do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Przy każdej z nich zlokalizowana jest syrena alarmowa.

Profesjonalne usługi w zakresie ochrony ludności, łagodzenia i likwidowania skutków katastrof świadczy Powiatowa Państwowa Straż Pożarna w Nisku.

Ochrona policyjna

Gmina podlega Powiatowej Komendzie Policji w Nisku. Na terenie gminy od dnia 01.01.2013 r. zlokalizowany jest Zespół Prewencji w Jarocinie. Posterunek Policji w Jarocinie funkcjonował do dnia 31.12.2012 r.

Tereny wojskowe

Na obszarze gminy i w bezpośrednim jej sąsiedztwie nie ma terenów jednostek wojskowych ani też nie ma terenów ćwiczebnych.

Zagrożenia katastrofalne

W zakresie zagrożeń powodziowych:

Teren gminy zagrożony jest wylewami (podtopieniami) od rzeki Bukowej jak i mniejszych cieków (m.in. Gilówki i Kurzynki) rozlewających swe wody na okoliczne łąki, najczęściej w porze wiosennej. Na terenie gminy nie ma obiektów szczególnie ważnych podlegających specjalnej ochronie przed zalaniem lub podtopieniem.

Gmina posiada operat przeciwpowodziowy.

W zakresie zagrożeń pożarami:

Na terenie gminy występują skupiska leśne, w obrębie których ani w ich sąsiedztwie nie występują składowiska materiałów niebezpiecznych ani materiałów łatwopalnych. Można uznać, że lasy są „bezpieczne” i wyjąwszy zdarzenia losowe nie zagraża im pożar.

Budynki w większości są w stanie dobrym, zabudowa wiejska nie jest ciasna, raczej rozluźniona i rozrzucona, nie grozi to – w wypadku zapalenia pojedynczego budynku – pożarem większej ich ilości czy też wsi.

W zakresie zagrożeń w transporcie:

Na obszarze gminy mamy do czynienia wyłącznie z zagrożeniami wynikającymi z przebiegiem sieci transportu drogowego.

Przez teren gminy przebiega droga krajowa Nr 19 relacji Lublin - Rzeszów. Droga przebiega m.in. przez miejscowości Domostwa, Katy i Zdziary, gdzie w bliskim sąsiedztwie występuje zabudowa mieszkaniowa. Nie ma osobnego pasa do obsługi ruchu lokalnego, tranzyt na równi z ruchem lokalnym prowadzony jest tymi samymi pasmami, skrzyżowanie z drogą gminną odbywa się w jednym poziomie. Zagrożenie wypadkami nie jest jedynym z tych, które niesie przebieg tej ruchliwej trasy. Tą drogą odbywa się także tranzyt samochodami przewożącymi duże ładunki, w tym również towary niebezpieczne. Stąd konieczne jest zapewnienie sprawnej pomocy ofiarom wypadków jak też sprawnej utylizacji środków szkodliwych i niebezpiecznych dla człowieka i dla środowiska naturalnego wyciekających z uszkodzonych w kolizji drogowej cystern.

W zakresie zagrożeń chemicznych:

Związane z funkcjonowaniem stacji benzynowych, stosowaniem oprysków na użytkach rolnych i sadowniczych oraz utylizacją opakowań środków ochrony roślin.

Zagrożenia inne

Związane głównie z wałęsającymi się zwierzętami - głównie bezdomnymi psami. Na terenie gminy nie zostało zorganizowane schronisko dla zwierząt. Na grzebowisko padłych zwierząt wyznaczono dz. nr 10/3 w Majdanie Golczańskim o pow. 0,56 ha stanowiącą własność gminy.

6. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania systemu transportowego

6.1. Komunikacja drogowa

Układ komunikacyjny gminy tworzą drogi i ulice w ciągach dróg:

- krajowych,
- powiatowych,
- gminnych.

Łączna długość dróg w gminie wynosi 130,708 km, w tym w poszczególnych kategoriach:

- krajowe – 6,891 km,
- powiatowe – 40,401 km,
- gminne – 83,416 km.

Powiązania zewnętrzne gminy realizowane są poprzez drogę krajową nr 19 biegnącą zachodnią częścią gminy dostępną w miejscowościach Zdziary, Katy i Domostawa oraz drogi w ciągach dróg powiatowych. Podstawową rolę w powiązaniach wewnętrznych pełnią drogi w ciągach dróg powiatowych i gminnych.

Stan techniczny nawierzchni dróg w gminie jest zadowalający i ulega stałej, systematycznej poprawie dzięki prowadzonym remontom i modernizacjom. Niekorzystnym zjawiskiem jest brak chodników oraz oświetlenia ulicznego niektórych dróg, co wpływa na poziom bezpieczeństwa użytkowników dróg. Wykaz sieci dróg realizujących powiązania zewnętrzne i wewnętrzne przedstawia poniższa tabela:

Nr ewid. drogi	Nazwa drogi	Klasa drogi	Dł. odc. w gr. gminy [km]	Rodzaj nawierzchni			
				Twarda		Gruntowa	
				Ulepszona	Nieulepszona	Ulepszona	Nieulepszona
DROGI KRAJOWE							
19	Kuźnica Białostocka - Barwinek na odcinku przebiegu przez gminę Jarocin	GP	6,891	6,891	-	-	-
DROGI POWIATOWE							
1036R	Domostawa - Szwedy	L	4,117	4,117	-	-	-
1037R	Jarocin - Władysławów	L	7,706	7,706	-	-	-
1038R	Majdan Golczański - Golce	L	10,285	10,285	-	-	-
1039R	Jarocin - Ulanów	L	1,153	-	1,153	-	-
1040R	Jarocin - Szyperki	L	3,532	3,532	-	-	-
1041R	Zdziary - Huta Krzeszowska	L	11,148	11,148	-	-	-
1043R	Mule - Golce	L	1,387	1,387	-	-	-
1044R	Golce - Kurzyna Średnia	L	1,073	1,073	-	-	-
DROGI GMINNE							
102200R	Szwedy – Madeje - Ruda	D	2,155	-	-	1,855	0,300
102201R	Szwedy - Wołoszyny	D	1,405	0,550	-	0,855	-
102202R	Nalepy - Domostwa	L	4,100	0,280	-	-	3,820
102203R	Jarocin - Majdan Jarociński -Domostwa	L	3,900	3,900	-	-	-
102204R	Sokale - Łoza - Graba	D	5,140	2,475	-	0,925	1,740
102205R	Wasile - Łoza	D	1,490	-	-	1,490	-
102206R	Zdziary - Kutyty	L	1,100	1,100	-	-	-
102207R	Majdan Golczański - Wasile	L	2,429	2,429	-	-	-
102208R	Szyperki - Huta Deręgowska	L	1,300	1,300	-	-	-
102209R	Majdan Golczański - Załomy Majdańskie	L	2,175	2,175	-	-	-
102211R	Golce - Rusiny - Dębowe - Górka	L	3,722	2,303	-	1,419	-
102212R	Droga: „Zdziary - Szyperki” - od drogi krajowej Nr 19 w Zdziarach, obok szkoły do powiatowej w Szyperkach Nr 1040R		2,500	-	1,500	0,500	0,500
102213R	Droga „Zdziary II pas”- od drogi krajowej Nr 19, przez tzw. drugi pas zabudowy, obok stadionu i przez pastwiska do drogi powiatowej Zdziary-Jarocin Nr 1037R		3,100	0,500	0,500	-	2,100

102214R	Droga „Szyperki - Podchoina” - od drogi powiatowej Nr 1037 R od skrzyżowania ”Pod Bykiem” granicą obrębów Jarocin i Szyperki przez przysiółek Podchoina do drogi powiatowej Jarocin - Ryczki Nr 1039R		3,600	0,500	-	-	3,100
102215R 102216R	Droga „Szyperki kapliczka - boisko - Borki”		2,300	0,400	-	1,000	0,900
102217R	Droga „Jarocin - Podchoina” - od tzw. Wygonu w Jarocinie przez drogę powiatową Jarocin Golce Nr 1041R, przez Wygon koło Wójcika do drogi „Szyperki - Podchoina”		3,200	0,400	-	-	2,800
102218R	Wydłużenie drogi „Zdziary – Kutły” Nr 102206R o odcinek przez wieś Kutły do drogi krajowej Nr 19		2,300	1,000	-	-	1,300
102219R	Droga „Jarocin Zadworze - Smutki” w terenie zabudowanym na Zadworzu przez rz. Gilówka do Smutków		1,800	0,800	-	0,400	0,600
102220R	Droga „Jarocin cmentarz - Majdan Jarociński”		3,100	0,400	1,000	1,000	0,700
102221R	Droga „Jarocin cmentarz - Lipniki - Podpory” - od drogi powiatowej obok cmentarza przez Lipniki do Mostek Podporów		3,200	-	0,200	0,200	2,800
102222R	Droga „Jarocin - stadion”, od drogi powiatowej przy bloku do stadionu oraz drogi powiatowej obok kościoła w Jarocinie		0,800	-	0,800	-	-
102223R	Droga „Domostawa - Maklaki” od drogi powiatowej Domostawa - Szwedz do drogi gminnej Szwedz - Wołoszyny 102201R		1,500	1,200	-	0,300	-
102224R	Droga „Szwedz - Łązek” od drogi powiatowej Domostawa - Szwedz Nr 1036R przez rz. Bukowa w kierunku Łązku		1,000	-	-	0,500	0,500
102225R	Droga „Szwedz Sędziaki - rz. Bukowa” od drogi powiatowej Domostawa - Szwedz obok Pacholca w kierunku rz. Bukowa obok Wołoszyn Czesława		0,700	0,700	-	-	-
102226R	Droga „Majdan - Mostki” od drogi powiatowej Jarocin - Golce z tzw. Dziurdziówek do drogi powiatowej Jarocin - Golce Nr 1038R obok Horajckiego		2,200	-	-	2,200	-
102227R	Droga „Wasile - Brzozówka” od drogi powiatowej Nr 1038R od kościoła w Wasilach do drogi gminnej Majdan Golczański - Wasile Nr 102207R na skrzyżowaniu z drogą do Wyspy		1,600	0,700	0,400	-	0,500
102228R	Droga „Jeże - Golce” od drogi powiatowej Nr 1038R przez Jeże, Wydmę do Wyspy, Załomy Golczańskie do drogi powiatowej Golce - Deputaty		3,600	0,400	-	2,300	0,900
102229R 102230R 102231R	Droga „Psi Borek - Oleszki” od drogi proponowanej do kategorii drogi gminnej „Jeże - Golce” przez Psi Borek, Habudy, Górkę do drogi gminnej Golce - Rusiny 102211R		4,400	-	-	1,100	3,300
102232R	Droga „Golce Ostrowskie”, łączy drogi powiatowe: Golce - Maziarnia i Golce -Kurzyzna		0,300	0,300	-	-	-
102233R	Droga „Golce - Borsuczyny”, od powiatowej Nr 1044R Golce - Kurzyzna koło domu nauczyciela do powiatowej Nr 1043R Ryczki - Golce		0,900	-	-	0,900	-
102234R	Droga „Golce Podedwór - Babie Łaski” od drogi powiatowej Nr 1043R Ryczki - Golce do Babich Łasek		1,100	-	-	-	1,100
102235R	Droga „Mostki Podpory - Nalepy” od drogi powiatowej Nr 1038R w Mostkach, przez Podpory do drogi gminnej Nr 102204R Sokale - Łoza - Graba		2,600	0,900	-	0,400	1,300
102236R	Droga „Łoza - Bukowa” od gminnej Nr 102204R Sokale - Łoza - Graba do powiatowej Nr 1037R Jarocin –Władysławów w Bukowej		2,600	-	2,600	-	-
102237R 102238R	Droga „Mostki Podpory - Graba” - droga łącząca przysiółek Podpory z przysiółkiem Graba		3,200	-	-	-	3,200
102239R 102240R	Droga „Katy wieś” od drogi krajowej Nr 19 przez wieś Katy do drogi gminnej Nr 102203R Jarocin - Domostawa		1,000	1,000	-	-	-
102241R	Droga „Katy Osiedle”, od drogi krajowej Nr 19 przez nowe osiedle do gminnej Nr 102203R		0,400	0,400	-	-	-
102242R	Droga „Deputaty - Pęk”, od drogi powiatowej Nr 1038R w Deputatach w kierunku Pęku		0,500	0,500	-	-	-
102243R 102244R	Wydłużenie drogi „Domostawa - Nalepy” Nr 102202R o odcinek w Nalepach		1,000	1,000	-	-	-

Klasy techniczne dróg oznaczone w tabeli symbolami literowymi:

- GP – główna ruchu przyspieszonego dla dróg krajowych;
- L – lokalna dla dróg powiatowych lub gminnych;
- D – dojazdowa dla dróg gminnych;

określone zostały na podstawie funkcji pełnionej w istniejącym układzie komunikacyjnym. Podstawowe dane, takie jak szerokość jezdni, korony, pasa drogowego, geometria trasy wskazują, że większość z nich nie posiada parametrów technicznych i użytkowych odpowiadających wymaganiom klasom technicznym. Zestawienie długości dróg pod względem rodzaju nawierzchni przedstawia poniższa tabela:

Rodzaje nawierzchni dróg.

kategoria drogi	rodzaje nawierzchni [km]			
	twarda		gruntowa	
	ulepszona (bitumiczna)	nieulepszona	ulepszona	nieulepszona
Krajowe	6,891	-	-	-
Powiatowe	39,248	1,153	-	-
Gminne	27,612	7,000	17,344	31,460
Razem:	73,751	8,153	17,344	31,460

W ogólnej długości zewidencjonowanej sieci drogowej wynoszącej 130,708 km, ok. 56% stanowią drogi o nawierzchni bitumicznej (twarda ulepszona). Dla dróg gminnych, na ogólną długość 83,416 km, drogi o nawierzchni bitumicznej stanowią ok. 33%.

6.2. Obciążenie ruchem zewnętrznym dróg krajowych

Dane o natężeniu ruchu na drodze krajowej nr 19 (2010 r.).

Nr dr.	Odcinek	Pojazdy samoch. ogółem	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów samochodowych							
			motocykle	sam. osob. mikrobusy	lekkie sam. ciężarowe	sam. ciężarowe		autobusy	ciągniki rolnicze	rowery
						bez przycz.	z przycz.			
19	Janów Lub. - Domostawa	6673	47	4853	736	287	650	57	43	262
19	Domostawa - Zarzecze	5688	39	4099	600	209	680	53	8	37

Źródło: Generalny pomiar ruchu na drogach krajowych – Średni Dobowy Ruch (SDR) w 2010 roku (GDDKiA).

6.3. Ocena funkcjonowania układu drogowego

6.3.1. Drogi krajowe

Głównym elementem układu realizującego dostępność komunikacyjną i zewnętrzne powiązania jest droga krajowa Nr 19 relacji Kuźnica Białostocka - Barwinek, przebiegająca przez teren gminy Jarocin, do której jest najlepszy dostęp w miejscowościach Zdziary, Katy i Domostawa.

6.3.2. Drogi powiatowe i gminne

Komunikację lokalną obsługującą gminę stanowi sieć dróg powiatowych wraz z drogami gminnymi. Drogi powiatowe zgodnie z ustawą o drogach publicznych powinny stanowić połączenie miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą. Te funkcje drogi powiatowej przejmuje na siebie droga krajowa łącząc miasta – siedziby powiatów w Nisku i Janowie Lubelskim, a wyznaczone drogi powiatowe realizują wewnętrzne powiązania i obsługują miejscowości gminne. Wszystkie drogi powiatowe nie spełniają wymaganych parametrów przypisanych dla dróg powiatowych - klasy technicznej Z.

Drogi gminne to w części (ok. 33%) drogi o nawierzchni twardej ulepszonej, znaczna ich część posiada niższe parametry techniczno-użytkowe – nawierzchnię gruntową ulepszoną i nieulepszoną. Uwarunkowaniem techniczno - ekonomicznym modernizacji dróg w terenie zabudowanym są często wąskie pasy drogowe uniemożliwiające wprowadzenie w przekrój drogi systemu odwodnienia, ścieżek rowerowych a nawet chodników dla ruchu pieszego. Trudności w pozyskaniu terenu niejednokrotnie eliminują całkowicie działania modernizacyjne. Poza terenem zabudowy, drogi najczęściej przebiegają przez tereny leśne lub łąkowe.

W ostatnich latach niektóre odcinki dróg powiatowych i gminnych zostały przebudowane. Prace przy przebudowie były dofinansowywane z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego (2007-2013). Wykonano wtedy zadania:

- „Przebudowa dróg powiatowych Jarocin – Ulanów – Rudnik o dł. 10077,50 m” (2007-2010);
- „Przebudowa dróg powiatowych Krzeszów – Ulanów – Jarocin” (2009-2012).

6.4. Komunikacja zbiorowa i indywidualna

Obsługę komunikacyjną zbiorową realizują autobusy Przedsiębiorstwa Państwowej Komunikacji Samochodowej i prywatni przewoźnicy. Polityka komunikacyjna gminy zakłada podporządkowanie układu komunikacyjnego dla swobodnego korzystania z samochodu osobowego. Nie stwarza się ograniczeń odnośnie użytkowania samochodów osobowych, ciężarowych i parkowania.

Pod względem zaopatrzenia w paliwo gminę obsługują 2 stacje paliw zlokalizowane przy drodze krajowej Nr 19 w Katach.

Na terenie gminy funkcjonuje dwie stacje obsługi samochodów świadczących usługi w zakresie naprawy i konserwacji pojazdów samochodowych oraz blacharstwa i lakiernictwa. Stacje te są zlokalizowane w miejscowościach: Katy i Szyperki.

Gmina dysponuje dość dobrze rozwiniętą ofertą miejsc do parkowania. Są to wydzielone place o nawierzchni utwardzonej lub ulepszonej gruntowej, zlokalizowane w miejscach występowania potrzeb parkingowych.

Orientacyjna ilość miejsc postojowych.

Miejscowość	obiekt użyteczności publicznej	ilość miejsc postojowych
Jarocin	Urząd Gminy	15
	Dom Kultury	10
	Szkoły: podstawowe i gimnazjum	20
	Inne: boisko (stadion),	30
	kościół,	30
	cmentarz	22
	scena plenerowa	40
	placówki podst. opieki zdrowotnej	12
	bank	3
	OPS, poczta	6

6.5. Drogi transportu rolniczego

Drogi rolnicze są głównie drogami o nawierzchni gruntowej. Niewielki procent tych dróg jest wyposażony w nawierzchnię utwardzoną lub ulepszoną. Układ dróg obsługi rolnictwa wykazuje dużą regularność. Układ posiada hierarchię, którą tworzą drogi o funkcji:

- głównej – są to drogi publiczne niższego rzędu powiatowe i gminne;
- zbiorczej – zbiorcze dojazdy do pól;
- pomocniczej – drogi bezpośredniej obsługi pól.

Bezpośrednie zjazdy z pól na drogi krajowe występują sporadycznie.

6.6. Sieć kolejowa

Przez teren gminy przebiegają 2 linie kolejowe – linia kolejowa nr 65 i linia kolejowa nr 66. Żadna z nich nie została zaliczona do linii kolejowych o znaczeniu państwowym.

Linia kolejowa nr 65 to Linia Hutnicza Szerokotorowa (LHS) relacji Sławków Południowy LHS – Hrubieszów – granica państwa. Całkowita długość linii wynosi 394,650 km a długość odcinka na terenie gminy wynosi ok. 1 km. Linia jest jednotorowa, niezelektryfikowana, o prędkości maksymalnej 80 km/h. Linia jest w eksploatacji.

Linia kolejowa nr 66 relacji Zwierzyniec Towarowy – Stalowa Wola Południe. Całkowita długość linii wynosi 67,496 km a długość odcinka pomiędzy stacją Huta Deręgowska - a stacją Golce to 7,834 km. Linia jest jednotorowa, nie posiada sieci trakcyjnej, o prędkości maksymalnej 100 km/h. Linia jest w eksploatacji.

Na terenie gminy nie ma stacji kolejowej, najbliższe poza terenem gminy stacje kolejowe są w Hucie Deręgowskiej i Golcach znajdujących się na terenie gminy Ulanów.

6.7. Tereny kolejowe – tereny zamknięte

Na terenie gminy w miejscowości Golce znajdują się kolejowe tereny zamknięte wymienione w decyzji nr 45 Ministra Infrastruktury z dnia 17 grudnia 2009 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. Urz. Ministra Infrastruktury Nr 14, poz. 51, ze zm). Obejmują one tereny linii kolejowych normalno i szerokotorowej wraz z terenami przyległymi i jednym przejazdem przez nie (działka nr ewid. 1010/1). Całkowita powierzchnia terenów zamkniętych w gminie wynosi ok. 3,6200 ha.

Gmina Jarocin. Podstawowe dane o kolejowych terenach zamkniętych.

Miejscowość	Ilość działek	Powierzchnia działek [ha]
Golce	1	3,6200
Razem:	1	3,6200

(źródło: opracowanie własne)

7. Uwarunkowania wynikające z wyposażenia i obsługi uzbrojenia technicznego

7.1. Elektroenergetyka

Podstawowym Głównym Punktem Zasilania w energię elektryczną większości obszaru gminy jest GPZ 110/15 kV Janów Lubelski. Południowo-wschodni obszar gminy zasilany jest z GPZ 110/15 kV Biłgoraj (miejscowości: Golce i 2 stacje w Majdanie Golczańskim) oraz GPZ 110/15 kV Rudnik (pozostałe stacje w Majdanie Golczańskim oraz stacja Szyperki – Mule).

Energia elektryczna wyprowadzona jest z w/w GPZ-tów na teren gminy liniami napowietrznymi średniego napięcia:

– 15 kV „Janów Lubelski – Stalowa Wola”,

– 15 kV „Biłgoraj – Harasiuki – Ciosmy”,

– 15 kV „Rudnik – Ulanów – Mostki”,

do 47 stacji transformatorowych 15/0,4 kV.

Stacje te są głównym źródłem zasilania odbiorców bytowo-komunalnych i sieci oświetleniowej. Obszar gminy obsługiwany jest w zakresie infrastruktury elektroenergetycznej przez PGE Dystrybucja S.A. Oddział Rzeszów – Rejon Energetyczny Stalowa Wola. Eksploatację sieci średniego i niskiego napięcia oraz budowę urządzeń elektrycznych w określonym zakresie wykonują Posterunki Energetyczne w Harasiukach i Janowie Lubelskim, a bieżące awarie usuwa Pogotowie Energetyczne mające swoją siedzibę również w Harasiukach. Posterunki Energetyczne jak i Pogotowie Energetyczne to placówki Rejonu Energetycznego w Stalowej Woli.

Wykaz stacji transformatorowych 15/0,4 kV zasilających obszar gminy.

Lp.	Nazwa stacji	Symbol na mapie	Typ stacji trafo	Moc w stacji trafo [kVA]
1.	STA/09/0227/Jarocin 1	J-1	STSa 20/250	75
2.	STA/09/0228/Jarocin 2	J-2	STSa 20/250	100
3.	STA/09/0229/Jarocin 3	J-3	STSa 20/250	100
4.	STA/09/0230/Jarocin 4	J-4	STSa 20/250	100
5.	STA/09/0241/Jarocin Szkoła	J-SZ	STSa 20/250	160
6.	STA/09/0232/Jarocin Hydrofornia	J-H	STSa 20/250	160
7.	STA/09/0233/Jarocin Piekarnia	J-P	STSa 20/250	160
8.	STA/09/0231/Jarocin SKR	J-SKR	STSa 20/250	63
9.	STA/09/0304/Jarocin Oczyszczalnia	J-O	majątek użytkownika	
10.	STA/09/0247/Majdan Jarociński	MJ	ŻH 15B	50
11.	STA/09/0239/Katy 1	K-1	ŻH 15B	50
12.	STA/09/0293/Katy 2	K-2	STSR 20/250	100
13.	STA/09/0299/Katy Hydrofornia	K-H	majątek użytkownika	
14.	STA/09/0240/Kutyły	Ku	STSa 20/250	160
15.	STA/09/0280/Zdziary 1	Z-1	STSa 20/250	250
16.	STA/09/0281/Zdziary 2	Z-2	ŻH 15B	100
17.	STA/09/0273/Szwedy 1	S-1	STS 20/250	100
18.	STA/09/0274/Szwedy 2	S-2	STS 20/250	100
19.	STA/09/0203/Domostawa 1	D-1	STS 20/250	160
20.	STA/09/0204/Domostawa 2	D-2	STSpbw 20/250	250
21.	STA/09/0205/Domostawa 3	D-3	STS 20/250	100
22.	STA/09/0206/Domostawa 4	D-4	STS 20/250	100
23.	STA/09/0207/Domostawa 5	D-5	STS 20/250	160
24.	STA/09/0275/Szyperki 1	Sz-1	ŻH 20B	160
25.	STA/09/0276/Szyperki 2	Sz-2	ŻH 20B	30
26.	STA/09/0277/Szyperki 3	Sz-3	STSa 20/250	63
27.	STA/09/0278/Szyperki 4	Sz-4	STSa 20/250	63
28.	STA/09/0252/Mostki 1	M-1	ŻH 15B	63

29.	STA/09/0253/Mostki 2	M-2	ŻH 15B	63
30.	STA/09/0254/Mostki 3	M-3	ŻH 15B	63
31.	STA/09/0255/Mostki 4	M-4	ŻH 15B	100
32.	STA/09/0256/Mostki 5	M-5	ŻH 15B	30
33.	STA/09/0257/Mostki 6	M-6	ŻH 15B	30
34.	STA/09/0258/Mostki 7	M-7	STSRK 20/250	63
35.	STA/09/0288/Majdan Goleczański 1	MG-1	STSR 20/250	100
36.	STA/09/0248/Majdan Goleczański 2	MG-2	ŻH 15B	63
37.	STA/09/0249/Majdan Goleczański 3	MG-3	STSR 20/250	100
38.	STA/09/0285/Majdan Goleczański 4	MG-4	STSR 20/250	100
39.	STA/09/0250/Majdan Goleczański 5	MG-5	ŻH 15B	100
40.	STA/09/0251/Majdan Goleczański 6	MG-6	STSa 20/250	100
41.	STA/09/0289/Majdan Goleczański 7	MG-7	STSR 20/250	100
42.	STA/09/0290/Majdan Goleczański 9	MG-9	STSR 20/250	100
43.	STA/09/0287/Majdan Goleczański 10	MG-10	ŻH 15B	50
44.	STA/09/0208/Golce 1	G-1	ŻH 15B	50
45.	STA/09/0209/Golce 2	G-2	ŻH 15B	100
46.	STA/09/0294/Golce 3	G-3	STSR 20/250	100
47.	STA/09/0301/Golce 4	G-4		
Suma:				4489

Źródło: Rejon Energetyczny S.A. w Janowie Lubelskim. Stan - styczeń 2013 r.

Na terenie całego obszaru gminy znajduje się 47 stacji transformatorowych 15/0,4 kV. 45 - to stacje PGE Dystrybucja S.A. Oddział Rzeszów – Rejon Energetyczny w Stalowej Woli zasilające odbiorców bytowo-komunalnych o łącznej mocy zainstalowanej 4489 kVA. 2 stacje transformatorowe są na majątku użytkownika.

Przez północno-zachodni skraj gminy przebiega linia wysokiego napięcia (110 kV) „Stalowa Wola – Janów Lubelski”.

Przebiegająca przez skraj gminy napowietrzna linia elektroenergetyczna Wysokich Napięć wymaga strefy ochronnej w obrębie której nie należy lokalizować obiektów kubaturowych ze względu na ochronę ludzi i środowiska przed oddziaływaniem pola elektromagnetycznego zgodnie z wymogami obowiązującego normatywu.

Strefa ochronna dla linii 110 kV wynosi 20 m w jedną i drugą stronę licząc od osi linii. W strefie ochronnej możliwe jest natomiast prowadzenie gospodarki rolnej (uprawy polowe, wypasy).

Przebiegające przez obszar gminy napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15 kV zasilające stacje transformatorowe również wymagają zachowania odległości od projektowanych budynków zgodnie z obowiązującymi przepisami, obecnie: 7,5 m od osi linii w jedną i drugą stronę.

Stacje transformatorowe słupowe znajdujące się na terenie gminy wymagają działki 3x3 m i terenu wolnego od zabudowy w promieniu 5 m od stacji dla budynków drewnianych i 3 m dla budynków z materiałów niepalnych.

Lokalizacja i wznoszenie budynków oraz innych obiektów w pobliżu istniejących linii i stacji w odległościach mniejszych niż w/w wymaga uzgodnienia z PGE Dystrybucja S.A. Oddział Rzeszów dla linii 110 kV, z Rejonem Energetycznym w Stalowej Woli dla linii 15 kV i stacji transformatorowych 15/0,4 kV. W przypadku wystąpienia kolizji projektowanych obiektów z istniejącymi sieciami elektroenergetycznymi sieci te należy przebudować na koszt zainteresowanego.

Wyklucza się z zadrzewiania obszary pod liniami elektroenergetycznymi w pasach:

- dla linii 110 kV – 20 m (po 10 m w obie strony od osi linii)
- dla linii SN – 11 m (po 5,5 m w obie strony od osi linii)

oraz w pasach przeznaczonych dla infrastruktury elektroenergetycznej.

Analiza urządzeń elektroenergetycznych gminy wykazuje że:

- Główny Punkt Zasilania GPZ 110/15 kV Janów Lubelski, który jest podstawowym źródłem zasilania gminy w energię elektryczną wyposażony jest w 2 transformatory o mocy 16 MVA każdy, a obciążenie tych transformatorów w okresie zimowym w szczycie poboru mocy wynosi ~70% mocy zainstalowanej przy pracy obu transformatorów. Przyjmuje się, że w przypadku awarii 1-go transformatora całe obciążenie musi przejść 2-gi transformator. Obciążenie rzeczywiste byłoby wyższe od mocy zainstalowanej 1-go transformatora. W związku z powyższym w dalszej perspektywie czasowej zajdzie potrzeba wymiany transformatorów zainstalowanych w GPZ Janów Lubelski (przynajmniej jednego) na wyższą jednostkę – 25 MVA.
- Główne Punkty Zasilania 110 kV/15 kV Biłgoraj i Rudnik wyposażone są w 2 transformatory o mocy 2 x 25 MVA – Biłgoraj, 2 x 16 MVA – Rudnik. Obciążenie tych transformatorów w szczycie poboru mocy w okresie zimowym wynosi: dla GPZ Biłgoraj ~56% mocy zainstalowanej; dla GPZ Rudnik ~30% mocy zainstalowanej przyjmując, że pracuje 1 transformator, a 2-gi stanowi rezerwę.
- Rozdzielnie średniego napięcia posiadają wolne pola dla przyłączenia większych odbiorców.
- Większość stacji transformatorowych zasilających odbiorców bytowo-komunalnych jest w dobrym stanie technicznym – po reelektryfikacji.
- Konieczna jest dobudowa stacji transformatorowych wraz z liniami średniego i niskiego napięcia dla poprawy warunków napięciowych istniejących i nowych odbiorców.
- Remontu sieci niskiego napięcia wymagają miejscowości Jarocin i Golce.

7.2. Gazyfikacja

Gmina Jarocin nie posiada sieci dystrybucji gazu ziemnego. Gaz płynny propan jest wykorzystywany przez szkołę podstawową w Golcach i Punkt Świadczeń Usług Rehabilitacyjnych i Pielęgniarskich wraz ze świetlicą środowiskową w Majdanie Golczańskim Ponadto z gazu magazynowanego w stacjonarnych zbiornikach korzysta GS „SCH” w Nisku dla placówki w Jarocinie, parafia w Jarocinie i kilka gospodarstw domowych z terenu gminy.

Do ogrzewania mieszkań służą odpady z produkcji prowadzonej przez liczne na terenie gminy zakłady drzewne i stolarskie oraz drewno z własnych działek leśnych lub wspólnot serwitutowych. Do gotowania natomiast używany jest gaz dystrybuowany w butlach.

7.3. Telekomunikacja i Internet

Usługi telekomunikacyjne w gminie w zakresie obsługi abonentów i eksploatacji sieci i urządzeń telekomunikacyjnych pełni Orange S.A. (dawna Telekomunikacja Polska). Abonentów gminy obsługują:

- Centrala cyfrowa w Jarocinie o pojemności 720 standardowych łączy głównych i zajętości 684. Dostęp do sieci ISDN, DSL.
- Centrala cyfrowa w Domostawie o pojemności 304 standardowych łączy głównych i zajętości 276. Dostęp do sieci ISDN, DSL.

Sieć telekomunikacyjną na terenie gminy stanowią:

- kabel światłowodowy dalekosiężny TKD „Kielce – Stalowa Wola – Lublin”,
- kabel światłowodowy strefowy „Ulanów – Kurzyna – Jarocin”,
- kable miejscowe sieci rozdzielczej,
- kanalizacja teletechniczna,
- linie napowietrzne abonenckie,
- kabel światłowodowy dalekosiężny PKP wzdłuż linii kolejowej.

Wszystkie miejscowości w gminie posiadają łączność telefoniczną.

7.3.1. Telefonía komórkowa

Na terenie gminy Jarocin znajdują się dwa nadajniki sieci komórkowych T-Mobile we wsi Zdziary oraz sieć ORANGE we wsi Katy. Obejmują one zasięgiem całą gminę Jarocin.

7.3.2. Dostęp do sieci Internet

Na terenie Gminy Jarocin mamy kilku dostawców usług internetowych:

- Orange S.A. - zapewnia dostęp do sieci Internet za pomocą łącza Neostrada, DSL, połączenie wydzwaniane 0-202122 oraz zapewnia dostęp do sieci Internet w swoim zasięgu jako radiowy szerokopasmowy dostęp do Internetu za pośrednictwem GPRS (EDGE) i od 2009 r. w technologii **CDMA** (Code Division Multiple Access).
- T-Mobile - zapewnia dostęp do sieci Internet w swoim zasięgu za pośrednictwem GPRS (EDGE).
- MTM Stalowa Wola – zapewnia radiowy dostęp do sieci Internet.

Możliwości korzystania z usług dostępu do sieci Internet w poszczególnych sołectwach:

- **Jarocin** – na terenie sołectwa Jarocin jest kilka możliwości korzystania z Internetu z takich usług jak NEOSTRADA TP, DSL TP, ORANGE (CDMA), T-Mobile, MTM Stalowa Wola, jak i darmowy HOTSPOT znajdujący się na kominie szkoły.
- **Domostawa** - na terenie sołectwa Domostawa jest kilka możliwości korzystania z Internetu z takich usług jak NEOSTRADA TP, DSL TP, ORANGE (CDMA), T-Mobile, jak i darmowy HOTSPOT znajdujący się na dachu szkoły.
- **Golce** - na terenie sołectwa Golce jest możliwości korzystania z Internetu poprzez łącza Orange S.A. przez wydzwanianie na numer 0-202122 (56k) oraz korzystanie z usług ORANGE GPRS oraz ORANGE (CDMA).
- **Katy** - na terenie sołectwa Katy jest kilka możliwości korzystania z Internetu z takich usług jak NEOSTRADA TP, DSL TP, ORANGE (CDMA), T-Mobile.
- **Kutyły** - na terenie sołectwa Kutyły jest możliwość korzystania z Internetu z takich usług jak ORANGE (CDMA), T-Mobile (EDGE).
- **Majdan Golczański** – na terenie sołectwa Majdan Golczański jest możliwość korzystania z Internetu z takich usług jak NEOSTRADA TP, DSL TP, ORANGE (CDMA), za to nie na całym obszarze. W przysiółkach Brzozówka i Załomy jest możliwość korzystania jedynie z T-Mobile (GPRS).
- **Mostki** - na terenie sołectwa Mostki jest możliwość korzystania z Internetu z takich usług jak NEOSTRADA TP, DSL TP, ORANGE (CDMA), za to nie na całym obszarze. W przysiółkach Wasile, Sokale, Nalepy, Jeże, Deputaty, Nalepy jest możliwość korzystania jedynie z T-Mobile (GPRS), lub ORANGE (CDMA).
- **Szyperki** - na terenie sołectwa Szyperki jest kilka możliwości korzystania z Internetu z takich usług jak NEOSTRADA TP, DSL TP, ORANGE (CDMA), T-Mobile, MTM Stalowa Wola, jak i darmowy HOTSPOT znajdujący się na kominie szkoły.
- **Szwedy** - na terenie sołectwa Szwedy jest możliwości korzystania z Internetu z takich usług jak NEOSTRADA TP, DSL TP, ORANGE (CDMA), T-Mobile.
- **Zdziary** - na terenie sołectwa Zdziary jest możliwości korzystania z Internetu z takich usług jak NEOSTRADA TP, DSL TP, ORANGE (CDMA), T-Mobile jak i z Internetu radiowego IZYDOR – Lokaj Mariusz.

7.4. Zaopatrzenie w wodę

Gmina Jarocin zaopatrywana jest w wodę z dwóch ujęć - ujęcia Jarocin i ujęcia Katy.

Ujęcie „Jarocin” – zasila w wodę miejscowości: Jarocin, Szyperki, Majdan Golczański, Mostki Sokale, Mostki Deputaty, Mostki Graba, Mostki Nalepy i Golce.

Ujęcie i stacja wodociągowa „Jarocin”

Ujęcie wody podziemnej w Jarocinie składa się z 3 studni wierconych, 2-ch czynnych (Nr S-1 i S-2a) oraz nieczynnej Nr S-2 przewidzianej do likwidacji. Wielkość poboru wody z poszczególnych studni (wydajność pomp głębinowych) nie może przekroczyć zatwierdzonych wydajności eksploatacyjnych tych studni wynoszących dla studni podstawowej S-2a $Q_e = 34,0 \text{ m}^3/\text{godz.}$ i $Se = 16,0 \text{ m}$. Dla studni awaryjnej S-1 $Q_e = 15,0 \text{ m}^3/\text{godz.}$ i $Se = 6,3 \text{ m}$.

Stacja wodociągowa zlokalizowana jest przy drodze powiatowej Jarocin – Nalepy, w odległości ok. 1,5 km w kierunku północnym od zabudowań Jarocina. Teren stacji wodociągowej jest ogrodzony i zamknięty przed dostępem osób niezwiązanych z obsługą tego obiektu. Na terenie stacji wodociągowej w Jarocinie znajdują się następujące obiekty:

- budynek hali technologicznej,
- budynek pomocniczo-usługowy,
- 2 zbiorniki wyrównawcze po 100 m^3 każdy,
- odстойnik wód popłucznych.

Woda ze studni wierconych Nr S-2a (zasadniczej) oraz Nr S-1 (awaryjnej) za pomocą pomp głębinowych podawana jest do stacji wodociągowej, gdzie poprzez odżelaziacze (z aeratorami) podawana jest do 2 zbiorników wyrównawczych o pojemności $V = 100 \text{ m}^3$ każdy, w których gromadzona jest woda uzdatniana. Woda ze zbiorników wyrównawczych za pomocą zestawu pompowego typu Cr-16-40 tłoczona jest do zewnętrznej sieci wodociągowej (z pominięciem hydroforów) zaopatrującej w wodę wiejski wodociąg grupowy „Jarocin”. Okresowo woda chlorowana jest za pomocą chloratorów typu C-52.

Zasoby ujęcia wody w Jarocinie zabezpieczają (przy wykorzystaniu rezerw w zbiorniku wyrównawczym) obecne zapotrzebowanie na wodę wodociągu grupowego „Jarocin”. Zasoby ujęcia nie zabezpieczały zapotrzebowania wodociągu „Jarocin” na wodę w perspektywie, które wynosiło $57,33 \text{ m}^3/\text{h}$. Dlatego też dla pokrycia potrzeb wykonano spięcie wodociągów grupowych „Katy” i „Jarocin” poprzez wykonanie sieci łączącej Katy ze Zdziarami i Szyperkami. Układ taki gwarantuje w perspektywie zabezpieczenie pełnych potrzeb wodnych obu istniejących wodociągów, pozwala ponadto na wzajemne uzupełnianie się tych wodociągów w przypadku awarii któregośkolwiek z nich.

Jakość wody

Woda z ujęcia w Jarocinie nie może być używana do picia i na potrzeby gospodarcze bez uzdatniania, z uwagi na ponadnormatywne zawartości związków manganu i zapach gnilny.

Ocena wpływu eksploatacji ujęcia wody na otoczenie

W zasięgu leja depresji 2R ujęcia wody w Jarocinie znajdują się tylko pojedyncze gospodarstwa położone w przysiółku Lipniki. Wszystkie zabudowania podłączone są do wiejskiej sieci wodociągowej, stąd też eksploatacja tego ujęcia nie będzie miała ujemnego wpływu na innych użytkowników wód podziemnych. Ponadto na terenie ujęcia wody w Jarocinie eksploatowany jest II poziom wodonośny, który oddzielony jest od wód I poziomu eksploatowanego przez studnie kopane grubym kompleksem nieprzepuszczalnych iłów.

Strefy ochronne ujęcia wody

Zadaniem stref ochrony jest zabezpieczenie zasobów wody pod względem jakościowym i ilościowym, a przede wszystkim ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi z powierzchni terenu.

A. Strefa ochrony bezpośredniej

Wokół ujęcia wody w Jarocinie została wyznaczona i wykonana strefa ochrony bezpośredniej. Teren jest ogrodzony i zamknięty przed dostępem osób nie związanych z eksploatacją ujęcia wody. Strefa ochrony bezpośredniej jest obsiana trawą i nie jest wykorzystywana do żadnych celów poza ochroną ujęcia wody. Strefa ochrony bezpośredniej jest oznakowana odpowiednimi tablicami informacyjnymi i ostrzegawczymi.

B. Strefa ochrony pośredniej

Teren ochrony pośredniej obejmuje strefę wewnętrzną wyznaczoną 30 dniowym czasem przepływu wody w warstwie wodonośnej do eksploatowanej studni oraz strefę ochrony zewnętrznej obejmującą 25-letni okres dopływu wody do ujęcia. Z analizy badań geofizycznych oraz map geologicznych wynika, że ujęcie wody w Jarocinie położone jest w rynnę wyciętej w stropie łów krakowieckich. Czas migracji ewentualnych zanieczyszczeń przez strefę aeracji jest dłuższy od czasu wymaganego ustawą tj. 25 lat. W promieniu kilku kilometrów brak jest jakichkolwiek obiektów mogących skażać warstwę wodonośną, obszar przeważnie porośnięty lasami (brak jest uzasadnienia do wyznaczenia dla tego ujęcia strefy ochrony pośredniej).

Ujęcie posiada pozwolenie wodnoprawne na pobór wód wydane przez Starostę Nizańskiego z dnia 14.01.2005 r. znak: OLR.I.6223-18/04/A. Obowiązuje ono do końca 2014 r.

Ujęcie „Katy” - ujęcie to zaopatruje mieszkańców sołectw: Katy, Domostawa, Szwedry, Kutylły i Zdziary. Ujęcie Katy zlokalizowane jest w miejscowości Katy, ok. 500 m na zachód od drogi krajowej Nr 19 w pobliżu rzeki Gilówka. Stacja wodociągowa zlokalizowana jest przy drodze krajowej Nr 19 około 1 km na południe od wsi Katy.

Pobór wód podziemnych następuje z ujęcia składającego się z dwóch studni wierconych S-1, S-2 (awaryjnej) ujmujących wody z utworów czwartorzędowych w ilości:

$$Q_{\max} = 732,0 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{sr.d}} = 559,0 \text{ m}^3/\text{d}$$

Maksymalny pobór wody z poszczególnych studni (wydajność pomp głębinowych) nie przekroczy zatwierdzonych wydajności eksploatacyjnych tych studni, wynoszących:

dla studni podstawowej S-1 $Q_e = 35,7 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $S = 5,7 \text{ m}$

dla studni awaryjnej S-2 $Q_e = 31,1 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $S = 5,2 \text{ m}$.

Ujęcie posiada pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Nizańskiego z dnia 15.12.2004 r. znak: OLR.I.6223-15/04/A. Pozwolenie jest ważne do końca 2014 r. Ujęcie posiada wygradzoną strefę ochrony bezpośredniej. Konieczne będzie ustanowienie strefy ochrony pośredniej ujęcia.

W ramach tej inwestycji wykonano:

- ujęcia wody dla studni zasadniczej i awaryjnej dla potrzeb docelowych,
- stację wodociągową dla potrzeb docelowych,
- jeden zbiornik wyrównawczy dolny wody czystej o pojemności $V = 1 \times 150 \text{ m}^3$, oraz dla potrzeb docelowych, zrealizowany będzie drugi, taki sam zbiornik,
- sieć wodociągową dla wsi wymienionych powyżej.

Schemat technologiczny pracy wodociągu jest następujący: woda ze studni zasadniczej lub awaryjnej ujmowana jest przy pomocy pompy głębinowej typ „G” i tłoczona poprzez stację uzdatniania (odżelazianie, odmanganianie) do zbiornika wyrównawczego dolnego $V = 1 \times 150 \text{ m}^3$ (docelowo do 2 zbiorników). Ze zbiorników dolnych woda poprzez zestaw pompowo - hydroforowy tłoczona będzie do poszczególnych odbiorców.

Opis urządzeń służących do poboru wody

Ujęcie wody stanowią dwie studnie S-1 i S-2 (zasadnicza i awaryjna), które eksploatowane będą docelowo przy założeniu 22-godzinnego poboru wody z wydajnością $Q = 22,53 \text{ m}^3/\text{h}$ tj. $495,68 \text{ m}^3/\text{dobę}$.

Pozwolenie wodnoprawne zezwala na pobór wód podziemnych z utworów czwartorzędowych w ilości:

- $Q_{\text{sr d}} = 380 \text{ m}^3/\text{dobę}$,
- $Q_{\text{max d}} = 496 \text{ m}^3/\text{dobę}$,
- $Q_{\text{sr h}} = 21 \text{ m}^3/\text{godz.}$

Maksymalny pobór wody z poszczególnych studni (wydajność pomp głębinowych) nie może przekroczyć zatwierdzonych wydajności eksploatacyjnych tych studni wynoszących dla studni podstawowej S-1 $Q_e = 35,7 \text{ m}^3/\text{godz.}$ i dla studni awaryjnej S-2 $Q_e = 31,1 \text{ m}^3/\text{godz.}$

Ujęcie oraz stację wodociągową w Katkach zaprojektowano na perspektywiczne potrzeby 5 wsi: Kąty, Kutylły, Domostawa, Szwedzy i Zdziary z tym, że dla zabezpieczenia w przyszłości ich rosnących potrzeb, wykonana pompownia II° wymagać będzie rozbudowy.

Stan prawny nieruchomości usytuowanych w zasięgu szkodliwego oddziaływania zamierzonego korzystania z wód

Zasięg leja depresyjnego dla studni S-1 wynosi $R_1 = 184 \text{ m}$ a dla studni S-2 $R_2 = 158 \text{ m}$ przy zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych wynoszących odpowiednio: $Q_{e-1} = 35,7 \text{ m}^3/\text{h}$ i $Q_{e-2} = 31,1 \text{ m}^3/\text{h}$.

W zasięgu obydwu lejów depresyjnych nie ma żadnych studni kopanych ani wierconych. Nie ma zatem szkodliwego oddziaływania ujęcia wody na żadne studnie.

Określenie projektowanego poboru wody w perspektywie.

Ustalone zasoby eksploatacyjne w kat. „B”		Wielkość poboru wody		
w $\text{m}^3/\text{godz.}$	w $\text{m}^3/\text{dobę}$	$Q_{\text{sr.dob.}} \text{ m}^3/\text{dobę}$	$Q_{\text{max.dob.}} \text{ m}^3/\text{dobę}$	$Q_{\text{max.godz.}} \text{ m}^3/\text{godz.}$
S-1 = 35,7	S-2 = 856,8	214,96	298,39	28,58
S-2 = 31,1	S-2 = 746,4	379,90	495,88	40,80

Elementem wspomagającym oba ujęcia może być studnia głębinowa w Deputatach o zatwierdzonych zasobach $Q_e = 15,2 \text{ m}^3/\text{h}$ i $S = 11,00$.

Ilość odbiorców wody w poszczególnych sołectwach oraz rozbiór wody.

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców w 2011r.	Liczba gospodarstw domowych podpiętych do sieci wodociągowej	Ilość zużytej wody w tys. m ³	
				2011 r.	2012 r.
1.	Jarocin	1247	383	26,6	27,5
2.	Domostwa	708	194	14,9	15,9
3.	Zdziary	580	154	11,3	12,1
4.	Katy	234	64	5,0	4,9
5.	Kutyły	158	40	2,8	2,9
6.	Szwedy	310	111	6,7	6,3
7.	Szyperki	543	151	11,3	11,7
8.	Mostki	649	186	12,5	12,6
9.	Majdan Golczański	689	192	12,7	13,0
10.	Golce	385	119	7,5	7,6
Razem		5503	1594	111,3	114,5

Zasoby ujęcia Jarocin zabezpieczają (przy wykorzystaniu rezerw w zbiorniku wyrównawczym) obecne zapotrzebowanie na wodę wodociągu grupowego „Jarocin”. Należy zauważyć, że ujęcie to nie zabezpieczało zapotrzebowania wodociągu „Jarocin” na wodę w perspektywie. Dlatego też dla pokrycia potrzeb wykonano spięcie wodociągów grupowych „Katy” i „Jarocin” poprzez wykonanie sieci łączącej Katy ze Zdziarami i Szyperkami. Układ taki gwarantuje w perspektywie zabezpieczenie pełnych potrzeb w wodę, obu istniejących wodociągów. Pozwala ponadto na wzajemne ich uzupełnianie się w przypadku awarii któregośkolwiek z nich.

7.5. Gospodarka odpadami

Dotychczas na terenie Gminy Jarocin gospodarkę odpadami prowadził Gminny Zakład Komunalny Sp. z o.o. w Jarocinie. Jest to spółka gminy, działająca w oparciu o przepisy Kodeksu Handlowego, której właścicielem jest Gmina Jarocin. Gminny Zakład Komunalny Sp. z o.o. w Jarocinie jest zarządzającym gminnym składowiskiem odpadów położonym w miejscowości Jarocin. Odbiór odpadów oparty był na systemie workowym. Mieszkańcom dostarczano odpłatnie trzy rodzaje worków foliowych, dwa do segregacji odpadów i jeden na odpady nie segregowane. Segregacji „u źródła” podlegało szkło.

Uzupełnieniem systemu workowego są ustawiane na terenie gminy pojemniki typu Igloo do zbiórki stłuczki szklanej. Na terenie gminy Jarocin znajduje się 10 gniazd do zbiórki stłuczki szklanej. Pojedyncze gniazdo składa się z dwóch pojemników do zbiórki stłuczki białej i stłuczki kolorowej, lub jeden pojemnik dwudzielny. Ustawione pojemniki mają objętość 1,5 m³ lub 2,5 m³. Ponadto na terenie gminy rozstawiono siatkowe pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów opakowań z tworzyw sztucznych. Odbiór odpadów z gospodarstw domowych lub obiektów infrastruktury odbywał się za pomocą ciągnika rolniczego z przyczepą oraz samochodu ciężarowego w wyznaczone dni. Częstotliwość odbioru odpadów wynosiła 12 razy w roku – 1 raz w miesiącu. Odpady niesegregowane trafiały na składowisko odpadów. W zakresie odzysku odpadów zbieranych selektywnie Gminny Zakład Komunalny Sp. z o.o. w Jarocinie współpracował z sąsiednią gminą Pysznica. Odpady stłuczki szklanej zgromadzone w pojemnikach typu Igloo były odbierane własnym transportem przez firmę Recykling Centrum Sp. z o.o. z Jarosławia.

Składowisko odpadów komunalnych w Jarocinie jest własnością Gminy Jarocin, obecnie jest ono dzierżawione przez Gminny Zakład Komunalny Sp. z o.o. w Jarocinie. Składowisko przyjmuje jedynie odpady z terenu Gminy Jarocin. Składowisko zajmuje powierzchnię 0,35 ha, jest położone w odległości 400 m od najbliższej zabudowy mieszkalnej i 400 m od rzeki Gilówka. Projektowana pojemność składowiska wynosi 3500 Mg. Obecnie składowisko wypełnione jest w 2/3 swojej pojemności.

Składowisko posiada uszczelnienie dna w postaci warstwy gliny o grubości 0,5 m, na której ułożono drenaż odcieków oraz zbiornik na odcieki. Składowisko jest ogrodzone, wyposażone w brodzik do dezynfekcji kół pojazdów oraz wagę najazdową. W wyniku inwestycji prowadzonych w latach 2004-2008 składowisko zostało zmodernizowane i obecnie spełnia wymogi ochrony środowiska.

Odpady na składowisku są rozplantowywane przy pomocy koparko-ładowarki, stanowiącej własność zakładu komunalnego. Na terenie gminy Jarocin zebrano następujące ilości odpadów:

Lp.	Nazwa odpadu	Ilość odpadu w tonach	
		2011 r.	2012 r.
1.	Zmieszane odpady komunalne	80,7	102,8
2.	Opakowania z tworzyw sztucznych	13,44	14,36
3.	Opakowania szkła	45,78	70,94

Od 1.07.2013 r. zgodnie z wymogami ustawowymi zmieniły się zasady gospodarki odpadami. Obecnie zbiórką odpadów zajmuje się firma Zbiórka i Transport Odpadów Komunalnych Józefa Hausner (z siedzibą: Wolina ul. Sienkiewicza 74, 37-400 Nisko) wyłoniona w drodze przetargu. Umowa zawarta została do końca 2014 r. Gminny Zakład Komunalny w Jarocinie ma się zająć zamknięciem wysypiska i jego rekultywacją.

7.6. Kanalizacja i oczyszczanie ścieków

Gmina Jarocin posiada mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię, opartą na procesie dwufazowego recyrkulacji osadu czynnego z pełną nityfikacją i denityfikacją oraz chemiczną redukcją fosforu.

W skład oczyszczalni ścieków w Jarocinie wchodzi następujące urządzenia i obiekty technologiczne:

- komora kraty kosztowej,
- dwa reaktory biologiczne BIO-PAK typ KBA-105-700, w skład, których wchodzi jednostki technologiczne: komora denityfikacji, komora nityfikacyjna i osadnik wtórny,
- zbiornikowa przepompownia ścieków,
- krata workowa zamontowana na kanale dopływowym do przepompowni,
- punkt zlewny ścieków, dowożonych samochodami asenizacyjnymi,
- prasa filtracyjna komorowa PFK-500/25,
- zbiornik magazynujący zagęszczający.

Obecnie ścieki powstałe na terenie gminy Jarocin (ścieki bytowo - gospodarcze) dopływają na teren oczyszczalni ścieków istniejącym systemem kanalizacji grawitacyjno - ciśnieniowej (która jest sukcesywnie rozbudowywana), a także dowożone są taborem asenizacyjnym do wydzielonego punktu zlewnego dostosowanego do obsługi pojazdów asenizacyjnych. Ścieki dopływające do oczyszczalni systemem kanalizacji jak i ścieki dowożone grawitacyjnie dopływają do komory kraty kosztowej, w której zatrzymywane są większe stałe zanieczyszczenia. Zatrzymane skratki okresowo usuwane są przez obsługę oczyszczalni do pojemników o pojemności 110 litrów. Komora kraty kosztowej połączona jest z pompownią podającą ścieki do dwóch reaktorów BIO-PAK KBA-105-700. W bioreaktorach KBA-105-700 prowadzony jest proces oczyszczania biologicznego wraz z usuwaniem związków biogenych, przy zastosowaniu niskoobciążonego osadu czynnego, z równoczesnym procesem stabilizacji osadu. Oczyszczone ścieki przepływają przez krawędź przelewową do studzienki pomiarowej i odprowadzone są do rzeki Gilówka.

Oczyszczalnia posiada pozwolenie wodnoprawne na zrzut ścieków do środowiska z dnia 31.07.2003 r. znak: OLR.I.6223-7/03/A wydane przez Starostę Nizańskiego.

Dotychczas zrealizowano 85,105 km sieci kanalizacyjnej. Sieć kanalizacyjną posiadają następujące sołectwa: Jarocin, Szyperki, Domostawa, Zdziary, Katy, Kutylły, Mostki, Szyperki,

Majdan Golczański. Obecnie na terenie gminy Jarocin jedynie miejscowość Golce nie posiada sieci kanalizacji sanitarnej. W sołectwie tym 41 gospodarstw posiada przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Liczba gospodarstw w poszczególnych sołectwach podpięta do kanalizacji sanitarnej.

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców w 2010 r.	Liczba gospodarstw domowych korzystających z kanalizacji sanitarnej	Ilość odprowadzanych ścieków w tys. m ³ /rok	
				2011 r.	2012 r.
1.	Jarocin	1247	351	24,7	25,2
2.	Domostwa	708	153	12,8	13,9
3.	Zdziary	580	123	10,1	10,3
4.	Katy	234	61	4,7	4,4
5.	Kutyły	158	37	2,5	2,5
6.	Szwedy	310	77	2,5	5,3
7.	Szyperki	543	112	10,0	10,3
8.	Mostki	649	104	7,2	7,1
9.	Majdan Golczański	689	135	6,0	5,9
10.	Golce	385	---	---	---
Razem:		5503	1153	80,5	84,9

7.7. Regulacja stosunków wodnych

7.7.1. Wody podziemne

Obszar gminy Jarocin jest mało zasobny w wody podziemne z wyraźnym lokalnym zróżnicowaniem. Stwierdza się występowanie czwartorzędowego poziomu wodonośnego składającego się z kilku warstw wodonośnych związanych piaszczystymi i piaszczysto-zwirowymi osadami wodnolodowcowymi i rzecznyymi. Zwierciadło wody pierwotnej warstwy wodonośnej związanej z piaskami nadglinowymi jest swobodne, stabilizujące się na głębokości od 0,7 do 4,5 m p.p.t. Natomiast drugi poziom wodonośny występuje w utworach piaszczystych śródglinowych i podglinowych, posiada zwierciadło napięte.

Występuje on na głębokości kilkunastu metrów pod kompleksem nieprzepuszczalnych ilów. Lokalnie (dolina Gilówki i Bukowej) występuje sączenie wód śródglinowych na głębokości 1,1 do 2,0 m p.p.t.

Pod wpływem warunków atmosferycznych (susza, intensywne opady deszczu) poziom wód ulega okresowym wahaniom. Wody I poziomu wodonośnego nie posiadają pokrywy izolacyjnej w stropie warstwy wodonośnej, w związku z czym narażone są na przenikanie zanieczyszczeń z powierzchni co stwarza zagrożenie skażenia wód.

Wody poziomu czwartorzędowego mają podstawowe znaczenie dla zaopatrzenia gminy w wodę. Wydajność studni wierconych uzależniona jest od wykształcenia litologicznego i miąższości warstwy wodonośnej. W oparciu o ten poziom wodonośny na terenie gminy funkcjonują dwa ujęcia wody w Jarocinie i Katach. Ujęcie w Jarocinie posiada udokumentowane i zatwierdzone zasoby wodne w kategorii „B” wynoszące 49 m³/h, natomiast ujęcie w Katach 67 m³/h.

7.7.2. Wody powierzchniowe

Gmina Jarocin posiada bogatą sieć rzeczną wynoszącą 35,7 km. Długość poszczególnych rzek na terenie gminy przedstawia się następująco:

Nazwa rzeki	Rzeki [km]	Kanały [km]
Gilówka	15,800	---
Strumień	7,400	---
Ciek G Szyperki	---	7,300
Bukowa	5,200	---
Razem:	28,400	7,300

Obszar gminy należy do dorzecza rzek Bukowa i Kurzyna. Rzeka Bukowa jest prawym dopływem rzeki San a rzeka Gilówka jest lewym dopływem rzeki Bukowa. Przez rejon wsi Golce biegnie granica działu wodnego pomiędzy rzeką Bukowa a rzeką Tanew.

Rzeka Bukowa płynie wzdłuż północnej granicy gminy, przyjmuje wody z kilku dopływów, z których największy to rzeka Gilówka. Wzdłuż południowej granicy gminy płynie rzeka Kurzynka, dopływ Tanwi.

Na terenie gminy Jarocin zrealizowano zbiornik wodny „Jarocin”, który po planowanej rozbudowie będzie miał istotne znaczenie dla rozwoju turystyki i wypoczynku w gminie.

W pierwszej kolejności należy uregulować na całej długości obiekt Gilówka, który od czasu realizacji tj. lat 1956-60 nie był gruntownie modernizowany, w tym również odbudować zdewastowane 4 jazy w sołectwach:

- Katy w km 8+100;
- Jarocin w km 9+800;
- Jarocin w km 11+000;
- Mostki w km 15+800.

Zgodnie z zatwierdzonym „Planem budowy zbiorników na terenie województwa podkarpackiego” planuje się na terenie gminy Jarocin budowę następujących zbiorników retencyjnych:

1. Rozbudowa istniejącego zbiornika „Jarocin” o powierzchni około 3,0 ha o powiększenie powierzchni o około 8 ha;
2. zbiornik „Mostki – Jeże” o powierzchni około 3,5 ha;
3. zbiornik „Szwedy” o powierzchni 0,6 ha.

7.7.3. Melioracje szczegółowe

Na obszarze gminy prowadzi działalność Gminna Spółka Wodna na następujących obiektach:

1. Obiekt „Domostawa”
2. Obiekt „Dolina Gilówki”
3. Obiekt „Kurzynka”
4. Obiekt „Jarocin I”
5. Obiekt „Jarocin II”
6. Obiekt „Jarocin III”
7. Obiekt „Dąbrówka Dyjaki III”.

Gminna Spółka Wodna w Jarocinie obejmuje swym zasięgiem teren zmeliorowany o powierzchni 1870 ha w tym odwodniony rowami 784 km (długość rowów otwartych 82,2 km) i 1087 km siecią drenarską.

Zestawienie obiektów melioracyjnych znajdujących się na terenie gminy Jarocin.

Lp.	Nazwa obiektu	Powierzchnia obiektu [ha]	Rowy [km]	Drenowanie [ha]
1.	Dolina Gilówki	735	39,2	288
2.	Domostwa	158	11,4	---
3.	Kurzynka	17	1,5	---
4.	Jarocin I	200	6,0	168
5.	Jarocin II	383	9,6	340
6.	Jarocin III	363	13,3	296
7.	Dąbrówka Dyjaki III	14	1,2	13
Razem:		1 870	82,2	1 105

Ogółem na urządzeniach melioracji szczegółowych znajduje się 333 sztuki przepustów rurowych, 3 sztuki zastawek i 275 wylotów drenarskich.

Głównym zadaniem Gminnej Spółki w Jarocinie, które określa statut, jest wykonywanie i konserwacja urządzeń melioracji tj. rowów otwartych, sieci drenarskiej oraz budowli melioracyjnych a także utrzymanie i eksploatację tych urządzeń.

Wszystkie w/w zadania Spółka wykonuje systemem gospodarczym i świadczeń rzeczowych członków spółki oraz dzięki dotacjom z Urzędu Gminy i Urzędu Wojewódzkiego.

8. Uwarunkowania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych

Uwarunkowania dotyczące zagospodarowania terenu wynikające z realizacji ponadlokalnych celów publicznych na poziomie województwa i kraju określa między innymi Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego (2002), który zakłada:

1. w strukturze funkcjonalno-przestrzennej:
 - kompleksową restrukturyzację rolnictwa w kierunku produkcji proekologicznej na ziemiach nizinnych średniej i słabej jakości;
 - modernizację układu komunikacyjnego;
 - rozwój rolnictwa w ramach projektowanej strefy rolnictwa terenów nizinnych;
2. w zakresie środowiska przyrodniczego:
 - utworzenie Zaklikowsko-Ulanowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu;
 - realizację współpracy z woj. lubelskim w sprawie poprawy stanu czystości rzeki Tanew;
 - ochronę korytarza ekologicznego o znaczeniu regionalnym, wzdłuż doliny rzeki Bukowa;
3. w zakresie środowiska kulturowego:
 - nie projektuje się nowych obszarów ochrony zasobów kulturowych o znaczeniu ponadlokalnym;
4. w zakresie infrastruktury technicznej:
 - budowę zbiorników małej retencji: „Szweby”, „Jarocin” i „Mostki-Jeże”;
 - obsługę gminy w zakresie gospodarki odpadami przez planowany Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych Tarnobrzeg;
5. w zakresie komunikacji:
 - budowę drogi ekspresowej S19;
 - modernizację i elektryfikację linii kolejowej Stalowa Wola Południe – Zwierzyniec;
 - modernizację linii szerokotorowej LHS.
6. w zakresie infrastruktury społeczno-gospodarczej
 - w sferze rozwoju rolnictwa terenów nizinnych:
 - rozwój produkcji zdrowej żywności i rolnictwa ekologicznego;
 - prowadzenie upraw zbóż i roślin pastewnych, rozwój warzywnictwa i sadownictwa, hodowlę bydła i trzody chlewnej
 - ochronę środowiska przyrodniczego
 - w sferze działalności usługowej opartej na dziedzinach:
 - budownictwie – tworzenie małych i średnich firm budowlanych;
 - handlu – tworzenie małych i średnich punktów usługowych;
 - w sferze gospodarki leśnej:
 - prowadzenie planowej wycinki, dolesienia, zabiegów pielęgnacyjnych, wymianę gatunków i innych zabiegów określonych w planach urządzania lasów;
 - prowadzenie działalności łowieckiej, głównie na obszarach leśnych i przyleśnych;
 - zalesianie gruntów rolnych o niskiej wartości i kształtowaniu niekorzystnym dla produkcji rolnej, zgodnie z KPZL.

Zadania i zamierzenia ponadlokalne z zakresu infrastruktury społeczno-gospodarczej na terenie gminy nie są przewidywane. Dla wykorzystania walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz klimatycznych i leczniczych regionu wskazana jest lokalizacja ośrodków opiekuńczych (np. prywatnych) świadczących usługi dla osób z poza regionu, szczególnie z wysoko zurbanizowanych i uprzemysłowionych regionów kraju.